

ПСАЛТИР
или
БОГОМИСЛЕНА РАЗМИШЉАЊА
извучена из дела преподобног Јефрема Сирина
и распоређена по узору на Давидове псалме

КАТИЗМА 1.

Псалам 1.

Блаженства. (1, 529)

БЛАЖЕН је онај ко је у Господу постао потпуно слободан од свега земног у овом сурјетном животу, и заволео јединог, благог и милосрдног Бога.

Блажен је онај ко је постао делатељ добродетељи, и као плодносна њива доноси обиље плодова живота у Господу.

Блажен је онај ко стојећи на служби Божијој, на молитви, сваки час као Анђео небески има чисте помисли, и не даје приступа лукавине, да му не би поровно душу и одвојно је од Бога Спаситеља.

Блажен је онај ко љуби светињу чистоте као светлост, и није оскрнавнио пред Господом, тело своје, срамним делима лукавога.

Блажен је онај ко у себи носи непрестано сећање на Бога, јер је такав на земљи као Анђео небески, непрестано свештенослужећи Господу са страхом и љубављу.

Блажен је онај ко је заволео покајање, спасоносно за грешнике, и не наслађује се грехом да се не би показао неблагодарним пред Спаситељем нашим Богом.

Блажен је онај ко подобно храбром војнику, чувару царских ризница, чува душу своју и тело беспрекорним у Господу.

Блажен је онај ко као Анђео на небу има чисте помисли, и устима песмослови Онога, који има власт над сваким живим бићем.

Блажен је онај ко је постао подобан Серафиму и Херувиму, и никада не бива лењ за духовно свештенослужење, неућутно славословећи Господа.

Псалам 2.

Славословље Спаситељу. (3, 357)

ТЕБИ се поклањам Владико, Тебе благосиљам Благо, Тебе умољавам Свети, Теби припадам Човекољупче, и Тебе прослављам Христе, јер си Ти, Јединородни, Владару свега створеног, једини Безгрешни, за мене недостојног грешника предан смрти, и то смрти на Крсту, да би душу грешника ослободио окова греховних.

И чиме да Ти узвратим за све ово Владико? Слава Теби Човекољупче! Слава Теби Милосрдни! Слава Теби Дуготрпељиви! Слава Теби, који прашташ све људске грехопаде!

Слава Теби, који си сишао да спасеш душе наше! Слава Теби, који си се оваплотио у утроби Дјеве! Слава Теби, који си понео окове! Слава

Теби, који си поднео шивања! Слава Теби, предатоме на ругање! Слава Теби, Распети! Слава Теби, Погревени!

Слава Теби Васкрсли! Слава Теби Проповедани! Слава Теби у кога смо поверовали! Слава Теби Вознесени на небо! Слава Теби, који седиш у слави с десне стране Оца и који јеш опет доћи са мноштвом Анђела да судиш свакој души која презире света страдања Твоја.

У онај трепетни и страшни час када се покрену небеске силе, када пред славом Твојом, са страхом и трепетом буду стајали сви Анђели, Арханђели, Херувими и Серафими, када се потресу темељи земље и ужасне се све што дише од, ни са чим упоредивог, величанства славе Твоје, - у онај час нека ме покрије рука Твоја у закриљу Твојој, да се избави душа моја од страшног огња и шкргута зуба, и таме најкрајње и плача вечног, да бих и ја могао рећи, благосиљајући Тебе: Слава Ономе, који је благоизволео да спасе грешника по великој добротни милосрђа Свога!

Псалам 3.

Даруј нам благодат свеобухватну. (4, 2)

ИЩЕЛИ ме Господе, и - битку исцељен! Једини премудри и милосрдни Лекар, молим Твоју Доброту, исцели ране душе моје и просветли очи њма мога, да бих схватио свагдашње Твоје промишљање о мени! И пошто су срце и њм мој полудели, нека их исправи благодат Твоја, та со истинита.

Шта да кажем Теби, Срцезналче, који испитујеш срца и утробе? Ти сам знаш да је као земља безводна, жедна Тебе душа моја, и за Тобом чезне срце моје. А благодат Твоја вазда наситљава онога који Те љуби.

И зато, као што си ме увек слушао, тако и сада не презри мољење моје. Јер где, њм мој као заробљеник тражи Тебе, јединог истинитог Спаситеља.

Зато, пошаљи благодат Своју, да насити глад моју и утоли жеђ моју. Јер нештољиво Те желим, Владико мој! И ко се може наситити Тебе, ако Те истинито љуби и жеђа за светлошћу истине Твоје?!

Светлости Податељу! Испуни мољење моје, и даруј ми по молитви мојој, кани на срце моје једну кап благодати Твоје, да се у њему разгори пламен љубави Твоје; и као у огњу трње и шибље, нека изгоре лукаве помисли! Удели ми богато, онако како само Бог даје човеку; онако како обдарује цар царујуће, обогати ме као добри Отац.

Псалам 4.

У Теби је све што нам је потребно, Господе. (4, 429)

ТЕБЕ Господе, у молитви тражимо, јер у Теби је скривено све. Тобом да се обогатимо, јер си Ти непроменљиво богатство.

Милосрђе Твоје нека дође на помоћ нама! Благодат Твоја нека нас заштити! Из ризница Твојих излиј на нас лек исцељујући за ране наше.

Тебе смо дужни тражити уместо свега другог, и осим Тебе ништа друго не тражимо, јер ко Тебе тражи, он све налази у Теби.

У Теби је богатство ништих, срдачна радост ожалостљених, лек свих изранављених, утеха свих тужних.

Прими молитву нашу, Господе наш, и даруј нам Себе самога. У Теби да живимо, Тебе да стекнемо уместо свега другог, и тада ће бити све наше.

Дај нам Господе да будемо Твоји. По милосрђу Своме буди и Ти наш, јер праведни Отац дао нам је Тебе на исцељење од рана наших.

Ти си наш по вољи Оца Твога; наш си и по Твојем благовољењу. Га нама си Ти - Емануил! Га нама си, као Господ наш.

Прими од нас молитве наше, Ти, који си сишао к нама, Боже наш; прими сүзе грешника, и укажи милост виновнима.

По Својој вољи сјединио си се са нама, буди заступник молитве наше. Узнеси је Оцу Твојем, и утврди мир у душама нашим.

Псалам 5.

Буди за нас све и дај нам да Теби посветимо све своје. (4, 392)

КАО зеницу ока сачувај ме, Господе Боже, заштити и под крилима Твојим заклони ме од искушења.

Буди стражар ока мога, да не гледа лукаво;

Буди стражар уха, да не би запажало неправду.

Буди стражар уста, да не изађе из њих клевета, осуђивање, хула, чак ни празна реч.

Буди стражар срца, да се не приклања лукавству и не чини безаконје.

Даруј нам, Господе, познање шта да чинимо, и дометни знање како да чинимо.

Даруј нам, Господе наш, да Ти будемо пријатнији од благоухања и аромата.

Даруј нам, Господе наш, да заволимо Тебе а презремо свет. Даруј нам, Господе наш, да уместо пролазног иметка, стекнемо Тебе, Јединог.

Даруј нам, Господе наш, да Ти принесемо три одабрана дара. Даруј нам Господе наш, да запалимо пред Тобом три благоухана када.

Даруј нам, Господе наш, да Ти запалимо три јарко горуће светиљке: дух, душу и тело, сва три дара јединој Тројици.

Дух посветимо Оцу, душу посветимо Сину, тело посветимо Духу Светоме, - Духу који га изнова подиже из праха.

Оче, освети за Себе дух наш! Сине, освети за Себе душу нашу! Дүше Свети, освети за Себе тело наше, изнемогло од рана.

Даруј нам, Господе наш, да се узрадујемо у Теби, и Ти се обрадуј нама у последњи Дан. Хвала нека је Теби од духа, душе и тела! А нама - милост Твоја.

Псалам 6.

Нада оних који су оставили свет. (4, 320)

СИНЕ Јесејев, припреми свиралу своју да запева: Благо онима којима је пут чист, који ходе у Закону Господњем. И Спаситељ наш у Јеванђељу живота вели: Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети; блажени тужни, јер ће се утешити; блажени који плачу, јер ће се обрадовати.

Онима који се одрекоше света и његових сурјетних дела, који омрзоше његове похоте и узгнушаше се утеха његових, у Јеванђељу спасења дато је обећање награде - дворови непролазни и живот вечни.

Из љубави према Господу своме, они у свету овом оставише рођаке, родитеље, богатство и имање, јер су чули да су блажени ништи духом. И за све ово чека их горње Царство.

Тела своја учинили су они храмовима Духа Светога, строгошћу живота надвладали су похоту, понеше јарам тешких трудова, и из љубави према Господу своме презрели су и живот свој.

Распели су они душе своје, приковали на крст телеса своја и подизавањем својим умилостивили су Творца свога.

Узгнушали су се стомакоугађања и заволели уздржање; одагнали од себе плотску нечистоту и заволели целомудрије.

Изабрали су злопаћења за себе сваким лишавањем и презрели покој; разденули су се од гордости и оденули се у смирење.

Поведили су они непријатеља и узликовали над њим; нагнали су га у векство и стекли за себе славу; победили су га - и већу прослављени; презрели су га - и већу увенчани.

Отац их љуби, Син их с љубављу пригрљује, и Дух Свети се усељава у њихова чиста тела.

Христос им се обраћа говорећи: Ходите ви који сте се потрудили ради Имена Мога, уђите у дворе из којих позвани никада не излазе.

На такве Господ полаже венце, и они се наслађују блаженством у дворима Његовим ради невоља, поднесених с Њим од јутра до вечери.

Горње Царство чека на оне који су однели победу у невољама и прославили се кроз њих.

Анђели, по обичају своме, силазе да ви крепили борце у време борбе.

Дуси хрле у сретанье победницима, називају их блаженим и говоре: Ходите, обременени, одморите се од трудова својих; трпљењем у страдањима повели сте лукавога.

Рај им отвара врата своја; настањују се они у обитељима светлости, налазећи тамо покој.

У њустима њиховим је глас славословља и хвале Ономе, који их је крeпно у невољама.

Псалам 7.

Душа, која је осетила спасење у Господу. (1, 549)

ТИ си, Христe Спаситељу, постао за мене пут живота, који води ка Оцу. Једино тај пут - моја је радост, а његов крај - Царство небеско.

ТИ си, Владико Исусе, Синe Божији, постао за мене пут живота и просвећење.

Благодат Твоја у срцу слуге Твога постала је светлост и радост, која је слађа од меда и саћа у њустима служитеља Твога.

Благодат Твоја у души слуге Твога постала је ризница, обогатила сиромаштво његово, изагнала беду и пропаст.

Благодат Твоја постала је за слугу Твога прибежиште, сила, заступништво, висина, похвала, храна за цео живот.

Како да заћути слуга Твој Владико, који је окусно велику сладост љубави Твоје и благодати? И како да се, опет, осмелим да поставим препреку таласима благодати која се излива у срца грешника и испуњава сладошћу множином дарова?

Запеваћу Владару небеских Сила, узвеличаћу благодат Твоју, Христe Спаситељу, нећу престати језиком својим певати љубав Твоју.

Љубав ме Твоја привлачи Теби, Спаситељу, похвало живота мога.

Благодат Твоја чини сладосним за мене, оно што њм мој привлачи да следн Тебе.

Нека срце моје буде добра земља за Тебе, и нека је благодат Твоја ороси капима живота вечног.

Нека благодат Твоја пожање добар принос на земљи срца мога, - скрушеност, поклоњење, светост и све што је Теби угодно за свагда.

Врати душу моју у пределе раја сладости, да пребива она у светлости; да бих усред рајске насладе и ја могао рећи са свима Светима: Слава Оцу вeсмртномe, поклоњење Ономе, који даје небеске дарове ништавноме, да би и он принео драхму у славу Цара свих!

КАТИЗМА 2.

Псалам 8.

Палим грешницима једина је нада - Господ распети. (4, 257)

ОПЛАКУЈТЕ наготу моју, возљубљена братијо моја! Прогневно сам Христа порочним животом својим. Као Благ, Он ме је саздао и дао ми слободу, а ја сам је злоупотребио и узвратио му злим - нечасним делима својим.

Господар свих створио ме је савршеним, и учинио оруђем славе Своје, да бих Му служио и прослављао Име Његово; а ја бедни, учинио сам удове своје оруђем греха, користећи их за сваку неправду. Тешко мени, јер Он ће ме праведно осуђити.

Грамна дела моја предухитриће ме на Суду, и осуђиће бедну душу моју. Неодступно молим Тебе, Спаситељу мој, осени ме крилима Својим, и не разоткривај ружноћу скверних дела мојих на великом Суду Твом, да бих прослављао благодат Твоју.

Зла дела моја, која учиних пред Господом свих, различују ме од заједнице Светих. И пошто животом својим нисам служио Богу као они, зато немам никаквог удела у њиховим добрим делима. Тешко мени, погнбох!

Несрећа ће ме снаћи горе, чега сам и достојан. А да сам се подвизавао заједно с њима, сада бих као и они био прослављен. Но, пошто сам био немаран и служио страстима, то и не припадам сабору победника, већ постајем наследник геене.

Теби, Поведитељу, клиновима на Крсту приковани, који грешнике призиваш: Ходите, примите опроштај на дар, - Тебе неодступно молим, Спаситељу мој, одврати поглед Твој од недела мојих; страдањима Твојим исцели ране моје, да бих славио благодат Твоју.

О, Свеблаг, чија доброта превишћује неправде света, уздањем у доброту Твоју укрепи бедну душу моју, која је изнемогла и до краја исцрпљена тешким недужима неправде и греха, и држи се једино уздањем у Тебе, у Теби се нада да нађе себи утеху!

Псалам 9.

Оплакивање непажње према благодатном утицају. (4, 34)

Као цариник уздишем, као блудница проливам сузе, као разбојник вапим, као блудни син Тебе призивам, Христе Човекољупче, Спаситељу мој: Укрепи изнемоглу душу моју, раслабљену од опијености сластољубљем, исцели њене ране и часном Твојом Крвљу умниј је, оцрњену грехом!

По мноштву милосрђа Твога обрати мене, једини Дуготрпеливи, и избави ме од свих угодности сластољубља. Угаси у мени огањ страсти мојих, да ме не сагори до краја.

Тешко мени! Ти си ми, Господе, даровао светлост знања, а ја сам је у таму преметнуо. Тешко мени! Ти си ме непрестано посећивао, и посећујеш ме благодаћу Твојом, а ја сам је непрестано одбацивао, и одбацујем њен исцелитељски дар.

Га колико си ме много дарова, Владико, обдарио, и стално дариваш мене грешног, а ја сам несрећник свагда био, и јесам свесно неблагодаран Теби!

Благодат ме Твоја свагда теши, свагда просвећује, и непрестано укрепује, а ја се, по непажњи својој, предајем ономе сјуетном, свагда остајући погружен у жуч и горчину страсти својих.

Ти ме, Преблагих, подсећаш на смрт и вечне мучке и вучеш ме у живот да би ме спасао, а Ја свагда занемарујем ове спаситељне помисли и одгоним их, заносећи се оним што за мене није корисно. Зато пред Тобом нећу имати никаквог оправдања.

Кључам на врата милосрђа Твога, Господе, да ми се отворе. Не престајем да молим како бих добио оно што тражим, и недоступно иштем помиловање.

Дуготрпељив буди према мени развратноме; избави ме од греха коме робујем, да бих поставши здрав, устао са одра његовог трпљежног.

Ослободи ме мојих порочних навика, пре него што мене време мога живота, јер у гробу ко ће Те славити?

Увели нечисту одору душе моје, пре него што дође страшна заповест, и затекне ме неспремног и постиђеног.

Избави моју скршену душу из чељусти лављих, и спаси је по благодати и милосрђу Твојоме, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице и свих Светих.

Псалам 10.

Не владам собом, даруј ми дух покајања. (1, 288-292)

ПРЕД славом Твојом Христе, Спаситељу мој, изрећи ћу сву поквареност своју и исповеднићу сву неизмерност милосрђа Твога, које изливаш на мене по благости Твојој.

Од утробе материце моје жалостим Те, и ни за шта не сматрах благодат Твоју, не старајући се за душу своју. Ти си, Владико мој, по великој довроти Твојој, милостиво и трпељиво гледао на сво лудство моје. Глава је моја подигнута благодаћу Твојом, али се непрестано приклања ради грехова мојих.

Зле ме навике везују као ланцима, а ја се радујем што сам свезан. Тонем у саму дубину зла, и то ме весели. Непријатељ непрестано обнавља моје окове, јер види колико се радујем њиховом мноштвју.

Ридања и плача достојно је ово; у томе и јесте стид и срамота, што сам свезан сопственим жељама, и још је страшније то што себе везујем оним везама које налаже на мене непријатељ и умртвљујем себе оним страстима које га радују.

Иако знам колико су страшни ти окови, брижљиво их скривам од свих оних који ме гледају иза пристојне спољашности. На изглед сам обучен у предивну одежду страха Божијег, а душа је спутана срамним помислима. Од споља изгледам побожан, а изнутра сам испуњен сваком нечистоћом.

Савест ме моја изобличава у томе, и ја ако и хоћу да се ослободим окова својих, и сваки дан тужим и уздишем због тога, ипак остајем свезан тим истим мрежама.

Јадан сам ја и јадно је то свакодневно покајање моје, јер оно нема тврдог темеља. Сваки дан полажем темеље здању, и опет га сопственим рукама рушим.

Покајање моје још увек није поставило добар почетак и зломе намару моме не види се крај. Поробљен сам страстима и злој вољи непријатеља мога, који ме уништава.

Ко ће главни мојој дати воду, и очима мојим изворе суза да не престано плачем пред Тобом, милосрдни Боже, да ви пославши благодат Твоју, избавио мене грешника из мора разбеснелог греховним таласима, који непрестано узбуркавају душу моју? Јер прохтеви моји посташе гори од рана, које ни лековите мелеме више не трпе.

Живим у нади да ћу се покајати, и обмањујем себе овим суетним обећањем док не умрем. Стално говорим: Покајаћу се - и никада се не кајем. На речима се наизглед усрдно кајем, а делима сам веома далеко од покајања.

Шта ће бити са мном у Дан испитивања, када Бог све открије пред судиштем Својим! Свакако да ћу бити осуђен на мучке, ако овде сузама не умилостивим Тебе, Судију мога.

Јер уздајући се у милост Твоју Господе, Теби припадам и Тебе молим: Даруј ми дух покајања и изведи из тамнице безакоња душу моју! Нека засија луча светлости у моме разуму, док нисам доспео на страшни и предстојећи ми Суд, на коме неће бити места покајању за лоша дела!

Псалам II.

Не могу да се носим са собом нити са непријатељем, Ти Господе помози! (1, 42. 108)

НИКО не може исцелити болест моју, осим Онога који познаје дубине срца.

Колико сам пута полагао границе, и подизао зидове између себе и греха! Али је мисао моја преступала границе, и воља моја подривала зн-

дове, јер границе нису биле опасане страхом Божијим, и зидови нису били основани на искреном покајању.

И опет куцам у двери, да би ми се отвориле; не престајем да молим, да бих добио оно што тражим; и стида немам иштутки од Тебе помиловање, Господе.

Господе, Спаситељу мој! Зашто си ме оставио? Умилостиви се нада мном Ти, једини Човекољубиви. Спаси мене грешног, Ти - једини Безгрешни.

Истргни ме из блата безакоња мојих, да не потонем у њих занавек; избави ме из челоусти непријатеља који, као лав ричутки, хоће да ме прогутта.

Подигни силу Твоју и дођи да ме спасеш. Бљесни муњом Твојом и уништи снагу његову, да би поражен страхом повегао од лица Твога, јер у њему нема снаге да би стајао пред Тобом и пред лицем оних који Те љубе. Чим угледа знамење благодати Твоје допада страха од Тебе и са стидом се удаљује од њих.

И сада, Владико, спаси ме јер Теби прибегах!

Псалам 12.

Близу је последњи час. Дај ми Господе, да се покајем, да бих безопасно прошао страшни пут после смрти. (4, 254)

ХОЋЕШ ли још дуго одлагати покајање, бедна душо моја? Бүд је већ близу, огањ је већ припремљен за үдове твоје.

У мору зла тонүо сам свих дана живота мога, не оплакујүтки грехове своје и ево, изненадно смрт ставља на мене окове своје.

Батана ме је преварио и оковима својих страсти үвүкао у ропство, и немилосрдно сүрвао на земљу. Тешко мени, шта да чиним сада?

Ти, праведни Бүдијо, посрами лүкавога који војүје против мене и тајно ми поставља препредење мреже своје, онда када желим да се покајем.

Бүди помоћник мој, многомилостиви Господе, и ја ћү үстати, подсмехнүтку се и разорити све замке његове. Тешко мени у онај Дан, када Господе, бүдеш сүдно грешницима! О, да се не постидим тада пред збором Ангјела!

Трепти и страхүј, душо моја, и моли Господа свога говоретки Мү: „Помилүј ме, Спаситељу мој, и извүци ме погрүжену у пороке. Грешна сам и стидим се да Те молим. Благодаћү Твојом, Господе, спаси ме од геене.”

Бво, Дан Господњи изненадно осветљава свү твар, и праведници ќе поћи у сретање Господу са үпаленим светилкама; а ја сам тама, немам үља у светилци мојој, да бих дочекала Женика када доће.

Трепти дүх мој, чүвши да је Дан Бүда близу; смүкүјү се мисли моје од сазнања да нечастиве очекује огањ. По благости Твојој, вазда

милосрдној за грешнике, помилуј мене који гинем, - и ја ћу узносити хвалу Теби, када дође Царство Твоје.

Крст Твој нека ме води на том страшном преласку, нека разagna од мене мрачне силе, и нека ми послужи као кључ и отвори двери рајске, да бих ушао у радост, развеселио се и прослављао доброту Твоју Многомилостиви.

Псалам 13.

Уразуми и укрепи ради испуљења. (4, 273)

НЕКА нам притекне помоћ Твоја, **СВЕБЛАГИ**, који никада не остављаш род наш! **УДЕЛИ** нам Твоју свеиспитујућу премудрост, да би познали пролазност свега. **ИСЦЕЛИ** ране наше покајањем.

Посети нас да не би и даље остали у гресима својим. Ти, Многомилостиви душама нашим, усади у нас сећање на добро, јер веома заволесмо зло. **ОДВРАТИ** од нас, о **БЛАГИ**, све штетно.

Прими добру намеру, колико је још има у нама, **И ПОШАЛИ** нам потребну снагу. Душа наша није у стању да Ти принесе толико велики дар, какав приличи величини Твојој. Нека Те умилостиви, Господе, чудесна смрт Твоја.

Неправда наша далеко је силнија од молитава наших. Мољење наше је незнатно, а кривица наша велика. Какву би жртву ми могли принети у име помирења свога са Тобом? Немамо Ти шта дати. Зато нас крвљу Твојом помори, **СВЕМИЛОСТИВИ**.

Благодаримо **ОЦУ** који Те је послао, **СПАСИТЕЉУ** наш! Јер Тобом се ми кривци оправдавамо. Ти си уклонио грехе наше **КРСТОМ** Својим, уклони од нас и кривице наше у време доласка Твога.

Псалам 14.

Испитатељу свих спаси **И** мене, **И** даруј сүзе - да би разориле стену која ме одваја од Тебе. (4, 284)

ХВАЛА Благоме, који је сишао ради нас, постао подобан нама и излечио ране наше Својом свеосвећујућом **ПЛОТИ** и Својом свеосвећујућом **КРВЉУ**! Нека све и сва узнесе хвалу Теби!

Благодаримо **МИЛОСРДНОМЕ**, који непрестано носи време наше, како је позната Њему злоба наша, - Који нас је створио, храни нас и заповеда сунцу да сија за нас! **ХВАЛА** благодсти Његовој!

Отвори ми двери милосрђа, добротом испуњени Господе наш; пружи ми руку Своју, **БЛАГИ** и **МИЛОСТИВИ**, и врати ме у стадо Твоје, да славим благодст Твоју.

Греси моји - стена су између мене и доброте Твоје. Разори је, да бих могао приступити милосрђу Твоме, измиј на мене љубав Твоју и уздигни ме до висина Твојих.

Но, стена грехова мојих разара се сузама и скрүшеношћу; зато ми дај да све дане живота свога приљечно оплакүјем грехове своје, и сабирам за себе плодове који ће ми бити од користи на Дан Сүда.

КАТИЗМА 3.

Псалам 15.

Богочовештво. (2, 81)

ОТАЦ је рекао: Ово је Син Мој возљубљени, који је по мојој вољи, Њега послушајте, – објавно је то о Сину, неодвојивом од Славе Божанства. Јер су Отац и Син са Светим Духом једна природа, једна сила, једна суштина и једно Царство.

И Марија – Богоматер, називала Га је сином, по човечанском телу, – нераздеојивом од славе Божанства Његовог. Јер један је Бог, који се у свету у телу јавио.

Слава Његова објавила је Његову Божанску природу, која је од Оца, а тело Његово објавило је људску природу, која је од Марије; обе пак природе сусреле су се и сјединиле у једној ипостаси.

Јединородни од Оца, исто тако је јединородни Марије. И ко раздјељује у Њему ипостас, он ће одељен бити од Царства Његовог и ко слива природе, лишен ће бити живота Његовог.

Ко одриче да је Марија родила Бога, тај неће видети славу Божанства Његовог; и ко пориче да Он носи безгрешно тело, тај неће добити спасење и живот, подарене кроз тело Његово.

Сама дела сведоче, и Божанска сила Његова учи разворотите да је Он истинити Бог. А страдања Његова показују да је Он истинити човек.

Псалам 16.

Ниспошљи благодат, да ме оживи, као што пролеће све оживљава дахом живота. (1, 120, 122, 123)

БЛАГИ Човекољупче! Ако се на траву, цвеће, на сваку биљку земаљску обилно излива благодат Твоја у своје време, уколико те пре дати тражено служи Твоме, који Те умољава.

Јер ево, ваздух се вистри, и птице разногласног поја опевају славу велике премудрости Твоје. Све, сва се земља облачи у ризу цветних боја, без рук људских изаткану, весели се и празнује.

Окропи и срце моје росом благодати Твоје, благи Човекољупче! Као што ни засејана земља без падања потребне кише, не може дати ни отхранити плодове своје, тако ни срце моје без благодати Твоје, нема снаге да изнедри оно што Ти је угодно и принети плод правде.

Гле, киша храни растине и дрвље се увенчава разнообразним цветовима. Роса благодати Твоје нека просветли ум и срце моје, и украси га цветовима умилења, смирења, љубави и трпљења.

Нека изађе мољење моје преда Те, Господе! Даруј ми светога семена Твога, да бих Ти и ја могао принети прегршт добрих плодова и рећи: „Глава Ономе који нам је дао да имамо шта да Му принесемо – и да се поклонимо Оцу и Сину и Светоме Духу.”

Псалам 17.

О благодати која нас руководи и сүзама. (4, 4; сн. 1, 121, 122)

БЛАГИ Човекољупче, који си примио две лепте и похвално намеру људице, прими мољење слуге Твога, умножи молитву моју и даруј оно што просим, да постанем храмом благодати Твоје; да се она усели у мене и научи ме сама како да јој угађам; да сама дотиче лиру душе моје и покреће љубавне песме, радошћу испуњене; сама да свеже љубав моју као љубављу, да не сагрешим пред Тобом заблудевши, и одбачен не будем из онога света.

Услиши, Господе, услиши мољење моје, и даруј ми да ја нечисти постанем чист, да се ја безумни разумим, да ја бескорисни постанем користан у стаду изабраних подвижника Твојих и свих Светићу, који су Ти љубили и били примљени у Царство Твоје.

Они који се радују у Рају, сами се за мене заузимају и вапе к Теби Једином Човекољупцу, па Ти почуј мољење њихово, а ја ћу Ти кроз њих одати славу, јер си услишио молитве њихове и смисловао се на мене, и ниси презрео мољење моје.

Ти си, Господе, рекао преко Пророка Твога: Отвори уста твоја и напунићу их. Сво, отворени су и срце и уста слуге Твога; испуни их благодаћу Твојом, да бих Те непрестано благосиљао, Христе Боже, Спаситељу мој.

Молитва је моја немоћна, а безакоња велика и силна. Греси ме моји гуше, и немоћ ме моја смућује; а Ти си богат и благ, милостив и дарежљив.

Ти си отворно очи слепоме, отвори очи љубави мога, да непрестано созерцава красоту Твоју.

Ти си поставио границе мору – речју заповести Твоје, постави границе и срцу моме – благодаћу Твојом, да не скреће ни на десно, ни на лево од красоте Твоје.

Ти си дао воду у пустињи народу непокорном и свадљивом, дај и мени скрушеност и сүзе очима мојим, да бих плакао дан и ноћ у све дане живота мога, смирено, са љубављу и чистим срцем.

Услиши, Господе, молитву слуге Твога, заступништвом свих Светићу Твојих, над којима си благословен у векове.

Псалам 18.

Не гледај на грехе, услиши, одагнај врага и укрепи на добро. (4, 6)

БОЖЕ праведни и хваљени, Боже предвечни! Услиши човека грешника у овај час!

Чуј ме, Боже, чуј у сили Твојој; не опомињи се свагдашњих преслушања ништавности моје.

Чуј ме, Господе, чуј ме огњем молитвеним, као некада пророка Твога.

О, Боже светих Фила! О, Творче вестелесних! О, Господе који си рекао: Тражите и даће вам се! Не узгнүшај се мене нечистог, који сам осквернаво уста своја и који сам покривен грехом.

Чуј ме Ти, који си обећао чути оне који Те призивају у истини, и управи стопе слуге Твога на пут миран.

Тебе призивам свим срцем својим: „Боже, Боже, услиши ме, узданицо свих крајева земаљских и оних који странствују далеко. Запрети свим нечистим дүсима да беже од лица слуге Твога.”

Узми оружје и штит и дигни се мени у помоћ. Извүци мач и подигни га на оне који ме гоне. Реци, Господе, дүши мојој: „Ја сам спасење твоје.”

Нека одступни од дүше моје дүх страха, дүх үнинија, дүх гордости и сваке злобе; нека згасне у њој сваки пламен, дејством ђаволским изазван; нека се просветли дүх мој, дүша и тело, светлошћу познања Твога, да үзраставши у човека савршена, према мери үзраста, у векове векова с Анђелима и свима који су Ти үгодили, прослављам свечасно Име Твоје - коме се клањамо - Оца и Сина и Светога Дүха.

Псалам 19.

О үспокојавању савести од үнүтрашњег смүћења. (4, 8)

ВЛАДИКО, Господе! Боже неба и земље! Благоволи да ми се отворе двери покајања, волне Те дүше молим.

Погледај на мене по великој доброти Твојој, приклони үхо Твоје к мољењу моме и опрости ми кривицу за многа прегрешења; опрости ми свако зло које үчинио, повеђен својим лошим настројењем.

Тражим покој и не налазим, јер је савест моја осквернављена, и нема у мени мира због мноштва безаконја мојих.

Услиши, Господе, срце, с болом вапијүће к Теби. Не на дела моја, већ на бол дүше моје погледај, и пожүри да исцелиш мене, жестоко изранаваљеног; дај ми да үбрзо дођем себи, благодаћу човекољубља Твога.

Скини с мене време грехова мојих, и не дај ми по заслүзи дела мојих, да не бих пропао до краја и лишно се сваке брнге и помисли о исправљању своме.

Припадам доброти Твојој, помилуј мене, који сам осудом дела својих оборен у прах.

Призови, Владико, мене сужња, кога држе и као ланцима везују дела моја, јер Ти једини знаш како да разрешиш свезане и исцелиш скривене ране, познате једино Теби, Тајновидче.

Благоволи пружити ми руку, и извучи ме из глиба безакоња мојих, - Ти, који се не радујеш пропасти човековој и не одврташ лица Свога од оних који Те са сузама траже.

Услиши, Господе, глас слуге Твога, вапијућег к Теби, покажи лице Своје мени помраченом, просветли ме силаском Светога Духа Твога.

Даруј, Господе, усрђе мени нечистом, и труд мој обрати у радост моју.

Раздери жаловну одору моју и опаши ме весељем, да ми се отворе двери Царства Твога, да ушавши у њега прослављам свесвето Име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа.

Псалам 20.

О слободном проласку кроз митарства и помиловању на Бгдг. (4, 11)

ВЕЛИЧАЈУЋИ узвеличах Тебе, Господе, јер си погледао на смирење моје и ниси ме предао у руке непријатељима мојим, већ си спасао од невоље душу моју.

И сада, Владико, нека ме покрије рука Твоја, и нека дође на мене милост Твоја, јер смучена је душа моја и тугује веома, да је при исходу њеном из бедног тела овог не пресретне лукава рука противникова и не задржи у тами, због грехова учињених у животу овом у знању и незнању.

Буди милостив мени, Владико свих и свега, да не угледа душа моја мрачни приказ лукавих бесова, већ нека је приме чисти и светли Анђели Твоји.

Дај славу Имену Твоме Светоме, и силом Тојом узведи мене к Божанственоме Твоме престољу.

И када будем на Бгдг, нека ме не ухвати рука кнеза овога света, да би ме грешног увукла у дубину адску. Но, Ти се заузми за мене и буди ми Заступник.

Помилуј, Господе, душу моју, оскврњену страстима живота овог; и ако сам у нечему, као човек, по слабости природе погрешно речју, или делом, или мишљу, - Ти, који имаш власт да отпугнеш грехе, опрости ми и разреши мене, да се обретем у месту свежине и покажем се пред Тобом без нечистота или скверни, беспрекоран, неупрљан; нека ме прими рука Твоја, Владико јер си благословен у векове.

Псалам 21.

Дођи с покајањем, Господ је спреман да те прими. (4, 256)

ТИ, коме су угодни покајници, погледај и на мене грешника. Насити ме мрвицама са велике трпезе Твоје, не дозволи да мој живот заврши у тами леве стране, и правда Твоја нека не погледа на страшне нечистоте убогости моје, тог страшног јутра када буде изречен вечни БУД.

Радост овог света је горка; тешко ономе ко се обмањује њоме! Као брод на таласима узбуркава се живот мој у невољама; сурјетна радост плени га призорима задовољстава. Ти буди крманош мој, и уведи лађу моју у пристаниште Своје, тог великог јутра када буде изречен вечни БУД.

Бог воли грешника када се каје, и очима пуних суза, са уздасима и ридањем вапи к Њему: „Господе наш, избави ме огња! Молим Те, прими сузе моје убогости. Добровољно греших пред Тобом, али се добровољно и кајем.”

Смело, дакле, приступи, грешнице; двери су већ отворене и спремне да те приме. Принеси Господу на жртву сузе и слободно приступи Њему. Не потребује Он дарове, нити Он гледа ко је ко. Милосрдан је према људима, и радо опрашта грехе кајућим се грешницима.

Псалам 22.

Поуке о животу: Блаженства. (1, 5-33, 73)

БЛАЖЕН је човек који има у себи страх Божији, како га хвали ДУХ Свети, говорећи: Блажен је човек који се боји Господа.

Блажен је човек у коме почива љубав Божија, јер он у себи носи Бога. Бог је љубав и ко пребива у љубави - у Богу пребива.

Блажен је онај ко је стекао дуготрпење, јер човек дуготрпељив, мудар је веома.

Блажен је онај у коме нема гнева и раздражљивости, јер гнев људски не твори правде Божије.

Блажен је онај ко је заволео кротост, према речи Господњој: Блажени кротки.

Блажен је онај ко је стекао истинско послушање, јер тај је постао подражаватељ Господа Спаситеља, који је био послушан до смрти.

Блажен је онај коме су завист и препирке страни, јер завистљиву смрт уђе у свет.

Блажен је онај ко не сквернави језик свој злословљем, јер срце таквог пуно је сваке скверни.

Блажен је онај ко је стекао уздржање, јер то је основа свих врлина.

Блажен је онај ко добро чини беднима јер ће га на БУДУ дочекати многи заштитници.

Блажен је онај ко при свој висини духовног живота има смирен начин мишљења; он подражава Христа и са Њим ће седети у слави.

Блажен је онај ко себе принуђује на свако добро дело, јер трудбеници стичу Царство небеско.

Блажен је онај ко иде уским путем, јер ће се на небу показати венценосцем.

Блажени су сви ови, јер ће са смелошћу предстати Судији, и из руку Његових примиће свету награду.

КАТИЗМА 4.

Псалом 23.

Богочовештво Спаситеља. (2, 82)

ЈЕДНОГА и јединога исповедам као савршена Бога и савршена човека. Он је Бог - Слово, који се у телу јавио.

Ако се Он није у телу јавио, због чега би се онда појавила Марија? И ако Он није Бог, кога онда Гаврило назива Господом?

Ако се Он није у телу јавио, ко је у јаслама лежао? И ако Он није Бог, кога су Анђели силазећи са небеса славили?

Ако се Он није у телу јавио, ко је у пелене био повијен? И ако Он није Бог, у чију част се звезда јавила?

Ако се Он није у телу јавио, кога је у наричју носио Симеон? И ако Он није Бог, коме је рекао: Гада одпушташ слугу Твога, Владико?

Ако се Он није у телу јавио, кога је узео Јосиф и побегао у Египат? И ако Он није Бог, на коме се испунило речено: Из Египта дозвах Сина Свога?

Ако се Он није у телу јавио, кога је Јован крстио? И ако Он није Бог, коме је Отац говорио: Ово је Син Мој возљубљени, који је по Мојој вољи?

Ако се Он није у телу јавио, ко је огладнео у пустињи? И ако Он није Бог, коме су прилазећи служили Анђели?

Ако се Он није у телу јавио, ко је био позван на свадбу у Кани Галилејској? И ако Он није Бог, ко је претворио воду у вино?

Ако се Он није у телу јавио, ко је у руке узео хлебове у пустињи? И ако Он није Бог, ко је са пет хлебова и две рибе нахранио пет хиљада људи, осим жена и деце?

Ако се Он није у телу јавио, ко је спавао на лађи? И ако Он није Бог, ко је запретио таласима и мору?

Ако се Он није у телу јавио, с ким је јео Симон фарисеј? И ако Он није Бог, ко је опростио грехе грешници?

Ако се Он није у телу јавио, ко је носио људску одећу? И ако Он није Бог, ко је онда исцелио крвоточиву додиром одежде?

Ако се Он није у телу јавио, ко је плућу на земљу и замесно блато? И ако Он није Бог, ко је блатом дао моћ очима да виде?

Ако се Он није у телу јавио, ко је плакао на гробу Лазаревом? И ако Он није Бог, ко је заповедио тродневном мртвацу да из гроба изађе?

Ако се Он није у телу јавио, кога су Јудејци заробили у врт? И ако Он није Бог, ко их је речима: „Ја сам.” - бацно на земљу?

Ако се Он није у телу јавио, ко је изашао на суд пред Пилата? И ако Он није Бог, ко је у сну уплашио жену Пилатову?

Ако се Он није у телу јавио, чију су скинуту одежду делили војници?
И ако Он није Бог, зашто се са Његовим распећем помрачило сунце?

Ако се Он није у телу јавио, ко је на Крсту био распет? И ако Он није Бог, ко је уздрмао темеље земље?

Ако се Он није у телу јавио, чије су руке и ноге приковане биле за Крст? И ако Он није Бог, од чега се раздрала црквена завеса, распукло камење и отворили гробови?

Ако се Он није у телу јавио, ко је између разбојника на Крсту висио? И ако Он није Бог, како је рекао разбојнику: Данас ћеш бити са мном у рају?

Ако се Он није у телу јавио, ко је завапивши предао дух Свој? И ако Он није Бог, од чијег су гласа многа тела уснулих Светитеља устала?

Ако се Он није у телу јавио, кога су жене положеног у гроб виделие?
И ако Он није Бог, за кога су Анђели рекли: „Устаде, није овде“?

Ако се Он није у телу јавио, чије је ране од клинова Тома додирнуто?
И ако Он није Бог, ко је ушао кроз затворена врата?

Ако се Он није у телу јавио, ко је јео на мору Тиверијадском? И ако Он није Бог, по чијој су се заповести напуниле мреже?

Ако се Он није у телу јавио, кога су апостоли видели вазнесена на небо? И ако Он није Бог, ко је узишао уз клицање светих Анђела, и коме је објавио Отац: „Седи Мени с десне стране“?

Ако Он није Бог и човек, лажно је, на крају, и наше спасење, лажне и речи Пророчке.

Псалам 24.

О дару сүза и одгнању непријатеља. (4, 12)

ГОСПОДЕ Исусе Христе, Сине Божији, Спаситељу наш! Даруј мени, слүзи Твоме, скрүшеност и просвећење срца, да вих очишћеног срца, са сладошћу изливао сүзе у чистој молитви, а Ти, ради то мало мојих сүза изгладно обвезницу грехова мојих, и ради тог малог мог плача угасио у мени разбуктали огань. Јер ако ми даш, Владико, да плачем овде, ослободитћеш ме огња неугасивог тамо.

Иако увиђам, дуготрпеливи и човекољубиви Господе, да Те свакога дана и часа безмерно жалостим и гневим, али доброта дуготрпљења Твога, нека надвлада моју злобу и чемер.

О, Господе благи, Боже милости и доброте! Спаси ме од нечистог и страшног непријатеља, који свакодневно раздире и мучи дүшу моју заим и скверним помислима.

Неизрецива сила Твоја, Христе, која је запретила таласима морским, нека запрети и њему, нека онемоћка сила његова и одагна га далеко од мене, слүге Твога.

Свакога дана обнавља он против мене замке своје, и покушава да овлада раслабљеним умом мојим, да ви ме удаљно од Тебе и Божанских заповести Твојих.

Но Ти, Владико, многомилостиви Господе ниспошли брзо силу Твоју, и од мене, непотребног слуге Твог, отерај ову велику змију са свим њеним лукавим и срамним помислима, да вих у чистоти певао и славио Тебе, са беспочетним Твојим Оцем и Свесветим, благим и животворним Твојим Духом, сада и свагда и кроза све векове. Амин.

Псалам 25.

ПЗБАВИ ОД НЕРАДА И ЛЕЊОСТИ. (4, 13)

БЕЗГРЕШНО Јагње Божије, који си по Својој слободној вољи у телу претрпео Крст, заклан за спасење нас грешних, и телом искусио смрт непроменљиво да ви спасао палу природу нашу, - Премудрости и Ђило Бога Оца, Ђијање славе Његове, недокучиви Исусе, неиспитиви Христe, једини милосрдни и човекољубиви, на мене грешног изаиј велику Твоју милост, и благодаћу Твојом отерај од мене сваки нерад, лењост и нетрпеливост, - да не вих при другом доласку Твом чју и ја страшни прекор: „Шта си ти претрпео ради Мене?”

У онај страшни и ужасни Дан рећи ћеш Господе, нама грешнима: „Ђви ви добро знате, шта сам Ја ради вас претрпео. Ја Бог, ради вас тело сам на себе узео; Ја невидљиви, ради вас, видљиво сам на земљи боравио, ради вас гладовао, жеђао, трудно се; ради вас гоњен био, камењем ударан; Ја чисти, ради вас сам шибан и поплуван био; Ја безгрешни, ради вас претрпех срамну смрт, ради вас кроз ребра копљем проваден, оцтом смешаним са жучи напојен. Све то Ја претрпех ради вас, да вих вас учинио светима и небескима; Царство небеско сам вам даровао, све вас браћом назвао, Духа Светога вам ниспослао. - А шта сте ви људи, ради Мене претрпели?”

Шта ћу на све ово рећи ја бедни, лукави, грешни и нечисти? - Мученици ће показати на ране своје, на мучења, на одсечене делове тела и на трпљење своје до краја. Подвижници ће указати на своје подвижништво, на дуге постове, на вдења, на нестицање, на сүзе и сва остала злопаћења. А ја лењиви и грешни, на шта ћу указати, осим на плодове стомакоугађања, сластољубља, многоспавања, користољубља, нетрпљења, сүжете и нерада?

Ако затражиш од мене Господе, одговор за оно време које због немара свог нисам искористио, а било ми је дато за покајање, како ћу се оправдати? А ако бјдем подвргнут испитивању и за празну реч, лукаву помисао или жељу, то какав страх, каква смүћеност ће обүзети тада мене бедног, и какво ће потом үследити мучење?

Поштеди, Господе! Поштеди, Благоутровни! Поштеди, Човекољубиви! Поштеди, Једини Добри! Ђмилуј се и помилуј ме једино по благодсти

Твојој. Укрепи дүшү моју, раслабљенү од лењости и нерада мога, - Ти, који подижеш пале и исцельјеш скрүшене!

Ти знаш немар окајанства мога, знаш колико лүкавих помисли ратүје против мене, видиш препреденү вражијү злобү подигнутү на мене. Застүпи ме по великој милости Твојој, үразүми, пробүди, оживи и спаси благодаћү Твојом, ради молитава Пречисте Владичице наше Богородице и свих Святих.

Псалам 26.

Ѕва је нада - Христос. К Њемү завапи. (4, 260)

ТИ, Господе свих, по милосрђү Своме бүди за мене пристаниште спасења, прибежиште помоћи и спаси ме.

Умољавам добротү Твоју, Спаситељу мој, излиј на мене од сада милост Твоју, и тамо ме постави даље од мучених.

Христe, Ти, који си благоволео да постанеш жртва за нас, үмртви грех којим сү поражени сви үдови моји, сиђи и обитавај ү њима.

Када үскоро сазна о овоме лүкави, сокрүшиће се зүби његови, и огањ геенски виће үгашен блистањем Твојим.

Лүкави сатана извљүвао је на мене јед свој, раслабио и сүрвао ме грехом. Но, све док идем пүтем Твојим, а Ти си свемогүћ, немоћ се моја храни надом да ћеш ми Ти, презревши га, үказати помоћ отпуштањем грехова, - и посрамиће се непријатељ мој.

Кнезови злобе ослепели сү ме страстима својим, и препреденошћү својом опленили ү мени красотү младости моје. Шта да чиним ја, који сам прокоцкао чистотү своју? Завапичү Христү, да ви ми Он повратио красотү моју и тада ће се посрамити лүкави.

Спаситељ мој говори мени, үченикү Своме: „Не очајавај ради свог спасења; Ја ћү те подићи и отпустићү ти грехе твоје. Моје си богатство и нећү те оставити, јер сам те Својом сопственом крвљу искупно.“

Завапи, грешниче, из све снаге, и не штеди грао своје, јер Господ је твој милостив и воли покајнике. Уколико се пре вратиш, Отац твој предүхитриће те сретанјем Својим, заклаће теле үгојено, оденүће ти ризү светлү и обрадоваће се због тебе.

Псалам 27.

Не падај дүхом. Ваистинү је нада Христос. (3, 665)

НЅ падај дүхом, дүшо, не жалости се, не произноси над собом коначни сүд због мноштва грехова, не привлачи на себе огањ, не говори: „Одбацио ме је Господ од лица Свога.“

Богу нису угодне такве речи. - Зар онај који је пао, не може и да устане? Зар онај који се одвратио, не може да се поврати? - Или не чујеш каква је благодат Очева према блудноме сину?

Не стиди се повратка, већ са смелошћу кажи: „Уставши, отићи ћу Оцу своме!” Устани и иди.

Он ће те примити и неће те прекорити, и изнад свега ће се обрадовати твојем повратку. Он те чека; зато се не стиди и не скривај од лица Божија као Адам.

Ради тебе се Христос распео, зар ће те одбацити? - Он зна ко нас угуњетава; и зна да за нас нема другог помоћника осим Њега јединога.

Христос зна да је човек бедан. Не предај се очајању и немару, као да си већ припремљен за огањ. Христу није утеха да нас баци у огањ; нити Он има користи од тога што ће нас послати у бездан на мучење.

Подражавај блудном сину; остави град који те мори глађу. Приступи и проси милост, и видећеш славу Божију. Просветлиће се лице твоје и обрадоваћеш се у рају сладости. Слава Спаситељу нашему, Господу - Човекољупцу!

Псалом 28.

Поуке о животу. (2, 100)

ЖЕЛИШ ли истинити живот? Вежбај се у смирености, јер је без њега прави живот немогућ.

Сва дела своја чини у Име Спаситеља нашег Исуса Христа, и кроз то, плод твој битће узнесен до неба.

Почетак отпадања од Бога код човека - је његово удаљавање од смирења. Остављеног од Бога дави лукави дух, као Саула.

Мреже демонске намазане су медом; привучен њиховом сладошћу заплитћеш се у њих и испуњујеш се сваком горчином.

Заволи смирење и никада нећеш упасти у мреже демонске, јер ћеш летећи на његовим хитрим крилима, свагда бити изнад демонских мрежа.

Гордост је слична веома високом трбулом дрвету чије су гране крте; и ако се неко попне на њега, истог часа ће се сурвати са висине.

Блажен је онај ко је утврђен у доброј нади и озарен добрим помислима; слава је његова велика и без краја.

Стремимо трезвеној пажњи, да би нас виђење својих прегрешења непрестано смиравало, не гајећи у себи, као змија, помисли самодопадања или лукавства.

Заволимо трезвење, да би имали чисто срце и да би поверени нам храм сачували неоскврњеним од греховног распадања.

Прекрасна је молитва с уздасима и сузама, особито ако се сузе проливају тајно.

Ко се са вером моли у њему, тај види пред собом Господа, јер Њиме живимо, крећемо се и постојимо.

Ако је окамењено срце твоје, плачи пред Господом, да би Он источно на тебе озарење знања и дао ти да се пламеног срца узносиш к Њему.

КАТИЗМА 5.

Псалам 29.

Исповедање Богочовештва у Христу Исусу, Господу. (2, 85)

ОНАЈ који је од Бога, Бог Слово, од Оца Јединородни Син, једносущтан Оцу, Истинити од Истинитог, рођен од Оца без матери пре свих векова неизрециво - Он сам се на крају рађа од кћери људске, од Марије Дјеве, без Оца, рађа се оваплоћени Бог, узимајући на Себе позајмљено од Ње тело, - поставши човеком, какав није био, и оставши Бог, - који је био, да би спасао свет. - И Он је Христос, Син Божији, Јединородни од Оца, јединородни од матери.

Тог и Јединог исповедам као савршена Бога и савршена човека, - у две природе, ипостасно или лично сједињене, спознате нераздељно, несливено, неизмењено, - као Бога, који се обукао у тело, одушетворено словесном и разумном душом, учинивши се подобан нама у свему, осим у греху.

Тог и Јединог, који је земни и небески, времени и вечни, подначални и безначални, безвремен и времену подложни, саздани и несаздани, страдални и бестрасни, Бог и човек, у првоме и у другом савршен. Један у две природе, и у двојности Један.

Псалам 30.

Ево - ево смрти. Отрезни се душо. (1, 310)

ВРЕМЕ живота мога протраћено је у суети и срамним помислима. Даруј ми, Господе, лек, да бих се потпуно исцелио од скривених рана мојих, и укрепи ме да се бар један час усрдно потрудим у виноградџу Твојоме. Јер време суетног живота мога већ је у једнаестом часу.

Лађу са мојим иметком управи заповестима Твојим, и мени, ништавноме трговцу, даруј благоразумност у продаји имовине, док још има времена.

Време пловидбе приближило се крају и већ се чује глас Судње пушке мени расејаном: „Покажи сада, лењиви, имовину коју си стекао током свога живота.”

Час смртни застрашује мене бедног. Јер гледам на дела своја, и душа моја трепти, видећи нерад свој и лењост, и леде се кости моје.

Час разлучења пред очима је мојима, и ја доспевам у потресни страх, помисливши на њега. И уместо да се радујем ја се још више уплаших, јер ни при благодати не чиних дела, Бога достојна.

О, бедна душо моја! Зашто се не стараш о животу својоме! Зашто у расејаности проводиш ово мало преосталих својих дана? Зар не знаш да, ево - ево позваће те? Шта ћеш чинити тамо, када си немарно живела овде?

Шта ћеш одговорити у своје оправдање, представши престолу страшног Судије? Непријатељ те обмањује и из дана у дан растаче наслеђе твоје, а да ти то и не схваташ.

Отрезни се, повуци се у себе и моли се Богу са сузама; завапи к Њему са срдачном тугом: „Дај ми, Господе, да Те заволим свом снагом својом, да са усрђем послужим Теби у испуњавању светих заповести Твојих, да би ме када дође час разлучења, затекао приправну и са великом радошћу ишчекујући сетање Твоје увео у Твоје вечно Царство, на општу радост са свима Светима који су Ти угодили.”

Псалам 31.

Секај се живота вечног, да би се достојно припремно за њега. (1, 313)

СПАСИ ме, дуготрпеливи Господе! Спаси ме, Сине Божији, безгрешни Христе! И дај ми мисао о вечном животу, да бих, немајући ништа у срцу своје осим ове мисли, свагда испуњавао вољу Твоју, при садејствујућој, мени грешном, благодати Твојој, и радосно ходио путем заповести Твојих, да корисно употребим таланат који си ми Ти сам дао, Царе небески, – и њиме обавим добру трговину и удостојим се похвале од Тебе, Владико; када дођеш, Господе, да Ти кажем са смелошћу и чистим срцем: „Блажен сам, јер долазиш Ти, Владико!”

За брак Твој, Господе, одени ме у одежду достојну, коју нека уготови за мене, још овде, благодат Твоја. Удостој ме да тада запалим светилку, коју нека подари мени сведарежљивост Твоја.

Тако ћу са радошћу изаћи у сетање Теби прослављајући и благосиљајући Тебе, са надом да ћу бити сапричасник Праведних и Светих, од памтивека благоугодивших Теби.

Псалам 32.

Тражиш милост? Сам милостив буди. (4, 268)

ОПРАШТАЈУ се дугови ономе ко проси помиловање. Но, пазни да док молиш отпуштатење грехова, не гајиш мржњу према браћи својој.

Иза затворених двери остају оне молитве које се узносе Богу, а немају у себи љубав, јер једино љубав откључава двери молитве.

Ако се брат твој разгневио на тебе, то се и Господ разгневио на тебе. И ако си се помирио са братом својим доле, онда си се помирио и са Господом горе. Ако примиш врата свог; онда ћеш примити и Господа свога.

И тако, помири се са Господом у лицу ожалошћених, обрадуј се Њему у лицу уцвелеених, посети Га у лицу болних, нахрани Га у лицу гладних.

У лицу љубавног путника пружи Мучеку постељу, љуби ноге Његове, постави Га на прво место трпезе своје, преломи хлеб свој и подели Мучеку, подај Мучеку и чашу своју.

Он је указао теби већу љубав, преломно је за тебе Тело Своје, и Крв Своју дао је теби за пиће.

Псалам 33.

Опраштање грехова за опраштање љубави. (3, 3)

ГОСПОД би овако рекао свакој души: „Опрости сагрешења брату твојем и Ја те опростити теби грехе твоје. Ти опрашташ мале погрешке, тек понеки грош, или динар - два, а Ја ти дарујем хиљаде таланата. Ти само опрашташ, и ништа не дајеш на дар, а Ја ти грехе опраштам, и дарујем исцељење и Царство.”

И дар твој примићу тада, када се помириш са оним ко има непријатељство према теби. Када не будеш имао никаквог непријатељства, када те сунце на заласку не затекне у гневу твојем, када са свима, у себи будеш имао мир и љубав, - тада ће и молитва твоја бити благопријатна, и принос твој благоугодан, и дом благословен, и ти сам блажен.

А ако се не помириш са братом својим, како ћеш онда од Мене просити опроштај. Ја, Владика твој, заповедам ти, а ти не слушај; како се ти слуга усудујеш да Ми принесеш молитву, или жртву, или првине, гајећи према некоме непријатељство? - Као што ти одвраћаш лице од брата свога, тако и Ја одвраћам очи Моје од молитве твоје и од дара твога.”

Псалам 34.

Пролиј суже, да би се љубио, и ослободио од љубави страсти. (4, 17)

ЧОВЕКОЉУПЧЕ, Исусе Христе, Боже наш, чврсто се љубићу и милост Твоју, молим Те, не постави ме са Своје леве стране са козама које Те огорчише, и не кажи ми: Занста, занста, ти кажем, не познајем те, већ по благости Својој даруј ми непрестане суже, скрђеност и смирење срца мога, и очисти га страхом Твојим, да постане храмом благодати Твоје.

Иако сам много грешан и недостојан, ипак непрестано кучам на двери Твоје; иако нерадан и лењив, који се не брине за своје спасење, ипак Твојим путем желим да идем. Спаси ме ради милости Твоје, јер си благ Ти, Господе свих, и милост је Твоја на свим делима Твојим.

Буди ми помоћник, Владико свих, заштити моју душевну немоћ, да бих се избавио од греховног растакања и постао слободан од љубави страсти, да не делује у мени мучитељна злоба, и мноме, као заробљеником, не овлада злобни демон; већ нека дође на мене Царство Божанственог Твога Духа, коме се клањамо, да би се удаљиле од мене нечисте страсти које сада преовлађују и царују у мени. Јер Ти си Бог милосрђа, човекољубља и добротe.

Псалам 35.

Ка Богородици - за очишћење од страсти и унутрашње благоустројство. (4, 71)

ПРЕСВЕТА Владичице Богородице, једина пречиста душом и телом, призри на мене гадног, нечистог, који душу и тело оцрних скверним страстима и сластољубивим животом својим; мој страсни ум очисти, непорочним учини, и ка добру устрој блудеће и слепе помисли моје. Уравнотежи осећања моја и руководи њима. Ослободи ме од господареће нада мношћу мучитељне зле и гнусне навике ка нечистим предрасудама и страстима. Заустави сваки грех који делује у мени. Помраченом и грешном уму моме, даруј трезвеност и разборитост за исправљање мојих посрнућа и падова, да бих се, ослободивши се од греховне таме, у достојно са смелошћу прослављати и певати Тебе, једину истиниту Матер Истините Светлости - Христа Бога нашег; јер Тебе са Њим и због Њега благосиљају и славе сва невидљива и видљива створења.

Псалам 36.

Поуче о животу. Блаженства. (1, 531)

БЛАЖЕН је онај ко је свагда испуњен духовном радошћу, и не лењетки се носи благи јарам Господњи, јер он ће бити увенчан славом. Блажен је онај ко је очистио себе од сваке греховне нечистоте, да би са смелошћу примио у дом свој Цара славе, Господа нашег Исуса Христа.

Блажен је онај ко са страхом и трепетом, побожно приступи пречистим Тајнама Спаситеља, знајући да у себе прима неразрушиви живот.

Блажен је онај ко непрестано помишља на смрт, и који је угушио у себи срамне страсти, уврежене у срцу нерадних, јер такав ће бити утешен у часу кончине своје.

Блажен је онај коме су непрестано у сећању геенске мучке, и жури да се са сүзама и уздасима искрено покаје пред Господом, јер он ће се избавити од сваке невоље.

Блажен је онај ко свагда добровољно смирава себе самог, јер он ће бити увенчан Оним, који је добровољно смирио Себе ради нас.

Блажен је онај ко са сваким страхопоштовањем, као Марија пребива поред ногу Господњих молитвом, и као Марта жури да прими Господа и Спаса добрим делима.

Блажен је онај ко запаљен страхом Божијим, свагда у себи има топлину Светог Духа, саживући трње и изданке лукавих помисли.

Блажен је онај ко са духовном благоразумношћу љуби кротост, и не да се обманути лукавом змијом, полагајући наду на благог и милосрдног Господа.

Псалам 37.

Исповедање Пресвете Тројице. (2, 86)

ЈЕДНО лице Оца, и једно лице Сина, и једно лице Духа Светог, - једно Божанство, једна сила, једно Царство у три лица или ипостаси.

Тако славим Свету Јединицу у Тројици и Свету Тројицу у Јединици. Тако исповеда Света, Божија васељенска Црква!

У ову Свету Тројицу она крштава за живот вечни, Њу равночасно слави, Њу недоступно и неразделно исповеда, Њој се поклања непогрешиво, Њу прославља неукутно.

Овој Триипостасној Јединици - Оцу и Сину и Светоме Духу приличи слава, благодарење, част, власт, величање, - у векове.

КАТИЗМА 6.

Псалам 38.

Опомени се другог доласка, - и прени се. (1, 315)

ПОДИГНИ очи своје на небо, када оно, подобно чистом огледалу, са славом обасјава звездама земљу, и задивљено кажи: „Ако звезде сијају таквом славом, колико ће више Праведни и Свети који су испунили вољу Светог Бога, у онај час када дође Господ, засијати неизрецивом светлошћу спаситељне славе?”

Бетивши се страшног оног доласка, уздрхти телом и душом, и са срдачним болом кажи себи: „Каквим ћу се ја грешни, показати у онај страшни час? Како ћу предстати престолу страшног Судије? Како ћу ја расејани, имати место међу савршенима? Или, како ћу ја, коза, стати са овцама са десне стране Христа? Или, како ћу се ја бесплодни, наћи у броју Светих који овде донеше плодове правде?”

Мученици ће показати своје мучке, подвижници своје врлине; а шта ћу показати ја, осим свога нерада и свагдашњег попуштања себи?

О, душо грешна, душо бестидна, душо која непрестано занемарујеш богоугодно живот! Хоћеш ли се још дуго предавати лошој навици према лукавим помислима? Шта очекујеш у свом нераду?

Мислиш ли да ће Судија окаснити са доласком? Неће Он окаснити, већ као страшна мунџа виће долазак Његов са небеса.

Постарај се да се покажеш спремна у тај страшни час, да не би плакала тамо у све векове.

Псалам 39.

Овде кажњавај и благодаћу исправи, да се тамо не постидим. (1, 319)

ПОШТЕДИ, милосрдни Господе, поштеди слугу Твога, да се тамо, када станем пред Суд Твој не нађем у страху и стиду великом, и не осрамотим се пред Анђелима и људима.

Овде ме, Спаситељу мој, казни, као чадолубив и брижни Отац, а тамо опрости, као једини безгрешни и многомилостиви Бог.

Јер ако овде не уразумиш палог и не подариш му срдачног озарења, да би свакодневно без стида приносио покајање за грехе своје, - шта ће он чинити тамо где нема оправдања?

Кад ме још није било на овом свету, угодно Ти је било, Владико, по великој доброты Твојој, да ме увеличиш у утробы грешне матери моје; и када сам се родно, по милости Својој угодно си ме да постанем сасудом благодати. Али, стекавши дар, ја слави и грешни, по лењости својој не узвратиш на даровано.

Зато припадајући благодати Твојој, молим Тебе, Синне Јединородни, Спаситељу наш, пробуди ме и подигни, и поново осени благодаћу Твојом. Нека она озари помрачени ум мој, како је угодно Твојој доброти, и свагда нека пребива са мном, својим невидљивим руководством, чинећи ме достојним Царства небеског, и као што је овде благодат Твоја била за мене недостојног непрестано озарење, покров, заштита, привежиште и радост, тако и тамо, Спаситељу мој, да се под покровом њеним законим од страшног Суда, и у Царству Твоме, обдарен њоме и спасен милошћу Твојом, нађем са десне стране, певајући и прослављајући дуготрпљење Твоје, пречисти Саздатељу мој, јер ниси презрео сүзе непотребног и грешног слуге Твог.

Псалам 40.

Пробуди, подај снагу и сүзе. (4, 25)

ПРУЖИ, Господе, руку помоћи мени, који у прабини лежим. Јер хоћу да устанем, а не могу; време греховно притиска ме, зла ме навика држи прикованог за земљу, и сав сам раслабљен. Дајем обећање да ћу се променити и постим, - али стално остајем исти; ревностан сам да Те славим устима, али не и ватрен када Ти треба угађати делима.

Како да се усудим да молим од Тебе опроштај старих грехова, када нисам ни почео да одступам од пређашњих греховних склоности? Или, како да свучем старог човека, када не одвацүјем жеље старих искушења?

О, Господе, подигни мене раслабљеног, пробуди успаваног, васкрсни умртвљеног грехом! Спаси бедну душу моју од смрти, Господе, Ти који имаш власт над животом и смрћу!

Очисти ме од сваког греха пре кончине моје, и даруј ми, Човекољупче, да целог свог кратковременог живота, изливам из срца сүзе за очишћење душевне нечистоте моје, да бих могао тамо да обречем спасење под покровом свесилне руке Твоје, када свака душа буде задрхтала пред страшном славом Твојом.

О, Владико, услиши и прими мољење грешног и недостојног слуге Твога, спаси ме завадава, по благодати Твојој, - јер си Ти милосрдан и човекољубив Бог, и Теби славу, благодарeње и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу.

Псалам 41.

Моја унутрашњост ми је као и спољашњост - исцели. (4, 27)

ТЕШКО мени, каквој осуди допадох, и каква ме срамота снађе! Моја унутрашњост није као и спољашњост; говорим о бестрашћу, а даноноћно размишљам о срамним страстима; говорим о непорочности, а у мислима се бавим непристојностима.

Тешко мени! Какво ми испитивање предстоји? Јер ја, уствари, имам изглед побожности, али не и њену снагу. Каквог ће образа приступити Господу Богу, који познаје тајне срца мога када сам крив за толка лоша дела? Када стојим на молитви, бојим се да не ситје огањ са неба и не сагори ме, као што је некада оне што приношаху тучи кад у пустињи, сагорео огањ од Господа.

Шта да очекујем ја, који носим тако тешко време грехова? Сагоре срце моје, помрачен је ум мој, променише се моје побожне помисли; као пас, вазда се враћам на своју блувотину.

Нема у мени смелости пред Оним, који испитује срца и утробе; нема у мени чистих помисли; нема суза за време молитве, - иако уздишем и сагнућем лице своје покривено стидом, - ударам се у груди, - то станиште страсти, ту радионицу лукавих помисли.

Ти знаш, Господе, у тами скривене страсти моје; а знане су Ти и ране душе моје. Исцели ме, Господе, и биће исцељен. Ако Ти не саградиш дом душе моје, узалуд се трудим да га подигнем сам.

Истина је да се понекад решим да се супротставим страстима када се подигну на мене, али лукавост змије слабљује моје душевне силе сластољубљем, - и ја одустајем. Иако ми нико видљиво не везује руке, невидљиве ме страсти вуку као заробљеника.

О, Господе, просветли очи срца мога да бих препознао сву препреде-ност и злобу страсти. Благодат Твоја нека ме осени, да бих остао усправан и одолевао, опасавши бедра своја храброшћу.

Ти си, Господе, некада за народ Твој, непроходно море учинио про-ходним. Ти си из тврдог камена извео воду ожеднелим људима Твојим. Ти си једини, по благодати Својој, спасао оног ко је допао разбојника. Смилуј се и нада мнош који сам такође допао у руке разбојницима и као сужањ везан сам злоумљем.

Ко је силан да исцели страсти душе моје, осим Тебе, Господе, који познајеш дубине срца мога. Приклони се милосрђем Својим, и спаси ме!

Псалам 42.

Пао сам; подигни ме и дај ми да се бар мало потрудим, да на Буду не бих био посрамљен. (4, 218)

ОЧИСТИ ме благодаћу Твојом, милосрдни Оче; отри нечистоту моју свеочишћујућим испом Твојим, и исцели ране моје, да благодарим благодати Твојој.

Пао сам; подигни и укрепи ме, Господе, јер Ти подижеш све пале. Пружи ми руку и оживи ме поново милосрђем Твојим!

Непријатељ ме је обмануо, разденуо и ограбио сву красоту моју, учинио ме бесплодним и принудио да идем тамо обнажен од свега. Милост Твоја нека ми буде одека на Дан Буда.

Велики страх ће бити у тај Дан Бұда, када ће свако дати одговор за дела своја и помисли, па чак и за миг ока. Оправдај ме тада, Бұдијо мој, јер нако сам крив, вољу имам да се покајем.

Бидаће се и безгранично мучити срце наше, када прође све што је бұдило у нама похоту, када свако обнажен стане и поведен бұде да да одговор.

Тешко тада ономе, ко је, подобно мени, учинио мноштво безакоња, ко је грешно и скривао грехе своје, да не би био осрамоћен овде! Тамо, на Дан Бұда, прстом ће указивати на њега.

Безакоња моја умножише се, дани моји прођоше и ишчезоше, ближи се време одласка, а покајања у мени нема. Тешко мени, ако милости не бұде на Дан Бұда.

Блажен је човек који се бар мало потрудио у овом свету јер ће он наследити Царство у свету непролазном. За мали труд стећи ће он велико наслеђе.

На Бұду Твом, Господе наш, нема гледања на лице; тада ће сваком бити дато према делима његовим: чија су дела добра, томе припада Царство, а чија су лоша, њему мучење.

Отвори ми двери милосрђа Твога, Надо свих покајника, и пружи ми руку Твоју, пуну исцељења, да би загладила ожиљке моје, и исцелила ране моје.

Воља моја отказује да следи вољу Твоју. Ти ме сам покори вољи Својој, да вих кроз то задово спасење и славно вољу Твоју, која је благонаклона према онима који се кају.

Милостиво прими молитву моју за помирење с Тобом, и по благодати Твојој даруј ми живот при доласку Твоме; и посрамиће се лукави, када увиди да ме је помиловала правда Твоја.

Псалам 43.

Поуке о животу. (2, 103)

КАДА видиш животне угодности, чувај се да те не привуку, јер у њима је скривена мрежа смрти. Јер ни ривар не забацује празну удицу.

Непријатељ, као мамац за удицу, користи обману насладе, распаљујући похоту, да би кроз то ловио душе и чинио их њему зависним.

Душа претходно уловљена у демонску намеру, постаје за друге душе демонска замка, и привидном насладом својом прикрива горчину греха.

Тежећи врлини, не малаксавај од трудова својих, зато што без трудова нема ни добродетељи.

У време напора подигни око душевно горе, па се, созерцавајући тамошњу радост, нећеш штетети од трудова.

Трудови праведних узгајају плод живота, а трудови грешника пунни су погивељи. Приклањајући се првом, а уклањајући се од овог другог, не остављај простора за узалудне напоре, који не доносе плодове добра.

Трпи, Бога ради, невоље овога живота, и нећеш узалуд бити вођен уздањем Светих.

Они који се не труде у добру у овом суетном животу, старају се да омету труденике у делима Божијим, да у својој близини не би имали неког ко их изобличава, али тиме још више увеличавају венце брижних труденика.

Држи се смиренорумља, да не би изгубио плодове добрих дела. Ако њега одбациш бићеш прибројан онима који се узалуд труде.

Желиш ли постати стражарем душе? Заштити се са свих страна, да се где не прикраде сластољубље помисли, и потопи твоју лађу у самом пристаништу.

Ако хоћеш да лука буде безбедна, оградни је бедемима који се неће одмах усколевати од буре страсти; иначе ће лука постати место бродолома.

Ако страсне речи нађу себи место у души оне као кукмама навлаче душу на зло, у јаму погивељи.

Избегавај душегубне састанке, и душа ће се твоја свагда наслађивати тишином.

Псалам 44.

Славословље Искупитељу. (4, 354)

БЛАГОДАРИМО Благоме, који је ослободио род наш од ропства ђаволу и смрти, и помирио нас са вишњом Правдом, која се прогневила на нас, ради неправде наше.

Нека је благословен Милосрдни, који нас је потражио, како ми Њега нисмо тражили; Који се обрадовао нашем спасењу, и у причи о заблуделој овци показао нам пример како смо били изгубљени, па враћени.

Наследник и Син, призвао је и вратио заблуделу природу нашу, умро је и васкрсао, и нашим покајањем и обраћењем обрадовао сабор небесних духова.

Неизрециво је велика љубав, какву је објавио Човекољубац, јер је из нашег рода узео Он Заступника, и Њиме помирио свет са величанством Својим.

Велико је и ново чудо за нас и за сву творевину учинио Бог у нашој људској природи, јер тело је наше учинио храмом, да би га испунио оним што је достојно свачијег поштовања.

Ходите, земни и небески, дивите се и чудите пред величином достојанства, зато што је род наш узведен на безмерну висину недостижног Божанства.

Небо и земља и све што је на њима, нека славослове заједно са нама Онога који је узвисио род наш, јер је Он обновио лик Свој у нама, избрисао грехе наше, дао нам Име Своје и све нам подредио.

Сваке славе достојан је, од оних који Га поштују, Он, који нас је над свима уздигао. Сви једногласно запевајмо хвалу Њему, и Оцу, који Га је послао, и Духу Светоме.

Свет, свет, свет! Благословен нека је Онај који је унизио Себе по благовољењу Своме, и који је обручио себи Цркву свету!

Светлост Твоја, Господе наш Исусе, засијала је над творевином и растерала таму заблуде. Нека засија и сада у душама нашим, светлост Твоја, Исусе, Царе наш, Светлости истинита.

Избави нас од свих пагубних помисли које душу смутују. Тада ћемо чистим умом хвалити Тебе, Сине скривеног Оца, јер си Ти Светлост истинита.

КАТИЗМА 7.

Псалам 45.

Несхватљива је непажња према вечном благу и мукaма непрекрaтним. Позив на скршeност. (1, 327)

О, КАКВА је утeхa и каквa слaдост припремљeнa зa нaс, али нeмa oнoгa кoји сe пoдвизaвa, нeмa oнoг кo жуди зa тим! Нaпрoтнив, oнoмe прeтпoстaвљaмo oвo сaдaшњe, врeмeнo, нeпoстoјaнo, a вeчннх oннх блaгa сe нн мншљу нe дoтнчeмo. Кaквa зaслeпљeнoст, кaквa oбмaнa дeмoнскa!

Тeшкo мeнн! Кaквe мукe сy припремљeнe зa кaзнy пoдoвннм мeнн грeшннцнмa, кoји жнвe нeмaрнo и бeз стрaхa и трeпeтa, кao дa сaмo прaзннм рeчнмa пoштyјeмo oнo чeмy смo пoучeнн, yвeсeљaвaјyћн сe плoтскнм нaслaдaмa, јeр смo њнмa свeзaнн кao лaнцнмa, и нeмa oнoгa кo бн сe сy-прoтстaвнo, - вeћ сe свeзaнн рaдyјeмo.

О, свeпoгyбeнe зaмкe нeчнстe змнјe! Кaкo јe свнмa пoмрaчнлa yм, дa бн рaзмншљaлн нaoпaкo и вoлeлн oнo пoгyбeнo, нa рaчyн бyдyћнх блaгa.

Хoднтe, скрyшнмo срцe свoјe и дaнoнoћнo плaчнмo прeд Гoспoдoм. Хoднтe, прнсeтнмo сe oнoг чaсa и oнoгa штo јe прeчe, и y скрyшeнoстн прoлнвaјмo сyзe. Хoднтe, пoдсeтнмo сe нeнзрeцнвнх и нeoпнснвнх oннх блaгa, и скрyшнмo сe. Хoднтe, сeтнмo сe oнoг стрaшнoг прeстoлa прeд кoји ћeмo y yжaсy бнтн прнвeдeнн, и тoг стндa кoји ћe нaс прeд њнм oбyзeтн, - и зaплaчнмo нaд сoбoм.

Хoднтe, пoдсeтнмo сe кaкo ћe прaвeдннцн зaснјaтн кao сyнцe, a грeшннцн сe пoкaзaтн слнчнн гaрeжy нa грeтy, пa скрyшeннм срцeм yзрeвнyјмo y дoврнм дeлнмa.

Хoднтe, yтврднмo сeбe y стрaхy Бoжнјeм, дa бн сe yдoстoјнлн вeчннх блaгa.

Хoднтe, y скрyшeнoстн и прoстoтн срцa прнпaдннмo к Бoгy, јeр јe мнлoсрдaн и блaг, и спaсaвa oнe кoји сe кaјy.

Мoлнмo Њeгa, дa бн нaс Oн yвeo y Цaрствo Свoјe и нeoпнснвo блaжeнствo кoјeмy нeмa крaјa.

Псалам 46.

Бoгoрoднцe, сaм смeлoстн нeмaм; Тн сe пoмoлн, - брзa пoмoћнцe. (4, 72)

ДЈEВO Влaднцнцe Бoгoрoднцe, Прeблaгoслoвeнa и Бoгoблaгoдaтнa, прнклoнн yxo Твoјe и пoчyј рeчн мoјe, кoјe yзнoсe пoгaнa и нeчнстa yстa мoјa. Нe прeзрн мeнe бeднoг; нe дoпyстн дa дo крaјa прoпaднeм, јa нeдoстoјнн слyгa Твoј, вeћ кoрнстeћн Твoјe мaтeрннскe мoлнтвe, нсцeлн мoјy oкaјaнy

душу, немилосрдно сурвану лукавим страстима мојим. Зли демон, поразивши је гресима сластољубља, сатро ју је у прах.

Зато испуњен сваког стида, смелости немам, ни образа, да у човекољубивог Бога мога просим опроштај за мноштво грехова и исцељење ненсцелјивих рана мојих. Јер оскврнавих ја храм телесни непристојним жељама својим и унесох у њега мноштво нечистоте, а сва чувства повредних делима недозвољеним. Због тога смелости немам да подигнем к Њему руке своје, оскврњене лошим делима. Зато пред Твојим неизрецивим милосрђем, свенепорочна Владичице, падам ја бедни и блудни. Јер нема мени другог прибежишта осим Тебе, једине утехе моје и брзе заштите. На Тебе се надам, не остави ме. Угодне су молитве Твоје Јединородном Сину Твоме; радује се Он заступништву Твоме, и брзо испуњава Твоје молитве за нас. Не презри мене најбеднијег, и недолжности дела мојих нека не прекрати безмерну милост Твоју, Богородице. Прими сада ово ништавно мољење моје и материнским Твојим молитвама учини га благопријатним Сину Твоме и Богу, и небеског Царства удостој мене, који хвалим и благосиљам Оца и Сина и Духа Светога.

Псалам 47.

Сам смелости немам; помолите се, Свети. (4, 30)

КО неће заплакати за мном, који сам за мало задовољство презрео вечно Царство, ни за шта не сматрајући вечни огањ? Предајући се страстима, упропастио сам достојанство душе своје, и постао подобан бесловесној стоци.

Бејах некада богат даровима, а сада заволех сиромаштво страсти. Далек постадох врлини, одметнувши се у далеку земљу порока. Полумртав сам, и веома мало живота је остало у мени.

И будући такав по сопственој вољи, очи не могу да подигнем ка благосрдном Господу. Плачите, преподобни и праведни, за мном обманутим страстима и грехом. Плачите, подвижници уздржања, за мном стомакоугодником и сластољупцем.

Плачите, милостиви и снисходљиви, за мном немилосрдним и злонаравним.

Плачите ви, који сте угодили Богу, за мном човекоугодником.

Плачите ви, који сте стекли кротост, за мном раздражљивим и гневљивим.

Плачите, смиреномудрени, за мном високоумујутким и гордим.

Плачите ви, који сте постигли апостољско нестицање, за мном приврженим вештаственом и обремененом љубављу према стицању.

Плачите ви, који завољесте плач, а омрзосте смех, за мном који заволех смех, а омрзох плач.

Плачите ви, који чувате сећање на Буда после смрти, за мном који тврдим да се сећам Буда, а чиним супротно.

Молиће се, Светитељи Божији, за душу узбуркану многим страстима, и чиме можете, тиме и помозите, Светитељи Божији.

Јер знам, ако будете молили човекољубивог Бога, све ће вам бити даровано из мора благодсти Његове. Као и човекољубиви Бог, тако и ви, које ја грешни молим, не презрите мољење моје, јер ја сам, због мноштва грехова мојих смелости немам.

Ваше је дело, Светитељи, да се заузмете за грешнике, а дело је Божије - да помилује очајне.

Умолите, Светитељи Божији, Цара за сужња; умолите Пастира за овцу; умолите Живот за мртваца, - да ви послао руку помоћи и подигао смирену душу моју из њене палости.

Псалом 48.

Тамо ће се све обелоданити. Док још времена има, пожурни да се покајеш. (4, 32)

ПРИПАДАМ обилу благодсти Твоје, Владико свих! Прими мољење грешника; улади душу, измучену горчином греха; напој жедног из источника живота, и руководи ме на путевима његовим.

Као Владар слугу свога истргни ме из окова, да бих се ослободио робовања нечистим страстима којима је спутано срце моје.

Нека ме пресретне милост Твоја, Господе, пре него ли одведен будем у ад, заједно са онима који чине безаконје.

Тада ће се обелоданити све оно што сада чиним у тајности. О, какав ће стид обузети мене тада, када ме осуђеним виде они који сада мисле да сам беспрекоран, док ја бедни, остављајући духовно делање, служим страстима.

Тешко теби, душе моја; зашто се умно сунце у теби помрачује маглом страсти? И зашто та магла не ишчезава при појави луча светлости? Зашто дозвољаваш да те страсти вуку ка земљи, и уместо слободе изабираш окове?

Боготкану одежду учинила си неупотребљивом и недостојном царскога брака; добровољно се одајући гресима потчинио си себе непријатељу живота.

Шта ћеш рећи Будији у тај страшни и трепетни Дан?! Дођи к себи док још има времена. Док си још господарица својих помисли, док је при снази ум твој и тело у покрету, док још благодат може да се дотакне срца твога, и док можеш да изајеш очиститељне сузе, - устани храбро против страсти, и уз помоћ Божију одважно се бори са Голијатом.

Пожури и не дај да те предупреди некакав развојник, или да те на улазу претекне каква блудница, или да ти се на вратима препречи неко од оних који Царство Божије задовољају на силу.

Пожури, јер када се трка заврши, неумесно је тражити такмичење; када се трговина затвори, неумесно је куповати, и када се посао оконча, неумесно је тада тражити да се ради.

Док још има времена, пожури да започнеш борбу, да би се, одолевши непријатељу, показао достојан да примиш венце.

Псалам 49.

Блаженство помиловања. (4, 285)

БЛАЖЕН је онај кога по љубави Својој уразумљујеш Ти, Господе, јер се не одвраћаш од оних које волиш. Не одврати се ни од мене, Господе, да ме не погуби лукави.

По благодати Твојој поштеди мене немоћног, и удостој ме опроштаја безбројних грехова мојих, да бих са свима који су Ти угодили, и ја прослављао благодат Твоју.

Поштеди, Господе, по доброту Твојој и помилуј све нас одбачене од правде Твоје, јер нисмо сачували речи заповести Твојих, а да смо их сачували, задовили би спасење.

И ја сам са свима таквима одбачен, чак и више од њих. Зато ме, по благодати Твојој, удостој да задоволијем опроштај грехова, а силом овог праштања, и наду спасења.

Свакодневно се с љубављу поучавах речи Твојој. Удостој ме да заједно са праведнима објављујем и славословим ово: „Хвала Ономе који ме је помиловао! Слава Ономе који ми је опростио!”

Тебе благосиља висина, Тебе велича дубина, Теби се поклања сва твар, јер све је Тобом створено. Све песмослови Тебе, милосрдни Господе!

Псалам 50.

Нада на помиловање. (4, 49)

ПОМИЛУЈ ме, Боже, по великој милости Својој, и по обилу милосрђа Свог очисти безаконје моје. Јер ако ме помилујеш, ослободивши ме од тешког недуга страсти, – ако ме само помилујеш, желим бити послушан Твојој доброту.

Ако учиниш по обилу благодати Своје, избавићеш ме. Ако излужиш на мене благодат Своју, битићу спасен.

Уверен сам да је Теби све могуће. Знам да си миловао и милујеш све који Ти се свом снагом својом обраћају.

Исповедам да сам и ја много пута био обдариван благодаћу Твојом, али сам потом, одбацивши је грешно, као што нико други грешно није.

Но Ти, који васкрсаваш мртве, подигни и мене, умртвљеног грехом. Ти, који исцељујеш слепе просветли помрачене очи срца мога. Ти, који си избавио Адама из уста змијиних, избави и мене из глиба безакоња мојих, јер и ја припадам броју оваца Твојих, нао сам добровољно постао храна лавовима.

Греси ме учинише псом; но, исцељен благодаћу Твојом, бићу син. Одбачен сам био као мртац, али ако хоћеш, оживећу.

Знам да сам у знању грешно, али за молитвенике имам Свете Твоје. Знам да превазилазим сваку меру гресима својим, али благодет је Твоја незадржива.

Ти, који си дао преимљство царинику, дај је и мени, који признајем да још више зала учиних. Ти си, Господе, помиловао Заххеја као достојног, помиљуј и мене недостојног.

Павле некада беше вулк, гонећи овце стада Твога; но, по благодети Твојој постаде пастир, који усрдно иђаше за овцама.

Знам да је он у незнању чинио грех, и као такав, удостојно се отпуштења грехова и велике благодати. Но Ти, Господе, осудивши мој свесно учинени грех, помиљуј ме по преизобилној благодати Твојој.

Псалам 51.

Поуке о животу: Блаженства. (1, 533)

БЛАЖЕН је онај ко просветливши очи срца, свагда као у огледалу, види у себи Господа; такав ће задобити растерећење од страсти и лукавих помисли.

Блажен је онај ко воли лепе и добре речи, а ненавиди речи срамне и покварене, јер такав неће допасти под власт лукавога.

Блажен је онај ко ближњег утврђује у страху Божијем и не заварива душу своју, већ се воји жезла великог Пастира.

Блажен је онај ко је, Бога ради, послушан ближњему и трпи невоље са благодарношћу, јер такав ће бити увенчан као исповедник Господњи.

Блажен је онај ко је Бога ради заволео уздржање, и ради стомака не подвргава себе осуди као сластољубив и нечист, јер такав ће бити узвечан од Господа.

Блажен је онај ко се не опија вином, већ се свагда весели сећањем на Господа, којим се непрестано веселе сви Свети.

Блажен је ко побожно располаже имовином својом, и не подлеже осуди од Бога Спаситеља, као среброљубив и немилосрдан према ближњем.

Блажен је онај ко је бодар на молитви, чтенију и чињењу добрих дела; такав ће се просветлити и неће уснути на смрт.

Блажен је онај ко је постао прекрасна духовна мрежа, и који је многе уловно благоме Владици; он ће веома бити похваљен у Господу.

Блажен је онај ко је постао диван пример ближњем, и недоличним делима није повредио савест онога ко је слуга као и он; такав ће бити благоден од Господа.

Псалам 52.

Жаљење на непријатеља. Молитва за избављење од њега и поштеду на БУДУ, ради искупљења. (4, 288)

О, БУДИЈО, чији је суд праведан и коме је знано све скривено, не осуди ме на праведном БУДУ Твом, када откривено буде све тајно!

Грешница је сүзама које Ти је принела, уништила обвезницу грехова својих. Сво, и ја Ти приносим на дар сүзе. Прими их и од мене, Господе, као што си примио њене.

Лукави ме је преварио својим ласкањима, и поровио мој ум својим обманама. Отерај га од мене бедног, отргни ме из руке његове да ме не растргне, Господе наш.

Буди ми, Господе, и расправи парницу моју с немилосрдним врагом. Он ме је поставио за циљ стрелама својим. По милости Твојој нека њега самог провуду стреле ове.

Буди помоћник мени бедном Господе јер нема мени другог помоћника; и не дозволи непријатељу моме да се подсмева нада мном повећеним, као што је узликовао над нашом праматером.

Тешко мени ако све тајне моје буду откривене и подвргнуте испитивању, тамо где неће бити уважено никакво оправдање. Трне дух мој, Господе, када чујем да ће нечастиви бити огњем окушани, јер сам сено и слама. И ако Ти Господе, погледаш на кривице моје, погинућу.

Доброта Твоја, Господе, која Те је узнела на Крст ради искупљења рода нашег, - нека у Теби предухитри мене бедног, да бих се људостојно отпуштања грехова својих.

Ти си, Исусе, искупио све крвљу Својом и смрћу Својом свегао силника, скини и са мене везе лукавога, раскини окове и узме његове.

Запрети мј да би се љдаљно од мене бедног, и да не врши на мени вољу своју. Усагласи вољу моју са вољом Твојом, Господе, Ти, који милосрђем Својим бришеш грехе моје.

Не остави ме у рукама ненавидника, и не дај мј власт нада мном, јер си Ти Крв и Тело Своје припремио за храну мени, и Крст је Твој запечаћен на челу моме.

Укрепи ме, Господе, јер сам немоћан; заглади кривице моје, јер много сагреших; љцеломудри чула моја, да би се у покорности држала пута царског.

Нека засија светлост Твоја у помислима мојим да би се просветлиле лүчама Твојим, и величанствено блистање Твоје нека их обрадује, јер Ти си свеобасјавајуће сунце.

Исопом Твојим очисти скверни наше, Крвљу Својом умиј ране наше,
Телом Својим освети скривене покрете помисли наших.

Славословим Тебе, који си искупио пали род људски, подметнувши
Своја плетка за њега, и однео га у дом Оца Твога.

КАТИЗМА 8.

Псалам 53.

Плач због недостатка Светић. (1, 340)

БРЦЕ ме моје боли, пати душа моја и сва се унутрашњост моја кида! Где да пронађем сүзе, где да пронађем скрүшеност и үздахе, којима бић достојно оплакао осиротелост нашу и недостатак светости међу нама?

Видим, Владико, да Свете Своје као злато одабрано үзимаш из сүјетног света овог, ради үпокојења ү животу.

Као земљоделац који, видевши да сү плодови сазрели, са предострожношћу жури да их сакүпи да не би претрпели какво оштећење од којегега, тако и Ти, Спаситељу, прикүпљаш изабране који се потрүдише ү праведности.

А ми лењи, слабе воље, остајемо ү својој окорелости, и плод наш остаје вазда незрео, јер нема ү нама решености да се потрүдимо не жалећи себе, како бисмо сазрели ү добрим делима, и оправдано били сабрани ү житницију живота.

Кажи, дүшо: „Тешко мени, тешко!“ И плачи, јер си брзо остала без савршених Отаца и праведних подвижника. Где сү нам Оци? Где сү Свети? Где они што вдију? Где сү трезвеноүмни? Где смирени? Где кротки? Где тиховатељи? Где сү они који се үдржавају? Где скрүшени срцем који ү чистој молитви стоје пред Господом као Ангели Божији? - Преселили сү се одавде ка Светоме Богү, имајући светилке своје үпалене.”

Тешко нама! У каквом времену ми живимо? У какав смо бездан зла зашли. Оци наши үђоше ү пристаниште живота да не виде невоље и саблазни које нас постигоше ради грехова наших. Они сү үвенчани, а ми дремамо, сањамо и предајемо се самоүгађању.

О, Господе, сажали се на нас! Отрезни мисли наше обүзете вртлогом сүјете. Дарүј скрүшеност и сүзе, да би се њима, бар за мало, просветлила заслепљеност срца нашег, и ми могли видети пүт којим сү ишли, следећи Тебе, Оци наши. Дарүј нам жељу и снагу да идемо истим пүтем, да бисмо заједно са њима и ми задобили үдео спасених, ү славу Имена Твога.

Псалам 54.

Дани пролазе, не одлажи покајање. (4, 36)

ЉУБАВ ме тера да се обраћам Богү, а недостојност ме моја принуђује да ћүтим. Мүчна волест дүше принуђује ме да говорим, а греси ме нагоне да сачүвам ћүтање. Дүша моја болүје, а очи моје чезну за сүзама.

Сагрешила си, душо; покај се. Јер, ево, дани наши пролазе као сен. По страшним и ужасним местима ћеш поћи. Не одлажи дан за даном обраћење своје ка Господу; сокрүши се већ једном, душо моја.

Сокрүши се, помисливши на сва она блага која си добила од Господа, а ниси их сачувала, сокрүши се при помисли на све оно што си учинила, а Бог је био дуготрпељив према теби; сокрүши се да на страшном Суду Христовом не би била предана тамни најкрајњој.

Тешко мени, грешноме! Јер по слабости својој сквернавих, и свагда сквернавим чистоту срца свога. Нерад и леност посрамише смелост срца мога; лукава жеља управља мноме као властелин робом, и ја јој се као дете одмах са страхом повинујем. Она ме уводи у сагрешења, и ја се наслађујем тиме.

Тешко мени, Господе! Благодат ме Твоја вуче у живот, а ја више волим смрт. Ти ми заповедаш да се трудим да бих постао једнак Анђелима, а ја по покварености својој унижавам самог себе. Умножише се греси моји, Господе, и непрестано се умножавају, нема граница њиховом мноштву.

И ко ће ме оплакивати, или се молити за мене? Ти сам, Спаситељу мој, спреман на милост по благости Својој, милосрдно погледај на мене очајног! Јер како да Те молим, Владико, када су уста моја испуњена злословљем? Или како да певам, када је савест моја нечиста? Како да Те заволим, када сам испуњен страстима? Или како да у мени обитава истина, када осрамотиш себе лажу? Како да Те призивам, када не сачувах заповести Твоје?

Псалм 55.

Обрзац самоиспитивања и самоукоревања. (4, 37)

СТЕЖОХ познање истине, и после тога постадох убица и клеветник, препирем се због ситница, завидљив сам и суров према ближњима, немилостив према сиротињи, гневљив, свадљив, тврдоглав, лењив, раздражљив, гајим зле мисли, волим лепу одећу; још увек је у мени много лоших помисли, наступа самољубља, стомакоугађања, сластољубља, сурјете, гордост, злонамерности, оговарања, тајноједења, унинија, противљења, негодовања.

Нико сам и ништа, а високо мислим о себи; непрестано лажем, а гневим се на лажове; скрнавим телесни храм блудним помислима, а строго осуђујем блуднике; осуђујем оне који падају, а сам непрестано падам; осуђујем опадаче и лопове, а сам сам и злоречив и лопов. Идем светла погледа, иако сам сав нечист.

У црквама и за трпезама радујем се првим местима. Када видим искүшеника размећем се; када видим монаха, шепурим се. Трудим се да изгледам привлачно за жене, задивљујуће за странце, мудро и разборито за ближње, савршено за благоразумне; са повожњима се опходим као најмудрији, а неразумне презирем као бесловесне.

Ако сам увређен, светим се; ако ми је указано поштовање, гнушам се онога који ми то чини; ако неко са правом од мене нешто тражи, започињем расправу, а оне који ми говоре истину, сматрам непријатељима; изобличен гневим се; али када ми ласкају, не противим се превише.

Нећу да испостујем достојнога поштовања, те иако сам недостојан, тражим почасти. Не принуђујем себе на труд, а ако мене ко не услужи, гневим се на њега. Не идем са онима који раде, а ако мени неко не помогне у послу, клеветам га.

Брата који је у невољи, одвијам надмено; а када сам ја у невољи, тада му се обраћам. Ненавидим болнога, а када сам ја болестан, очекујем љубав од свих. За боље нећу ни да знам, а горе презирем.

Ако се уздржим од неразумне жеље, узносим се; ако се потрудим на бдењу упадам у мреже непокорности и противуречења; ако се уздржим од хране, упадам у разметљивост и надменост; ако сам неуморан на молитви, побеђује ме раздражљивост и гнев; ако код неког приметим врлину, не задржавам на њему пажњу.

Презрео сам светске пријатности, али не одступам од њихових сјетних жеља. Када видим жене, обрадујем се. По спољашњости изгледам смирено, а у души сам надмен; наизглед сам некористољубив, а на самом делу патим од користољубља. И зашто да дужим? Наизглед сам се одрекао света, а на самом делу, опет, размишљам о светском.

У време службе бавим се разговорима, превирањем помисли, сјетним сећањима. За време трпезе упуштам се у празнословље, похлепан сам на поклоне, узимам учешће у тужним падовима, упуштам се у погивељно сугарништво.

Такав је мој живот! Толико тога супротстављам своје спасењу! И моја надменост и моја сјета не дозвољавају ми да размислим о својим ранама да их се излечи. То су моји јуначки подвизи! Га таквим је мноштвом грехова заратно против мене враг! А ја их, бедник, поред свега тога да будем слављен као праведник. Живим у гресима, а желим да ме поштују као светитеља.

Имам у свему овоме само једно оправдање: лукави ме је саплео. Али, то ни Адама није оправдало. Уверени смо у то да је и Каина наговорно ђаво, али ни он није избегао осуду. Шта ћу чинити ако ме посети Господ? Никаког оправдања немам за свој немар.

Бојим се да и ја не будем међу онима које је апостол Павле назвао сасудима гнева, који ће бити подвргнути осуди заједно са ђаволом, и које Бог за њихово пренебрегавање предаде у срамне страсти. Бојим се, дакле, да и мене не снађе таква одлука.

Ако желиш да спасеш мене недостојног, милостиви Господе, дај покајање мени грешноме, оживи Животодавче, гресима умртвљену моју душу. Одагнај камену неосетљивост из ведног срца мог, и извор скривености даруј ми, - Ти који си нам излио живот из животног ребра Свог.

Псалам 56.

Ђаво код нерадних успева, а марљивима венце припрема. (1, 357)

ЛУКАВИ Ђаво, после одлучујуће над њим победе коју су свети подвижници однели благодаћу Божијом, стаде да се сам на себе, са плачем, жали и говори: „Тешко мени, бедноме! Чему допадох? Како сам прокоцкао битку, ступајући над собом победу? Уосталом, сам сам постао кривац свога стида, ступајући са њима у дугу борбу.

Побеђен у првој и другој бици, требало је одмах да се повучем, видећи да је са њима Христос; а сада, јурећи за победом над њима само сам увећао њихову награду, на моју срамоту.

Требало је да се разумим после онога што претрпех од Христа, када је Њиме била поражена сва моја снага. Јер тада све чиниш да би Га распели, али смрт је Његова мене самог поразила.

То исто претрпех од мученика. Ја подигох на гнев цареве, припремих мучења, да би се мученици, видевши то, ујаснули и одрекли Христа. Али, они не само да се нису уплашили разноврсних мучка, већ су до саме смрти исповедали Христа.

Тако и сада, у жељи да поведим у борби те подвижнике, с великим стидом одступајем побеђен. Поносно сам се лукавим замислима, али све су оне биле разорене као паучова мрежа. Хтедох да их савладам различитим страстима, али они су мене самог обратили у бекство силом Крста. И на крају, не знам шта да чиним?

Оставићу те храбре подвижнике и поћи ћу друговима својим који су изабрали лагодан живот, где ми неће бити потребни ни труд, ни било какво лукавство.

Од њих самих узетку везе, и везаћу их њима; везаћу их оним везама којима су они привржени, и имаћу их под руком као своје ровове, који свагда, добровољно испуњавају вољу моју.

Тако ће они сурвати себе у пропаст, и ја ћу се радовати њиховој погивели, држаћу их у њој да бих имао саучеснике у огњу неугасивом.”

И тако ми неразумни, сами дајемо власт над собом непријатељу, тиме што се одвајамо од Бога, одвацајући Његове заповести. Када нас затекне обнажене од благодати, он слободно владава и без противљења нас наводи на свој пут – пут пропасти!

О, Господе! Дај нам да умакнемо лукавome, кидајући узе којима нас везује по нашој слободној вољи. Положи на нас благи и лаки јарам Твој, и пошаљи снаге да га носимо; да идучи благим путем заповести Твојих, достигнемо у обиталиште које си припремно за оне који Те љубе.

Псалам 57.

Поуке о животу. (2, 105)

АКО још увек ниси силно разгорен Духом Светим, немој желећи да слушаш туге помисли, да не би кроз оно што си чуо биле покренуте твоје страсти, још увек неумртвљене, и тако развратио своју душу.

Ако си марљив у читању, - не тражи ништа необично или китњасто, јер ће демон самодопадања паразити срце твоје. Већ као што мудра пчела сакупља са цветова мед, тако и ти кроз читање прикупљај лек за душу своју.

Блажен је онај ко делима проповеда врлину. А ако говориш оно што је својствено врлини, а чиниш супротно томе, то не доноси спасење.

Када видиш људе расположене за дела нечисте љубави, не диви им се, и нека те не савлазни привлачан изглед који ће се ускоро претворити прах, већ уздахнувши у себи кажи: „Опомени се, Господе, ако и прах јесам”, и благодаћу Божијом нећеш постати плен лукавога.

Усредно се моли Господу да би ти подарно дух савреног целомудрија, да би и у ноћним сањарењима избегао мреже лукавога, као што вежи онај кога гони звер, или као што поступа човек у пожару, бежећи из одаје у одају да га не би опално огањ.

Као што се без труда, за новац, не може себи купити писменост или какво искуство, тако је немогуће стећи навик у врлини без труда и усрђа.

Као што је глава важнија од свих делова тела твога, и ако неко на тебе замахне каменом, или штапом, или мачем, ти подмећеш друге делове тела само да одвратиш ударац од главе, знајући да се без главе не може живети; исто тако, нека од свега за тебе буде најважнија вера у Свету, једносупштну Тројицу, јер без те вере никоме није могуће живети истинитим животом.

Свим срцем својим уздај се у Господа и безбедно ћеш избећи све злоковарне замке, јер Господ неће оставити без милости оне који се труде.

Псалам 58.

Укор нерадној души од лица Господњег. (1, 362)

ОЧИМА срца свога видећу Господа како седи у великој слави, и као да чућу да Он рече души мојој: „Зашто си се ти, душо, узгњушала свог небеског двора који је испуњен светлошћу славе? Зашто си се узгњушала блага која сам ти припремио у светлости живота? Зашто си се отуђила од мене својим недоличним делима и помислима? Зашто се не постараш о томе, како би достојно изашла преда ме у време доласка Мога? Зашто не одржаваш светињу своју спремном, у нишчекивању гласа: „Ево, Женик

долази”, да би ми с радошћу изашла у сретање? Зашто се не стараш да припремиш достојно брачну халину? Зашто себе не припремаш тако да би у радости ушла у свети, небески чертог? Зашто се не приљубљујеш Мени, који сам те искупио од смрти?

Ја сам се и смрти дотакао да би тебе припремно себи за невесту. У наслеђе сам ти прихватио вечно Царство. Сва блага Своја теби сам поверио, као Цар. За тебе сам се и човеком учинио, хотећи живот твој искупити од пропадања. Теби сам припремно дворове на небесима, и учинио да те Анђели уведу у те дворе, како би са радошћу у њих ушла.

А ти си се одвратила од Мене, Женика твога, и неизрецивих блага која сам припремно теби.

Ко је то жељенији од Мене, који све спасавам милошћу Својом? Који ће отац дати живот какав дајем Ја? А ти си оставила Мене, душо, заволевши странца и ненавистника.”

Ко се неће ужаснути и уздрхтати од речи ових?

Ко се неће постидети, и проливајући сузе вапити: „Зашто низићох из утробе материне? Да гневим светог, благог и милосрдног Бога?”

Али нам Ти, Господе, даруј да се отрезнимо од сурјете, да дођемо себи и вратимо се Теби, у коме је сво благо наше.

Псалам 59.

Суза ради, обрати и даруј да принесем плодове покајања. (4, 364. 368)

ПОЧУЈ, Владико, плач мој и прими речи мољења мојега, које ја грешни приносим Теби, Дуготрпеливи и Многомилостиви.

Не поступи са мном по делима мојим, не помини мноштво безакоња мојих, којима огорчних благодат Твоју, свеблаг Владико.

Благост је Твоја трпела грехе младости моје, којих је несагледиво мноштво. Нека претрпи моје неваљалство, непажњу и немар.

Милошћу Својом си се заклео, Владико човекољупче, да нећеш смрти грешника, већ да се обрати и жив буде. Самом милошћу Својом умољен буди и за мене грешног, – смилуј се и учини милост.

Погледај, Христе Спаситељу, на изворе суза мојих, на скрћеност и уздахе недостојне душе моје! Нека дође милост Твоја и покрије ме, пре него што стигне страшна одлука о смрти и затекне ме неспремног и смутеног.

Нека ми благодат Твоја дарује бар мало времена за истинско покајање. Јер она сваког грешника који пролива сузе милује, и опрашта све учињене грехе. Учини да Ти и ја принесем плодове покајања.

Привуци ме ка животу и спаси ме. Даруј ми да чистим срцем послужим Теби у све дане живота мога, и угодивши Ти добрим делима, удостојим се, како прећи овај живот, тако достићи вечно блаженство које си припремно свим Светима Твојим, који су Ти угодиле у свим родовима.

Псалам 60.

Богородици - за рѹководѣње у животу и заступништво у смрти. (4, 74)

ДЈЕВО, Владичице Богородице, која си у ѹтрови носила Христа, Спаситеља и Бога нашег, на Тебе полажем сву наду, у Тебе се ѹздам, јер си изнад свих небеских Сила. Ти ме, Пречиста, чувај свесланим молитвама Твојим.

йправи живот мој и рѹководи њиме, сагласно са светом вољом Сина Твога и Бога нашег.

Даруј ми отпуштење грехова и бѹди ми привежиште, покров, заштита и рѹководитељка у живот вечни.

й страшни час смртни не остави ме, Владичице моја, већ ми притекни у помоћ, и отргни ме од љутог мучења демонског. Јер Ти имаш моћ да ово учиниш, као истинита Матер Божија и Владарка свих.

Не престај молити се за све нас, недостојне слуге Твоје, да би се избавили од сваке замке лукавога и сваке невоље, и сачували себе неповређеним при сваком непријатељском нападу.

И све до краја сачувај нас Твојим молитвама неосуђене, да спасени Твојим заступништвом и Твојом помоћи, свагда ѹносимо славу, хвалу, благодарене и поклоњење Једном у Тројици Богу, Саздатељу свих.

КАТИЗМА 9.

Псалам 61.

Овде исправи од свих грешнијег. (4, 41)

СВЄВИШЊИ Боже, Ти, који једини имаш власт над животом и смртју, покажи на мени грешном Твоју велику милост, да у онај час Твог страшног доласка, пред престолом Твојим не будем прекорен на општу срамоту пред Анђелима, Арханђелима, пророцима, апостолима, патријарсима, мученицима, подвижницима и свима праведницима који ће ме тада видети.

Још овде, Спаситељу мој, овде где се наслађивах обманом греха, уразуми ме као милосрдни и чадолубив Отац, а тамо ми опрости као милостиви Бог, једини Безгрешни.

Сваки грех учиних, бедник, све превазиђох развратом својим. Заслужујем казну, али и кад почнем да тражим покајање, не налазим у себи сүза.

О, каквог ће образа, ја грешни и немарни, погледати на онај страшни престо, на коме ћеш Ти, Господе, седети и разобличавати оно што учиних? Сав живот свој расточих ја блудно, непрестано се ваљајући у влату сластољубља.

Све моје тајне падове и сву безмерност грехова мојих, знаш једино Ти, Саздатељу мој. Нико не веше такво обиталиште греха, као ја. Нико толико не разгневи доброту Твоју, Владико, као ја, следећи стремљења греха.

Но Ти, као море благодсти, исуши погубна мора грехова мојих; Ти као бездан милосрђа, потоци бездан грехова мојих.

Не узврати ми по заслуги дела мојих, и не осуди ме на огањ паклени. Јер неиздржив је гнев Твој, Господе, - и ко ће истрпети претње Твоје?

Псалам 62.

Ка Светима - за заступништво. (4, 42)

УПЛАШИ се, душо, Сүда и геене, и одбаци тешки сан немара и поспаност страшне безбрижности. Крај је близу и Сүд је пред вратима. Шта ће нас задесити после разлучења са животом?

Притеците у помоћ мени, Свети и Праведни, који се подвизавасте подвигом добрим, и плачите за мношвом као за мртвим, или жалите за мношвом као за живим, али полумртвим, јер пун сам стида и немам смелости, због грехова свесно учинених.

Излијте на мене милосрђе своје као на сүжња, или неког покривеног гнојним ранама. Смилијте се на мене, ви повереници милостивог Бога,

Спаситеља нашег, и умолиће Га да ме обрати не тражећи плате, да се у часу доласка Његовог не бих показао недостојним, и да не чујем ону страшну одлуку: Иди од мене ти, који чиниш неправду, кажем ти, не познајем те.

Псалам 63.

Молба за даривање сваке врлине. (4, 291)

ДАРУЈ ми, Сине Свевлагод, оно чему стреме помисли моје, и додај томе оно што је угодно вољи Твојој.

Даруј ми вољу да чиним добро, и да ни у чему не одступам од воље Твоје.

Не допусти да будем ученик лукави и лицемерни, и дај ми да не нарушим заповести Твоје.

Гачувај ме од помисли да идем путем Твојим само онолико колико се види, обмањујући лицемерјем својим оне који ме гледају, не би ли ме прогласили блаженим.

Даруј ми да срце моје угађа величанству Твоме тајно, да би мој истинити живот угађао Теби јавно.

Нека истина буде учитељица мени, поклоникү Твоме, и нека ме она и изблиза и издалека чува у чистоти.

Избави ме од несреће незнања Закона Твога, да познајући га, имам жељу да Ти угађам.

Удостој ме заједнице људи простих, али који су искусни и мудри у испуњавању врлина.

Тело је моје немоћно; укрепи ме силом Твојом. Помози и сокруши стреле злоковарног врага, и присаједини ме броју првородних Твојих.

Дај ми, Господе, да свагда будем наслеђе Твоје, и да без страха чиним оно што је угодно Теби. И када започнем што добро, укрепи ме да га и завршим.

Знам где сам се оглушио о вољу Твоју; јасно видим да сам преступно заповести Твоје. Али Ти, који обасјаваш сунцем Својим и добре и зле, благоволи да засија светлост Твоја и у моме помраченом умү. Овом светлосткү Твојом нека буду прогнани греси - те убице и разбојници настањени у унутрашњости мојој.

Лукави не налази у мени зла које није од њега, јер од њега сам и постао зао, ипак повећан сам од њега по својој сопственој вољи; лукави ме је свезао, јер сам га сам научио томе.

Лењи и плашљиви беже од јарма Твога; нерадне постићује љубав Твоја.

Хвала благодсти Твојој, тој матери свих врлина, јер колико да су болни њени ударци којима уразумљује упорне, толико су исцељење онима који се кају.

Поклоњења је достојан Отац Твој и Дүх Твој, који се радује нашем обраћењу!

Псалам 64.

Поуке о животу: Блаженства. (1, 534)

БЛАЖЕН је онај ко је постао великодушан и милосрдан, и није се предао необузданој раздражљивости, односно зломе гневу, јер такав ће бити узвеличан од Господа.

Блажен је онај ко је узрастао у љубави и постао као град утврђен на врху горе јер погледавши на њега, враг са страхом бежи, бојећи га се као тврђаве Господње.

Блажен је онај ко је просијао вером у Господа као јарка светиљка на високом свећњаку, и просветлио душе помрачене које су следиле учења неверних и злочестивих.

Блажен је онај ко свагда љуби истину, и уста своја није дао лажи као оруђе вешчашка, бојећи се заповести која забрањује чак и празну реч.

Блажен је онај ко не осуђује ближњег, као што чине немудри, већ као човек разуман и духован, пре свега се стара да отклони брвно из свога сопственог ока.

Блажен је онај ко је обарао поглед, и ни мислено, ни осећајно није био примамљен спољашњом лепотом која ће ускоро из себе источити гној.

Блажен је онај ко пред очима има дан исхода презревши надменост, пре него што ништавност наше природе буде изобличена - труљењем у гробу.

Псалам 65.

На шта се ослања нада за оправдање на Судију. (4, 300)

ОГАЊ прети, Господе, удовима мојим, али је у мени, Избавитељу мој, сакривена успокојавајућа Крв Твоја; за мучење ме геена чека, али животно Тело Твоје тесно је сједињено са мнош. Обучен у ризу Духа Светог, - нећу сагорети. Када зашуми река огњена претећи осветом, угасиће се у мени огањ, чим до њега стигне мирис Тела и Крви Твоје.

Ти си, Господе наш, уздање покајника; Ти -друг свих грешника. Молим Те светим Именом Твојим, не казни ме праведним Судом Твојим. Љубављу Родитеља Твога, наричјем Матерним - на коме Те је носила, копљем - које је на Голготи проволло ребра Твоја, у име свега овога молим Тебе: „Источни на мене росу милосрђа Твога, да не останем изморен жеђу тамо.”

Крст Твој, Господе, у којем тражим себи прибежиште, нека ми тамо буде мост преко велике пламене реке. Њиме да пређем у обител живих.

Вапио је Теби Јона из дубине мора и Данило из челоусти лављих; Тебе су призивала три отрока јеврејска из пећи запаљене од Халдеја.

И Ти си извео Јону из дубине, и спасао Данила, и милосрђе Твоје оросило је и угасило пламен пећи. Зато помилуј и мене, Господе, јер и ја сам Те исповедао, и по благодати Твојој опрости дугове моје.

Помилуј ме, милосрдни Господе наш, и по обиљу милосрђа Твога избриши грехе моје. Опери ме од безакоња руку мојих, да се очистим и умијем од скверни својих. Знано ми је оно што погреших, и греси су моји свагда преда мном и видим их. Толико сам пред Тобом сагрешно и крив сам; буди милостив мени, Господе Исусе, Боже наш.

Симон се три пута одрекао Тебе Господе, али Ти је принео сузе, и Ти си га примио. Ево, и ја Ти приносим чисту исповест. Мноштво је грехова мојих, нема им броја. По милости Твојој, Господе наш, опрости ми безакоња моја; благодатку Твојом изглади обвезницу преступа мојих, и не опомњи се грехова мојих.

Хвала Господу Богу, који неће смрти грешнику! Хвала Теби, који грешнике милујеш! Хвала Теби, који примаш покајнике! Хвала Теби Исусе, који отвараш двери Своје свакоме ко куца у њих и моли отпуштење грехова! Хвала Теби, Господе, а нама милост Твоја! Буди нам милостив, Господе наш Исусе!

Псалам 66.

Завео ме је враг, - и ја сагреших много; исповедам грехе, помилуј.
(4, 296)

По благодати Твојој, Боже, која нас призива, да Ти се приближимо и не погинемо, о Благи; према обећању које си дао рекавши: „Призовите ме и услышићу вас”, ево у двор блалости Твоје куцам, Избавитељу мој!

Услити ме, по доброти Твојој, и не гледај на безакоња моја. Помилуј ме, Господе, помилуј, по блалости Твојој, јер много сам крив пред правдом Твојом.

Ти си ме створио, Господе, назвао ме образом Твојим, по доброти Својој, саздао ме према подобности Својој, Ти си ме научио да знам пут у станиште живота, и показао ми пут у геену. А лукави ми је, по зависти својој, поставио скривене заседе, одвучао ме са пута Твога, - и ја потонух у глин. Тешко мени, о, Господе наш, крив сам много! Помилуј ме, Господе, и спаси по благодати Твојој.

Развојник, крадљивац душа, злобно је отео од мене слободу моју, савлазнио ме и наругао ми се. Преласнио ме је погледом очију мојих и поробно, и утиснуо у мене мисли греховне. Погледах и зажелех, загледах се са радозналостку и сагреших. А пошто се и руке пружише на безаконо дело, пропаћку потпуно. О, сада ми прети огањ! Спаси ме, Милосрдни, да не умрем.

Несрећнији сам од свих рођених од жена, јер сам себе делима својим учинио несрећним и ваџних њу пропасти. Свакодневно грешим њживајући њ томе, и не помишљао да ми прети смрт. О, како је близу анђеол смрти, послати са заповешћу да ме поведе на Суди! О, све скривено бити тамо открито, и мене ће обузети стид!

Сво, дела су моја забележена за Суд, и ни једно слово заборављено бити неће. У тој великој књизи Судине записана су дела и безаконја моја. Тешко мени, када тамо буду прочитани сви греси које учинио од младости до старости моје! Шта ћу чинити у тај час, и куда да побегнем од Тебе, Господе?

Тешко мени, Господе! Колико сам много крив! О, колико сам грешно и нисам приносио покајање! Боже, Ти који си помиловао грешницу, помилуј и мене бедног, Господе наш, да не погинем! Уместо мира, које Ти је принела грешница, у мени је Плоти и Крв Твоја сједињена са њдовима мојим. Немој, Господе наш, немој гледати на дела моја; благодат Твоја нека изглади кривице моје.

Не иди на Суд са мном, Господе наш, јер се нико жив неће оправдати пред Тобом. Јер си Ти једини чист, Господе. Поштеди ме и очисти од грехова, благодаћу Твојом; њдостој ме, Милосрдни, велике милости Твоје, да се обогатим њоме и задобијем опроштење, и тада ће се обрадовати Анђеол Твоји, као што си рекао Ти, милостиви према грешницима.

Псалам 67.

Против сплетки демонских. (4, 43)

ТБББ молим, Светлости истинита, породе благословенога Оца, обрразу ипостаси Његове, Тебе који седиш с десне стране величанства Његова, Христe, похвало и радости оних који Те њубе, живота мој, светлости моја, њтехо моја!

Не презри мене њниженог, не одбаци ме презреног, јер је веома њгодно непријатељу моме када очајавам у себи због магле порока којом сам обузет. Једино се томе и радује, када види да ме очајање чини његовим заробљеником.

Али Ти, по болeћивости Својој, посрами његово надање, истргни ме из зуба његових, избави ме од злобних намера његових, и од свега што предузима против мене, јер се њстремно веома.

Даруј ми, Господе, просветење, да препознам сплетке непријатеља мога и ненавидника сваког добра, јер ће ми ставити на пут мноштво саблазни и повода за пад - и губитке и богатство, њтехе века овог и плотишко задовољство, дугочекност овог живота, млакост према подвизивању, леност за молитву, сан и телесни покој у време псалмопојања.

Колико се непријатељ труди за моју пропаст, толико се ја бедни предајем безбрижности и нераду, и што ми више мрежа поставља, то сам све безбрижнији.

Пажљива буди, душо моја, постарај се за своју савест, не обраћај пажњу на падове других, већ буди пажљивија према својим посрнућима. Пожурни, предупреди, помирн се са Христом, распетим за тебе у телу. Ако сами себе будемо осуђивали овде, нећемо бити осуђени тамо где је осуда велика и без краја.

Милостив буди мени, Господе, по благоутровију Твоме, и спаси ме, једино по благодати Својој, молитвама Владичице наше Богородице и свих Светих Твојих.

КАТИЗМА 10.

Псалам 68.

Избави од непријатеља, као ревнитељ за душу, која Ти је обручена.
(1. 381)

ЖАЛОШЋУ притешњена душа Теби приступа, Свети Владико, и са сузама Ти жалбу приноси на непријатеља који је мучи, и са сваким смирењем припада Теби, просећи заштити од противника који је угњетава.

И пошто се усудује да Ти приступи, Ти је ускоро услиши, и посети брижно њу која Ти са љубављу притиче.

Ако је презреш несрећну, она ће погинути. Ако оклеваш да је намучену чујеш, изгубиће снагу.

Ако је, пак, по доброты Твојој посетиш, виће сачувана; ако је погледаш, виће спасена; ако је саслушаш, укрепиће се.

Поревнуј за њу зато што је Теби обручена, јер и свети апостол Павле, обручивши своју душу Теби, рекао је да си Ти бесмртни - ревнитељ.

Не презри је, да враг не помисли да си се Ти развео од ње и одгурнуо је од Себе. Казни ме, Господе, по милости Твојој, али ме не предај у руке губитеља.

Ево, са свих страна сабирам мисли своје, и не налазим ништа вредно што вих пред Тобом поменуо, осим једино то да не знам другог Бога, осим Тебе.

Псалам 69.

Сплетке демонске и варљивост греха. (4. 45)

Ево, поново припадам стопама Владике мога, просећи, молећи, клањајући се и са страхом вапијући.

Чуј, Владико, тугу моју, и прими речи мољења мога, које Ти приносим ја посрамљени грешник.

Излиј, по милости Твојој, на мене бедног, макар једну кап благодати уразумљења и обраћења - да вих стекао бар мало усрђа за исправљање самога себе. Јер ако благодат Твоја не просветли моју душу, ја нећу бити у стању ни да уочим у себи повреде и пуштош које су створиле у мени страсти, због мога нерада и безбрижности.

О, господарећи нада мноме грех, нашао је у мени пашу своју, и сваким ме даном све више и више унижава и погружава у дубину своју, а ја окајани не престајем да гневим Бога, не бојећи се оног неугасивог огња, нити трептим од вечних мучка.

Грех ме, прешавши у навику, увлачи у потпуну пропаст. Иако сам себе изобличавам и не престајем да се исповедам, ипак остајем у гресима.

Гледам и не видим, јер и у самом покајању грешим, не удубљујући се у испитивање дела својих.

Као ров греха и нехотице чиним зло, као војник под влашћу греха, њему се потчињавам, па иако имам могућност да повегнем, плаћам данак тој царствујућој у мени навици. Предајући се страстима, плаћам данак плоти. Знам да пустош у мени бива све већа, а сам је спешујем вучен неком невидљивом силом, и тобоже бих хтео да повегнем, али као пас на ланцу опет се враћам истом.

Понекад долазим до мржње према греху, и осећам одвојност према безаконју, али и даље остајем да робујем страсти; она влада мноме злосрећним, па ме насладом греха, и против моје воље увлачи у грех. Страст је поткупила себи моју слободну вољу и поји ме грехом. Кључају у мени страсти, упркос разуму, јер су се присајединиле плоти и више не трпе раздвајање.

Напрежем се да променим настројење, али ми пређашње моје стање не дозвољава да истрајем у томе. Трудим се, бедник, да ослободим своју душу од греха, али ме зли зајмодавац уводи у веће дугове. Дарежљиво он даје на зајам и не помиње враћање; шта више, неће позајмљено назад, једино што жели је моје ропство; даје и не тражи своје, да би ме обогатио страстима. Хтео бих да му вратим стари дуг, а он ми додаје нови.

Ако себе принудим на незнатни труд супротстављајући се страстима, да би ме оборно он ми придодaje нове страсти, и видевши да ме стално пребивање у дуговима задржава у греху, уводи ме у нове прохтеве и да се не бих исповедио баца ме у заборав мојих страсти.

Брећем се са новим страстима, и бавећи се њима, заборављам пређашње. Здрвљујем се са новопојавившим се страстима, и опет остајем дужник; јурим њима као пријатељима, а мој се зајмодавац опходни са мном као властелин, и ја, који сам се до скоро трудно да задовољим слободу, ради њих постајем покорни ров. Хитам изнова да раскинем њихове везе, и опет се налазим у новима. Жүрим да се ослободим војевања у њиховим редовима, али како сам примио од њих много дарова, и не желећи остајем везан њима.

О, каква је нада мном власт греховних страсти! О, каква владавина препредене и лукаве змије! Делујући по природи, она улази у трговину; даје залог, да би њм продао самом греху. Убеђује ме да угађам плоти, под изговором да ће оно служити души, и ја повећен сластољубљем, предавши се одмах незадрживом сну, потпуно се лишавам његове услуге. Када се молим убацује ми помисао на неко ништавно задовољство, и њиме као ланцем држи мој слави њм – и ако би њм и хтео да се отргне, ланац не попушта.

Тако грех чува њм под стражом и затвара врата сазнања. Непријатељ непрестано надгледа њм да не би дошао у сагласност са Богом и спречно трговину плоти; зато доноси мноштво испреплетаних помисли, уверавајући да на Бүду неће бити ни речи о таквој ситуацији, да није

могуће чак, ни да се сазнају такве мисли, и да ће све слично томе бити предано забораву. Али ја видим пред собом изобличење своје, и знам да ми предстоји казна.

Овим ме држи, овим ме везује, овим ме грех купује и продаје, овим ме уводи у заблуду, овим ме лаже и подчињава себи, јер је, као што каже Апостол, човек телесан продан у ропство греху. Јер грех који је у моме телу влада умом, и мојом кривицом користећи деловање плоти, њиме обременује душу.

Ако неко научи да пости, или пребива у бдењу, или узме на себе неку жртву, грех, посредством плоти, обременује душу ланцима као своју сопственост, као овцу за клање свезује је, и посредством тог истог тела, одсеца и руке и ноге. Не могу ни да бежим нити да помогнем себи.

О, Ја сам живи мртвац; гледам, а не видим; од човека постадох пас, и са мнош, како разумним, опходе се као са скотом.

Помилуј, душо, себе саму, и пожурни да већ једном устанеш у борбу са грехом пре разлучења са телом, да не останемо испред двери са мртвим девојкама, јер је смртнима немогуће да угледају живот; бесмислено је помишљати о праведности тамо где нема борбе у којој су живот и смрт, и где нема тела - којим се предаје порузи непријатељ, побеђен посредством њега.

Псалом 70.

Како милостиво прима Господ покајнике! (1, 383)

ИЗВОР богат водом која непрестано струји и изобилно пружа воду свима који му притичу, изображава собом обиље и неисцрпност милости Твоје, Господе.

Ти изобилно напајаш небеске Силе, и снабдеваш храном све што дише на земљи. Љубав Твоја, желећи наше спасење, сама се приклања нама, да би нас привукла себи и спасла оне који јој долазе.

Као свезајући, Ти видиш, Владико, са каквом се ко готовошћу одвраћа од греха; и пре него ли он дође до двери - Ти му отвараш; пре него ли припадне, пружаш њему руку Своју пре него ли изније сүзе, изливаш на њега милост Своју; пре него ли исповеди грехе своје дајеш му опроштај.

Не кривиш га и не говориш: „Где си расточио богатство своје?“ Не помињеш колико Те је прогневно својим одступањем, не прекореваш за пренебрегавање добротинастава Твојих, већ провидећи смирење, плач, срдечно расположење, јављаш: „Узмите одећу најбољу и обуците га, закољите теле угојено да се утешимо и провеселимо. Нека се саверу Анђели и радују се обраћењу пропалог сина, повратку заблуделог наследника.“

Као што се дочекује трговац који се враћа кући са великим богатством, тако благодат Твоја дочекује грешника који Ти од све душе притиче. Јер воли да види сүзе, жељан је да види покајање, радује се одважности оних који се труде да се покају.

Слава дуготрпљењу и милосрђу Твоме, Човекољубиви Владико.

Псалам 71.

Непостојаност воље и чврсте решености. (4, 308)

СТРАШАН је и ужасан Дан Бұда Твога, Спаситељу наш, када ће се открити греховне тајне. Зато трептим, Господе, и обузима ме ужас, јер греси моји превазиђоше меру. Бұди милостив мени, по добротн Твојој, о, Благи и Благосрдни!

Гледам, Господе, на грехе своје и тугујем, видевши њихово мноштво. О, како ме снађе таква беда? Језик мој говори предивно, а владање је моје срамно и презира вредно. Тешко мени у онај Дан када се открију тајне!

Прекрасне су речи моје за оне који ме слушају, а дела су моја распушена. Друге поучавам светом поредку, а сам се, несрећни, одајем страстима.

Сви дани моји протекосе и ишчезосе у гресима, и нема ни једног јединог дана када сам служно правди. Тек што вих поставно почетак покајању, са намером да више не грешим, дошао би лукави и уловио ме по ненависти својој. Тешко мени, јер добровољно падам у његове замке.

Ако изађем међу људе, понашам се као праведник и мудрац. Приметим ли да неко други грешн, смејем се и изругујем га. О, када се обзнане моја безакоња, – какав срам ће ме обузети тада.

О, боље да се ни родно нисам на овом свету! Тада ме не би покварно овај пролазни свет; да га ни видео нисам, не вих учинио себе кривцем, не вих себе испрљао грехом, и не вих се бојао патњи, Бұда и мучења.

Тек што дам обећање да ћу се покајати, поново се враћам и падам у исте грехе. Радује ме време проведено у греху, и још мислим како сам уродно нешто похвално. Тешко мени! Још увек не помишљао да ме чека геена.

Лукавост воље уводи ме у грех, а када погрешим, превацујем кривницу на сатану! Али тешко мени, ја сам сам узрочник својих грехова. Лукави ме није насилно натерао да сагрешим; грешно сам по својој вољи.

Умилостивн се на мене, Ти који си милосрдан према онима који се кају! Опрости ми кривице моје, по мноштву блакости Твоје. Примн, Господе, суже које Ти приносим, и као грешницу очисти ме од греха. Схватам Господе, да сам погрешно; поштеди ме ради милости Твоје.

Псалам 72.

Са сұзама приступи Лекару, и исцелиће те. (4, 311)

ХОДИТЕ да затражимо милост, док је још могуће искати је. Место за покајање је овде у овом пролазном свету, а у оном непролазном, неће бити примљене ни молитве, ни суже.

Грешница је сұзама које је пролила, уништила обвезницу грехова својих. И ти, грешнице, узми са собом и принеси на дар суже, са уздахом завапи ка Господу, и истог часа опростиће ти дугове твоје.

Као дар Христу Господу принеси сүзе покајања; и ударај себе у груди као онај цариник који се са уздасима молио и говорио: Господе, милостив буди мени грешном који сам Те прогневио.

Ћво, двери отворене чекају повратак твој, грешнице. Врати се Господу своме, остави пут греха, устани и ступи на стазу која води у Царство.

Отворила се твоја греховна рана; ако оклеваш, потпуно ће те уништити. Лекар је твој веома искусан; покажи Њему ране своје, са сүзама ударај у двери Његове, побуди милост Његову да би те исцелио.

О Благих, Ти, који си за нас предао Ћебе на распеће да би нас искупио, избави дүшү слуге Твога од мноштва сагрешења његових, да би үзнео глас благодарности Теби и Оцу Твоме и Дүху Твоме Светоме.

Псалам 73.

Крајње сам лош; апи, по милости твојој, дај ми да се покајем и избавим осүде. (4, 68)

Ка Теби вапим, Господе, не презри түжно мољење моје. Ка Теби прүжам нечисте рүке своје, не одбаци мене који се кајем, већ човекољубиво погледај на мене и прими ме с брижним старањем.

Оскврних себе насладом греха, обешчастих дүшевну красоту, потчиних се телесном мүдровању, уништих првобитно достојанство послүшавши непријатеља свога, затамних светлост своје природе, и имајући част үсиновљења Бугу, үподових се бесловесној стоци.

Ћтрах и трепет ме обүзима када замислим како смрт односи своје, неприметно се приближавајући свакоме, - и мимо свега тога, не исправљам се.

Буди милостив мени, Човекољупче! Једино на Тебе полажем свү надү своју. Дај ми да се покајем и, исправљајући себе, принесем плодове покајања, да на крају не бих био посечен као бесплодно дрво, или предан огњу као плева, већ као пшеница нека бүдем сабран у житницу Твоју.

Колена и срце своје приклањам, не үсүћүјући се погледати на небо. Прими мољење из нечистих үста, једини безгрешни Ѓаздатељу мој! Ти, Царе свих, који си звацно метежног Велијара, избави и мене од свих безакоња. Ангели и смртни, видевши моје обраћење, празнују у славу Твоју.

Презрео сам животворне заповести Твоје, привүчен делима срамним, но, благи Владико, немој се үзгнүшати да ме избавиш из ропства лүкавосте.

Үчинио сам себе робом греховне насладе, оскврнивши тело и дүшү; сваки дан вапим: „Ѓагрешних“, али не престајем чинити зло. И сада, осүђеник пред Тобом стојим.

Дарүј ми, Благих, опроштење злих дела мојних, као милостив и човекољубив Бог.

Псалам 74.

Ѕуза ради, очисти грехе и даруј снагу, да би се посрамно непријатељ.
(4, 313)

КО ће исцелити душү, ако не Ти, једини Лекарү душа, Христe! Код кога ћү да пронађем лек за боли душевне, ако не код Тебе, који си извор исцељења! Исцеливши крвоточивү, исцели и моју душү сатрвенү грехом.

Нека сиђе на мене милост Твоја и помогне ми да победим непријатеља мога. Укрепи мишицом Твојом мене немоћнога - и лукави ће се постидети, увидевши да сам спреман за борбү. Надахни ме - и непријатељ ће се посрамити и са стидом ће одступити, а ја ћү прослављати Име Твоје.

Прими сүзе үбогости моје, и изглади обвезницу грехова мојих - и опет ће се посрамити непријатељ, видећи да је милосрђе Твоје уништило плод његовог труда ү злу, и да нећү бити кажњен.

Милост Твоја нека дође на помоћ мени, да вих безопасно прошао места искушења, и потом за свагда пребивао близү Тебе и са Тобом.

Душа грешна славословиће Тебе и Оца Твојега и Дүха Светога, јер је плакала, и үслишена била, и үмивена сүзама покајања, постала је храмом ү који се үселило Божанство, које је створило светове.

КАТИЗМА 11.

Псалам 75.

Жаљење на свет и молитва за избављење од њега. (4, 315)

НИКАКВУ корист не доносиш љубитељима својим, јер си ти, свете, - станиште туге. Све блиске теби заводниш богатством и разним задовољствима; али, у дан смрти, и благоликост лепих и крепост силних, све у гроб свргаваш. Тешко ономе ко воли тебе и кога ти волиш, - његова ће се радост обратити у лелек.

У свету, овом мору греха, сви дани моји испразно протекоше. Живот је мој за мене бескорисно прошао; и дан смртни сам, чак, заборавио; лутао сам и увећавао време греховно - прегршти плеве за огањ предвртјене. И ево, плач и уздицаји чекају ме на оној страни која је ужасом испуњена.

Пошто сам те од младости моје до старости волео, варљиви свете, време живота мога прошло је неприметно, и ево, у гресима ме затиче смрт. О, боље да никада ни ступио нисам у тебе, свете, - који обмањујеш сваког ко у тебе улази. Они који те воле не наслађују се радошћу, а они који те не воле - не плачу. Блажен је онај ко раскида твоје мреже, тај ће наследити дворе радости.

Свет овај изгледом својим обмањује и мудре, јер се извесно време показује привлачним, чак и на зајам даје срећу и богатство; али у дан смртни узима их натраг, узвраћајући мучењем неупоредиво већим од наших грехова. Кратко нам време дозвољава да грешимо, и за награду нам даје вечну таму.

Праведан си, Господе, и праведан је Суд Твој, који осуђује свет и оне који га воле! Зато Те молим, нека десница Твоја која је извукла Симона из мора, извуче и мене из буре и метежа овога света који се подигао на мене. Запао сам у блато, потапају ме светске воде, не дозвољавају ми да испливам и дођем до даха... Крст Твој, Господе, нека буде жезал и потпора на путу којим идем.

Псалам 76.

Непостојаност светског богатства повућује на одвајање од њега. (4, 318)

КАКО је прекрасан свет, али испуњен смрћу! Сличан је цвету који се отвара у пролеће; цвета док га роса и дажд одржавају у животу; настану ли врткине - цвет вене. Тако и смрт принуђује лице човечије да сахне, и стасито тело растаче у гробу... Даруј нам, Господе, прибежиште и заштиту у земљи где обитавају праведни.

Свет је полудео кроз децу своју. Они греше, тумарају, гоњени сопственим немиром. Како многи од њих лутају не налазећи себи покоја, већ сакупљају трње за огањ! Бешчасне надмено отвара своја уста, истина је занемела и ћути. Безаконје влада, а правда се скрива. Само смрт принуђује на ћутање све који дођоше на овај свет. Блажен је онај ко је у њему завршио свој пут, а није потонуо.

Свет је много бурније узмучен таласима и силније узбуркан грехом, него ли море ветром. Бива и такво време да се воде морске стишавају када се ветрови примирјују у својим скровиштима; али у свету се непрестано ковитлају таласи пожуде и ветрови обмане дубају у двери његових управитеља. Али близу је дан када ће он утихнути... Блажен је онај ко је окончао пут свој у овоме свету - и није допао у мреже његове.

Узбуркава се и подиже безаконје које се чини у свету; силније од таласа бесни у свету распаљена похота; у замке и мреже заплитку се они који му служе; греси и безаконја су њихова лукава времена. Али за врлинске подвижнике приближава се време, када ће брод наћи спокој у пристаништу.

Пријатна су времена и лета твоја, свете, али она су као дим. Ти си сличан пролазном сновиђењу, и дани су твоји као сен; вечери твоје пролазе брзо, јутро је твоје кратко, - часови твоји у трку јуре ка крају... Пожурни, грешници, стекни опроштај, док те још увек обасјава светлост дана.

Праведан је Судија, такав је и Суд правде - на коме ће се измерити и наградити дела сваког по заслуги; они који су чинили безаконје, у тај Дан мучиће се раскајани, а подвижници врлине у тамошњим пределима наслађиваће се радошћу... Повучен самом милошћу Својом, Господе, дај ми да се ослободим светских мрежа, да их безопасно ушао у пристаниште живота.

Псалам 77.

Пошке о животу. (2, III)

ЈОСИФ, оросивши душу сећањем на Сведржитеља, није био обузет безаконим огњем, већ поведивши искушење, постао је царем Египта.

Пођимо путем тесним и тежовним, учинивши себе достојним да би стекли ту част, да за заштитника свога имамо Бога.

Бисери се увек чувају у најскровитијим ризницама, а оно непотребно, као смеће избацује се чак и на пут.

Очисти себе покајањем од срамних дела - и неће те уплашити прекор злоречивог.

Уз помоћ Божанственог огња, дужни смо противити се огњу страсти. Тако је и глина док је непечена, трошна и ломљива, а када се стави у ватру и испече се, постаје заштита за огањ и воду.

Уложи старање да не робујеш сопственој вољи, већ буди послушан онима који се боје Господа, и милошћу Божијом сокрушићеш главу змије.

Трпи невоље, Господа ради, да би се зарадовао. Поднеси труд, да би стекао обилну награду.

Не исмевај и не осуђуј оног који је пао у искушење, већ се често моли да и сам не би допао искушења.

Ко има срце помрачено буром помисли и повећено страснима, такав нити се људи стиди, нити Бога боји.

Моли се често са смиреним срцем, и не чини од себе пећину разбојничку, предајући се лошим помислима и жељама, да се не би пости-део у Дан Суда, када се буду откриле тајне људске.

Ко је нерадан у време жетве, његов дом неће бити у изобилју. И ко је сада небрижан, такав ће у време даривања остати без үтехе праведних.

Псалам 78.

Исцели, Господе, да би се посрамио непријатељ. (1, 384)

ГОСПОДЕ! Покажи на мени велико Твоје милосрђе, и үкажи ми олакшање од непријатељског үгњетавања, јер ми је нанео ране; стоји и под-смева се нада мном.

Као када си, пробүђен од үченика, једном речју үста Својих үкротило море, тако үслиши үздахе и вапај мој, үкrotи таласе страсних покрета, повүђиваних ү души мојој непријатељем спасења мога.

Као што се једним додиром краја хаљине Твоје излечила крвоточи-ва, и истог се часа заүставило истицање крви њезине, тако нека се исцели и душа моја из које непријатељ непрестано истаче реке греховних помисли - ради тог једног мог додира Тебе - вером, Лекарү души наших.

Покажи на излеченим үдовима мојим, поврећеним од непријатеља, исцелүјућу силу вере ү Тебе - Исцелитељу свих недүга. Залечи ране и њихова места покриј врлинама, да би се посрамио враг који се радује мојој пропасти.

Благодат Твоју, безгрешно Јагње, заклано за спасење света, који си помирно небо и земљу, үвек ћу хвалити ја, Тобом спасени и обрадовани слүга Твој.

Псалам 79.

Плач од сагледавања горког үдела, који очекује грешнике. (4. 328)

КАДА си видео, Господе наш, да сам остао без славе Твоје, то није могла да поднесе љубав Твоја. Вишао си рођењем Твојим, страдањем и крсном смрћу Твојом избавио ме од сатане.

Али ево, ја сам опет грешно, гневно Те, жалостно Име Твоје безаконјем, гресима и злим делима које починих. Тешко мени, - неблаго-даран сам био и үпрљао себе мноштвом злих дела!

Плакао сам и проливао горке сузе када бих почео да размишљам о овоме. То ме је мислено преселило у огањ, привело на места ужаса, пренело у страшни и ужасни бездан, погрүзило у пламен, бацило у таму. Срце је моје осетило све ово, и занемео сам од страха и ужаса, помисливши на ово пресељење.

Преносећи се мислима, размишљао сам о стаништима таме. Тада сам са ридањем и плачем, са тугом и болом, себе самог осуђивао и горко вапио: „Тешко мени, тешко! Ево, шта је правда припремила за мене?!”

У ужасу сам се пренуо, као из сна, али се тиме нисам избавио од срдачног мучења. Раздирео сам хаљине своје, плакао и ридео: „Шта сам учинио од себе бедног?” Открићу главу своју, подобно блүдници, и исповедићу грехе своје, са үздасима ћу се молити, претворићу очи своје у изворе сузне да бих оплакивао себе злосрећног.

Поћи ћу сличним мени цариницима, поћи грешницима који су се покајали; пробүдићу үспавано срце моје, остарело у злу безмерном, њима ћу се присајединити, њима үподовити. Заридаћу као и они, ради учинјених грехова мојих, да не бих доспео на Бүд Божији и допао мүка у понору геене.

Үдостој ме, Господе, да заволим љубав Твоју у којој Свети и Праведни налазе себи үтеху, и не љубе ништа страно Теби - Боже, Ти, који волиш покајнике и љубиш грешнике што лице своје орошавају сузама и горко оплакүју преступништво своје! Үдостој и мене, Господе, оног благословеног краја који си Ти үготовио свима Светима.

Псалам 80.

Наша славост и променљивост, и постојаност Светићу. (5, 248)

МИЛОСТИВ буди, о Благих, према нашем злом настројењу, томе үзрочнику свих невоља. Мисли су његове - болести тајне, а дела - болести јавне. Од њега је произашло прво преступање заповести, имајүки за последицу све грехе. Ти, Чисти, очисти слободу нашу, јер она је сама по себи мүтњи извор.

Чүдим се слободној вољи нашој; она је силна - а истовремено үнижена; нако је господар - постала је ровом; имајүки могућност да побеђүје - она воли да үступи над собом победү; нако слободна, она истовремено себе предаје неслободи као ровиња, и својом рүком потписүје сагласност на своје сүжањство.

Благословено нека је сећање на праведнике који су остали чврсти. Они се нису мењали као месец, већ су се үподовили сүнцију чија је светлост үвек иста. Њихов дүх није био подобан плаховитом кишном потоку који сада бүја, а потом сахне.

Таласи свакојаких искушења үстремљивали су се на праведнике, али они нису посүстајали. Нити их је слава надимала, нити их је рүжење

доводило до малодушности. Свагда су били исти, - никада не губећи благоухање својих узвишених врлина.

Благословен нека је Благ, који из ризница Својих излива благоухање дела њихових. Благословен нека је Правосудни, који је венцима прославно подвиге њихове.

Псалам 81.

Гамо под условом да се обећа добро настројење воље, упорне молитве бивају њуслушене. (4, 50)

О, СТИДИМ се оних који ме сада поштују, да не бих био постиђен пред њима тамо ради скривених мојих грехова; стидим се оних који су ме родили, да временом не осуђе мене који сам обећао да нећу живети светски.

Хтео бих да постанем подобан оној удовици која је, дуго узнемиравајући судију, достигла свој циљ. Хтео бих да се покажем пред Тобом, преблагим Владиком мојим, сличан нераздвојном другу да би Ти обратило моју душу, поробљену грехом; онај је просио хлеб да би утолио глад, а ја утеху души тражим; онај је тражио телесну храну, а ја пробуђење душе тражим.

Као благ и преблаг њуслуши глас сужног плача и обрати ме, да бих Ти приносио плодове покајања. Ороси пламен савести моје, обнови мене остарелог у греховним страстима, да бих ослободивши се њиховог ропства са пријатношћу удахнуо ваздух слободе, и са радошћу и весељем прослављао благост Твоју.

Ти знаш, Владико, да сам се са икаквом малом спремношћу душе на труд, осмелио да Ти ово говорим. Јер ја грешни, знам да си Ти благоутробни Господ, и рад си да се променим, - али желиш и плод добре воље; спреман си да ме помилујеш, али очекујеш моје добро настројење, јер милујући хоћеш да ме научиш добру, и праштајући желиш да ме учиниш достојним учесником Царства Твога.

Псалам 82.

О сну безметежном. (4, 332)

ДАРУЈ ми, Господе, када сам будан да чист пред Тобом стојим, Искупитељу мој, и када спавам да сан мој без греха буде.

Ако ли будан учиним безакоње, нека очишћен будем благодаћу Твојом, Господе; ако ли сагрешим у време сна, очишћење нека ми буде милосрђе Твоје.

Крстом понижења Твога учини сан мој безметежним, сачувај ме од незаконних ноћних маштања и нечистих представа њовразиле; даруј ми да сву ноћ проведем у спокојном сну, и да мноме не овладају лукаве и порочне помисли.

Животворним Телом Твојим које сам окусно, сачувај ме од нечисте похоте, да легнем и заспим у миру. Крв Твоја нека ме сачува. А души мојој која је образ Твој, даруј слободу која приличи образу Твојем; и тело моје саздано рукама Твојим, нека покрије десница Твоја.

Стеном милосрђа Твога заклони ме као одбрамбеним штитом; и када се тело моје умири и заспи, благодат Твоја нека буде стражар мој, како се постељи мојој не би приближио лукави. Заступништвом Матере која Те је родила, жртвом која је Тобом принесена за све, умољен буди - одагнај сатану да ме узнемиравао не би.

На мени, Господе, испуни обећање Своје и Крстом сачувај живот мој. Тебе ћу хвалити када се пробудим, јер си мени ведном указао љубав Своју. И они који спавају и почивају у миру, и будни који су ограђени свеоружјем Твојим, нека одају хвалу Теби, вечно живећем Чувару који повуђује душу моју на славословље Твоје.

КАТИЗМА 12.

Псалам 83.

Га сүзама моли опроштај, али пре свега ти сам опрости. (4, 336)

УСТА сү Твоја, Господе наш, обећала и изрекла: Призовите и услишићу; кукцајте у врата и отворићу.

Подобно грешници, призивам Те: „По обилу дарова милосрђа Твога, опрости нам дугове и грехе наше.”

Као онај царник молим Те, и као син, расточивши имање своје, са покајањем душевним дозивам Те: Сагрешних небу и Теби, Господе.

Прими нас као што си сам обећао, и нека се узрадуду Анђели чувари и Арханђели. Ти који си примио покајање Симоново, прими и покајање слугу Твојих и помилуј нас.

Приступи, грешнице, ти који си сагрешно пред Господом, - приступи к Њему с покајањем душевним, - и Он ће ти опростити дугове и грехе твоје.

Проливај сүзе пред дверима Лекара, са уздасима Га моли, покажи Мү ране које сү на души твојој.

Гачувај језик свој од сваког зла, и уста твоја, створена за хвалу, нека не произнесу реч хулу.

Опрости брату своме ако ти је сагрешно, и Христос ће опростити теби, као што је обећао, по милосрђу Своме.

Помилуј нас, Господе наш, опрости нам дугове и грехе наше, и удостој нас дворова Твојих пресветлих.

Псалам 84.

Помилуј, пре него ли ме стигне крај мој. (4, 338)

Пре него ли се точак времена заустави у моме животу, - помилуј ме.

Пре него ли дуну на мене ветрови смрти, и на телу моме појаве се болести - весници блиског краја, - помилуј.

Пре него ли величанствено сунце на висини помркне за мене, помилуј, и нека засија за мене светлост Твоја свише и развеје страшну таму ума мога.

Пре него ли се земља врати земљи и постане трулеж, и све црте красоте њене ишчезну, помилуј.

Пре него ли ме греси моји предухитре на Сүду и посраме пред Сүдијом, - помилуј ме, Господе, благошћу испуњени.

Пре него ли војинства изађу, претходећи Сину Цареву да саверу бедни род наш пред престо Сүдије, - помилуј.

Пре него ли зазвучи глас труве пред доласком Твојим, Госпoде наш Исусе, - поштeди слуге Твоје који Те моле, и помиљуј.

Пре него ли закључаш двер Своју за мене, Сине Божији, и постанем храном неугасивог огња геенског, - помиљуј ме.

Псалам 85.

Поуке о животу: Блаженства. (1, 535-541)

БЛАЖЕН је онај ко помишља на оне који у гробовима почивају, и одбацује сваку злосмрадну похоту, јер такав ће устати у слави када зазвучи небеска труба која има да пробуди све синове људске.

Блажен је онај ко не полаже наду на човека, већ на Господа, који ће доћи опет са славом великом да суди свету у правди, јер такав ће бити као дрво засађено крај потока које не престаје да доноси род свој.

Блажен је онај чији је ум постао, по благодати, као облак обилан кишом која напаја душе смртних да ви доносите плодове живота, јер таквом ће благодат бити на вечну похвалу.

Блажен је онај ко је свагда будан по Бoгу, јер он ће на Дан Суда бити заштитен самим Богом, постаће наследник брачне ложнице, и са радошћу и весељем видеће Женика.

Блажен је онај ко је презрео и оставио све људско, и чије су све мисли једино о Бoгу.

Блажен је онај ко је омрзнуо погубни грех и гнуша га се, и заволео је јединог благог и човекољубивог Бога.

Блажен је онај ко се на земљи уподобно Анђелу небеском, и подражава Верафиме, постојано имајући мисли непорочне.

Блажен је онај ко је постао непорочан пред Богом и чист од сваке скверни - од помисли и дела лукавих.

Псалам 86.

Исповедање искупљења и молитва за Цркву. (4, 401)

ХВАЛА милости Твојој, Христe, Царе наш, од свих поштовани Сине Божији! Ти си - Цар наш, Ти - Бог наш, Ти - узрочник живота нашег и велико наше уздање.

Једнодушно Ти хвалу узносе и горњи сабори и доњи чиновни, и благодарну песму Теби приносе, јер си се Ти скривени на крају времена у људском телу јавио.

Када се покренуло милосрђе Твоје и благоугодно постало љубави Твојој, дошао си Ти ради нашег искупљења и ослободио род наш.

Ти си исцелио болести наше, очистио грехе наше, и по милосрђу Свом васкрсао оне који су били мртви.

Ти си на земљи основао свету Цркву, по образу горњег Царства; љубављу си је саздао, милошћу утврдио, духовно се са њом обручио, задобно је страдањима Својим.

Али мрзитељ људски, по бестидној смелости својој, напада је преко својих служитеља.

Не остави, Господе, без старања Твога Цркву Твоју свету, да се не би показало нетачним обећање које си дао о неповедивости њеној.

Не допусти да се наруши красота благољепија њеног, и разграбљено буде богатство њено.

Испуни обећање Твоје, дато Петру; оно што си рекао запечати самим делом.

Утврди врата њена, укрепи оgrade њене, уздигни рог њен, узнеси главу њену.

Благослови синове њене, сачувај чеда њена, подај мир свештеницима њеним и порази оне који јој зло желе.

Усели у њу мир Твој и удаљи од ње лукаве расколе.

Даруј нам да проведемо миран и безметежан живот у страху Твоме.

Да чувамо веру нашу са великом надом и савршеном љубављу.

Да благоугодан Теби буде живот наш, и да нађемо милост Твоју у Дан награде.

Даруј ми да непрестано узносим хвалу Теби, Господе, и Оцу Твоме и Духу Светоме.

Псалам 87.

Буди милостив нама и усопшима. (4, 341)

ТИ који си милосрдан грешницима, буди милостив и нама у Дан Буда; опрости нам дугове наше по милосрђу Твоме и у Дан јављања Твога удостој нас дворова Твојих.

Када мноштво оних којима се суди устрепти пред правосудјем, и у страху обнажени предстану, тада, Будијо мој, помилуј мене, који сам Те славословно.

Када се затворе тамо уста мудрих, и запрети моћни и страшни скиптар Твој, тада нека се отворе уста моја, јер сам исповедао Тебе.

Када не буде могао да спасе ни друг ни пријатељ, и када свако обнажен поведен буде да одговор да, тада, Господе, заступник мој буди, јер на Тебе се надам.

Када загрми глас трубни, задрхтаће племена и прићи ће свако да прими према труду своме, тада, Господе, заступник мој буди, јер Теби привећу.

Прими службу наше, Господе горњих и надеждо доњих, и помилуј нас.

Буди нам милостив, Господе, буди милостив родитељима нашим, буди милостив учитељима нашим, буди милостив сабраќи нашој.

Буди нам милостив, Господе, и упокој усопше наше и све уснуле који су исповедали Тебе, веровали у Тебе, јели Плот Твоју, и пили животворну Крв Твоју.

Ћдостој нас да заједно са овцама Твојим уђемо у тор Твој, и заједно са Светима Твојим у векове векова узносимо хвалу која приличи величанству Твоме.

Псалам 88.

Ка Богородици - за унутрашње духовно благоустројство. (4, 75)

БЛАГА Мајко свеблагот Бога, погледај милостивим оком Твојим на молитву недостојног слуге Твога и даруј ми скрушеност, тишину помисли, постојаност мисли, ум целомудрен, трезвеност душе, смирени начин размишљања, побожно настројење духа, нарав благоразумну и мир душевни, какав је Господ даровао ученицима Својим.

Заглади обвезницу грехова мојих, развеј облак туге моје, маглу и смутеност помисли; удаљи од мене узбуљканост и смутеност страсти, рашири срце моје духовном ширином, обрадуј ме радошћу великом, и даруј да правим путем заповести Сина Твога идем верно, без укора савести, и да без спотицања пређем пут овог живота.

Даруј мени, који Ти се молим, чисту молитву да бих непомутеног ума и незаблудивих мисли свагда приносио молитву, част, славу и величање Јединородном Сину Твом, Господу нашем Исусу Христу.

Псалам 89.

Душа сама застрањује, - враг није непобедив. (4, 51)

О, КАКО сам ја безосећајан! Како је грѣба и оземљала душа моја! О, срце развращено, уста горчином испуњена, грло - гроб отворен!

Зашто не размислиш, душо, о неизбежном путу разлучења твога? Зашто се не спремаш за тај одлазак? Зашто се, не жалећи себе, приближаваш погивељи? Зашто навлачиш на себе вечне мукe? Шта то радиш, душо, живећи као бесловесно створење?

Тешко мени, јер уместо светлости бирам таму! Што ово задовољство које данас имам, а којег сутра неће бити, претпостављам вечном и неизрецивом благу!

Тешко мени, што уместо сунцезрачне оне одоре пристајем да радије будем обучен у ризу црну и мрачну! Што Царству претпостављам адска насеља.

Тешко мени грешноме! Ја сам себе, добровољно и свесно бацам у потпуњу пропаст.

Дођи себи на крају, душо моја, уплаши се Бога, и храбро пођи путем заповести Његових.

Схвати, душо, да је овај век сличан поприштју и да се препредена змија свим силама труди да однесе победу. Од неких она бива побеђена и посрамљена, а неке она сама побеђује и предаје порузи.

Једни обманути од ње бивају побеђени, а други ступају са њом у борбу и увенчавају се. Једни окушају од горчине њене и достигну пријатност вечног живота, док други окушајући од њене сласти, налазе горчину вечних мучка.

Једни крајњим одрицањем од сваке угодности лако односе победу над њом, а други ради везаности за земно, лако бивају савладани. За оне који воле Бога свом душом, ништа не значи борба са њом, а за оне који воле свет, она је тешка и несавладива.

Сети се, јадна душо, да је радост, раскош и покој овог века испуњена тугом и жалостју, а невоље, лишавања и самомучење доносе неизрециву радост и вечни живот.

Реши се да ступиш на пут тесан и мучан, и подвизавај се у безмолвију, да те час смрти и разлучења не затекне неспремну када дође.

Псалам 90.

Ноћне сүзе. (4, 358)

На постељи мојој размишљао о Теби, Човекољупче, и у поноћ устадох да славим благодет Твоју. Вратићу у сећање дүгове и грехе своје - и проливах потоке сүза. Охрабрили сү ме разбојник, цариник, Марија - грешница, Хананејка, као и крвоточива, а и Самарјанка на кладенцу. Говорили сү ми: „Устани, моли за милост, - јер Господ је твој добротом испуњен.”

Давид, син Јесејев, позвао ме је кроз псалме своје, провүдно из сна који је отежао үдове моје и рекао ми: „Устани, човече, - што спаваш? Сүдија ү поноћ прима дарове, - үстани, моли се и проси опроштај за себе. Милосрдни Господ ќе се обрадовати ради тебе. Двери сү Његове даноноћно отворене за покајнике.”

Ноћу лежећи на постељи својој, присекао сам се дүгова и грехова својих; тада би ме үжас обүзимао и вапио сам: „О, долази језива ноћ и тама лишена сваке светлости. Онај ко живи ү безаконју, тај се неће обрадовати ү дан Васкрсења, он ќе бескрајно остати ү тами.”

И Давид је бдио ноћима на постељи својој размишљајући о безаконјима својим, и исповедао грехе своје. Ноћима је квасно постељу своју сүзама очнију својих, и са үздасима молио Господа, говорећи: Ја знам безаконје своје, и грех је мој стално преда мном; Теби јединоме, сагрешних, - помиљуј ме.

Тебе призивам, Оче, Сине и Дүше Свети, Тебе молим дан и ноќ - поштеди нас. По обилу милосрђа Твога очисти безакоња и грехе наше; даруј нам, Господе, дүшевно и телесно здравље, избави нас од лукавог, од силе његове, од пута његовог и од свих мрежа његових, и не остављај нас ни дању ни ноћу без милости Твоје.

КАТИЗМА 13.

Псалам 91.

Дан и ноћ бди у молитви, да те не би изненадно затекао дан смрти. (4, 363)

ПРОБУДИМО се из сна, и са уздасима призовимо Господа, даноноћно се трудимо, постарајмо се за исправљање своје док још траје живот наш, док још није дошло време после кога неће бити места покајању. Стражарићку пред дверима Женика, да бих са њим ушао у ложницу Његову и наследио живот вечни.

Ходите - да и ноћу узнесемо сваку хвалу Богу, подражавајмо зборове Анђела који непрестано узносе хвалу Њему. И Спаситељ наш, када се покрене и дође у пратњи Анђела, видеће стражарење и бдење наше, назваће нас добрим слугама, и посадиће нас за трпезу Своју.

Са праведнима који даноноћно угађају Богу, подвизавајући се у добру, молићу милост у Господа нашега, и певаћу са Давидом, говорећи: У поноћ устадох да Те хвалим ради судова правде Твоје, - поштеди и помилуј ме, и удостој ме да наследин Царство Твоје.

Нећу престати да Те хвалим, Господе наш; непрестано ћу Те славословити, нека ме не осуди правда Твоја. Знам колико сам крив. Знам да ако ме казниш по гресима мојим, наслеђе моје биће геена, изгубиће се тада свака нада, занемеће мољење моје. Зато ме помилуј, и отпусти дугове моје.

Оклизнуо сам се и пао у грех; пружи ми десницу, и устаћу као грешница у дому Симоновом као разбојник на крсту. Помилуј ме Ти, који си милосрдан према грешницима.

Псалам 92.

Плачи; дани пролазе, а тамо су митарства. (1, 489)

ТЕШКО мени, безбрижноте! Тешко мени, немарноте за спасење! Тешко мени, сагрешившем у знању! Свестан сам да чиним зло - и не уклањам се од њега. Тешко мени, јер нема ми оправдања! На речима се приклањам десној страни, али на делу сам са леве.

Теби, Господе, једином благом и незлопамтивом исповедам грехе своје. Ако ли и оћутим ја, - Ти Господе, знаш све, и ништа није сакривено пред очима Твојим. Но, пошто си Ти Господе, рекао преко Пророка: „Ти сам кажи своја сагрешења да би се оправдао”, - зато и велим: „Сагреших, Господе, и нисам достојан погледати и видети висоту небеску од мноштва неправди мојих.”

Шта ми је чинити, беднијем од свих људи? - Плакаћу над собом дан и ноћ, док је још време примања суза... Даруј ми сузе скрушености, Господе, једини благи и милостиви, да бих сузама измолно од Тебе очистићење срца од скверни.

О, сагрешила си душо моја! Покај се, јер ево, дани наши пролазе као сен, не задуго поћи ћеш одавде; страшна ћеш места пролазити, душо моја; не одлажи дан за даном обраћење своје ка Господу.

Тешко теби, душо моја! Нечистим си делима одагнала од себе милост Божију. Не дај себи покоја, даноноћно припадај Благоме и Човекољубивоме, да би ти подарена била свише благодат и милост.

Псалам 93.

Поуке о животу. (2, 114. 122. 123. 124)

НАСТУПИЋЕ за нас време испуњено страхом и трепетом, када ће се открити све учињено тајно и у тами, - и тешко оној души која за помоћника нема Господа.

Уздише срце моје и очи моје прижељкују сузе, али грех мој држи у поробљености ум мој, да не би дошао у скрушеност и измолно од Господа - да не будем бачен у таму најкрајњу.

Док још имамо снаге, потрудимо се пред Господом у чистоти срца, да би у време невоље имали за помоћника Њега, који избавља од сваке беде.

Као што онај ко носи светиљку осветљава таму онима што су са њим, тако и врлина свагда са собом доноси славу.

Док не ставиш у ум свој да си се већ представно из овог живота, и не будеш на овај свет и славу његову гледао као на опустошену кућу, све до тада нећеш моћи да победиш телесне страсти и светску похоту, које увлаче човека у растројство и погивељ.

Невеликим трудом поставља се темељ, али је тешко довршити здање; и што се оно више привршава, то више труда изискује од градитеља, све до самог краја.

Ево шта бива са онима који почињу да се труде Господа ради; прво иду искушења, потом невоље, онда тешкоће, униције, нагота, страдање, тескоба, понижење. Све ово повећује онај ко је свим срцем предао себе управљању Божијем, и пребива - у вољи Божијој. Бог од нас тражи једино савршену одлучност. А Он ће нам Сам придодати силе и даровати победу.

Псалам 94.

Труд утврђивања себе у бдењу и молитви доноси милост тамо.
(4, 403)

ХВАЛА Свевлагодне, који је по љубави Својој открио славу Своју синовима људским! Из пепела је Он саздао бесловесну природу и украсио је душом, власницом ризница небеских.

Уста од земље Он је учинио способним да величају Њега, да би сва твар кроз њих запеваала хвалу Њему.

Приђите обдарени речју, да запевамо хвалу Њему - док још нисмо уснули сном смртним.

Сваку ноћ размишљајмо о смрти, која ће затворити уста наша и положити на њих ћутање.

Праведници који ноћи проводе у бдењима, и по смрти су живи, а нечастиви који одричу славу Бина Божијег, и за живота су већ мртви.

Пробудимо тело наше псалмима и духовним песмама, да би се и ми прибројили мудрим девојкама које је похвалио Господ, и будни дочекајмо да видимо Бина Божијег те ноћи - која ће у трепет привести цео свет.

Не препуштајмо се задовољствима, да би угледали славу Његову у Дан јављања Његовог. Будимо будне слуге Његове, спремне за час у који ће Он извести синове људске на Суд.

Тело које је поднело труд у молитви, у дан Васкрсења узлетеће по ваздуху, непостиђено ће угледати Господа свога, и са њим ће ући у двореве светлости, где ће лепо бити и Анђелима и људима који су обременјивали себе бдењима и молитвама.

Благословен нека је онај који нас је учинио оруђем славе Своје, и положио славословље у недостојна уста наша!

Хвала милости Његовој, јер је нас земне учинио саслужитељима Анђела, да би сваке ноћи и у свако време славили свето Име Његово.

Псалам 95.

Јутарње појање. (4, 405)

ХВАЛИТЕ Бога јутром, децо Цркве. Сваког јутра славословимо и клањајмо се Благоме - који је поставио светила дању и она која светле ноћу.

Покривач ноћи је подигнут, и заблестала је светлост Божија над творевином; обзорје буди уснуле. Нека светлост Твоја, Господе, озари и срца наша.

Ти нас Сам, Господе наш, научи да славословимо Тебе, и подај живот душама нашим; и онако како си нас извео из таме, тако нас избави из геене.

По милости Твојој храни чеда Цркве, која су се приљубила Теби. Заступник наш нека буде милосрђе Твоје, Господару јутра и вечери.

Благодат Твоја, Господе, нека нас прати, и нека нас приведе том великом јутру. Десница Твоја нека нас обдари благословима, да би њоме прешли огњено море.

Небо и земља и све што је на њима нека славослови Тебе, ради обраћења нашег. Славословље Теби, Оцу - коме се поклањамо, и Јединородном Сину Твоме и Духу Светоме.

Псалам 96.

Вечерње славословље. (4, 406)

СВАКЕ вечери нека се узноси хвала Теби од свих уста људских. Ти си им дао дан за делање и труд, ради стицања хране себи. И ево, изморени тешким трудовима благодаре Теби што си им подарио одмор.

Ко се не би поклонио Теби, који се са таквом љубављу стараш о нама људима. Ти изводиш звезде и време приводиш вечери, којим се прекраћују целодневни напори изморених трудвеника.

Долази вече - и успокојава оне који, борећи се са глађу и жеђу, изнуравају и троше себе трудом. Долази вечерње време, и радује свет и трудвенике његове.

Благословено нека је величанство Твоје, од почетка Ти промишљаш о нама људима!

И људима и животињама Ти доносиш одушак у вечерње време.

Печатјеки Цркву Твоју и чувајући чеда њена од сатане и војске његове, Крст Твој, Господе, нека буде утеха за овце Твоје које си Ти искупио животворном Крвљу Твојом!

Пошаљи мир Твој, Господе, на све крајеве васељене, и лукави нека побегне од нас.

Сваки језик и свака уста на свим крајевима света, нека приносе хвалу Теби.

Са њима ћемо и ми прослављати Тебе, Господе, и Оца Твога и Духа Светога.

Псалам 97.

Својим удовима који се у славу Твоју потрудише овде, не дај да осете страдања тамо. (4, 406)

Од свих нас прими молитву и службу и прозбе наше, Господе наш. Даруј нам срце љубављу испуњено и дух трпљења у страдању.

Уста - која веру исповедају и глас наш, нека буду гусле које хвалу узносе. Бдење и труд приношен телима нашим, нека Те учине милосрдним према гресима нашим.

Ћста која Ти као фрџла послѳжише, и језик који Ти хвалу ѳзноси, нека не испусти ѳздах ѳ мѳкама, јер си их достојним ѳчинно да опевају хвалу Твоју.

Очи које су, наико мѳчене сном, бѳдне остајале, и ноге које изнемогавајући стајаху пред Тобом, нека не бѳду лишени наде, и да не изгубе награду своју ѳ Дан плаћања.

Звѳк ѳста наших и песама наших да се не обрати ѳ ридање и плач, већ по милости Твојој, по милосрђу и блалости Твојој, прими бдење наше.

Ћдостој нас да једнодушно, са чистим срцем пред Тобом станемо, и сложено принесемо хвалу Теби, Господе, и Оцу Твоме и Дѳху Твоме Светоме.

КАТИЗМА 14.

Псалам 98.

Нечистоте ометају долазак благодати, - үмиј ме да би се она үселила. (4, 51)

ДУША ожалошћена Теби прилази, Свети Владико, и са сүзама припада милосрђу Твоме.

Гамим собом си се заклео да нећеш смрти грешнику, већ радије желиш да га спасеш од грехова. И благодт Твоја, ваистину, непрестано повећује неправде људске, - Ти милујеш и оне који греше, као што милујеш и спасаваш оне што идү путем заповести Твојих.

О милости Твојој посвүда се проповеда ү Јеванђељу и Делима апостолским; о њој објављују и Свети Оци и Учители, по имену знани и незнани ү Цркви.

Знам за блүднога сина, Манасију, разбојника, Закхеја, цариника, блүдницу, Хананејку, крвоточивү, раслабљенога, слепог, Јaira и све остале о којима је писано - и зато Ти притичем.

Отвори ми милосрђе Твоје и прими ме, үслади үм мој и задржи ме, јер често падам ү пређашња безакоња, и као ү влатү, давим се ү скверним помислима.

Благодат Твоја дошавши ү срце моје, затиче смрад скверних помисли, због чега одмах одстүпа, не налазећи себи пристүпа, и нема могућности да үђе и үсели се ү мене као што би желела.

Үмиј срце моје светлосном сладошћу, да бих оживео и благодат се Твоја настанила ү мени, свемилостиви Господе!

Псалам 99.

Страшан је пролаз кроз митарства, - овде очисти, Господе. (1, 491)

СТРАШНИМ и үжасним местима үскоро ћү проћи, и нико од овдашњих неће моћи да иде са мном. Тамо нам нико неће бити сапутник да би нам помогао: ни родитељи, ни браќа, ни пријатељи, ни родбина, ни богатство, нити било шта томе слично.

Ако се ү тај час покажемо обнажени од покрова Божија, кнезови таме ће нас неизоставно задржати. Они сү неүмољиви и немилостиви, нити се цара боје, нити власти үважавају, не поштүју ни мало ни велико. Само од онога ко је живео ү повожности они са страхом одстүпају, остављајући мү слободан пролаз.

Представљајући себи ү үмү час онај, припадам благодсти Твојој, Господе; не предај ме онима који ме вређају, да се непријатељи Твоји не похвале над сүгама Твојим, благи Господе. Да не би шкрүтом зүба

уплашили грешну душу моју, и да не би рекли: „Допао си нам шака, нама си предан, само смо то чекали.”

Немој Господе, не дај ми по безакоњу моме, и не одврати од мене лице Твоје. Не реци ми: Занста ти кажем, не познајем те. Казни ме, Господе, по милости Твојој, да се непријатељ не узрадује нада мног. Угаси претње његове, прекини сво његово делање, учини пут мој ка Теби слободним од његових напада и поруге.

Приклони се молитви мојој, Господе благи, не ради правде моје, већ ради милости Твоје и велике добротe Твоје. Спаси од смрти жалосну душу моју. Ти - Господар свих, имаш такву власт над сваким живим бићем.

Ти си рекао, Господе: Тражите и добићете, кудаците и отвориће вам се. Кудам и тражим. Пре кончине моје, Господе, очисти ме од сваког греха.

Псалам 100.

Устани док још има времена и сузама се очисти. (4, 409)

УСТАНИ душо, која си до сада спавала у греху, одагнај сан свој, пожри да у покајању потражиш привежиште, - и Праведни ће се, можда, смилovati сузама твојим. Свүци са үма свога покривало скверни, да би око твоје видало чисто.

Непрестано проливај пред Сүдницом сүзе скрүшености ради срамних дела својих. Бездан мучења чека те због њих као плата за неваљалства твоја. Двоструко оплакуј себе да би те Праведни чуо и помирио се са тобом.

Устрепти, несрећнице, и ужасни се мүка које си сама себи припремила. Плачи над собом, пријатељице нечистих сила, јер свүгде ће са тобом поћи вечни огањ. Дүбоко си потонула у похотама никада не излазећи из њих.

Коровом и трњем заглашене сү помисли твоје, и још ниси принела плодове покајања. Страсти сү те обузеле као таласи, и потопиле твој брод у мору грехова. Никада ниси ни помишљала на Дан када ће све скривено бити подвргнуто испитивању. Шта ћеш чинити када те у трепет доведе глас, позивајући да поћеш у сретанье Женику?

Светлост очию твојих помркнүће и ишчезнүти, и остаћеш напољу са лүдим девојкама.

Обезведи се јелејем, бедна душо, док још има времена за искүпљивање. Моли отпуштање својих грехова са блүдницом, и сүзама својим исцели ране своје.

Још сү отворене двери покајања, - үћи, очисти се од нечистота својих.

Ти желиш спасење синова лүдских, поштеди душу үдаљену од Тебе. Прими је, Господе, са Теби својственом милошћу. На праведном Сүдү Твоме, нека покрије милост Твоја мене грешног, избави ме од мүка.

Ти, који опрашташ грехе и милујеш завадава, на праведном БУДУТВОМ, опрости и мени дүшевна прегрешења моја. Благословље нека се үзноси Теби од заблүделних - које си Ти сакупио и привео ү покајање.

Псалам 101.

Поүке о животү: Блаженства. (1, 541-3)

БЛАЖЕН је онај ко је ү Господү постао слободан од свих дела сүјетног живота. Блажен је онај ко на үмү има бүдүћи страшни БУД, и стара се да сүзама исцели ране дүше своје.

Блажен је онај ко је ү сүзама постао подобан облакү, и свакодневно њима гаси огњени пламен злих страсти.

Блажен је онај ко истрајава ү добрим правилима подвижништва, с надом да ће од Бога довити небеско Царство.

Блажен је онај ко је као огњем разгорен лүбављу, и сагорео је ү себи све нечисте помисли и свакү дүшевнү нечистотү.

Блажен је онај ко је пронашао одабрани небески бисер, и продајүћи све што је имао на земљи, купио њега јединог.

Блажен је онај ко је пронашао благо сакривено ү њиви, и обрадовавши се - одбацио све да би само њү стекао.

Блажен је онај коме је непрестано ү сећању дан исхода његовог, и стара се да се ү тај час покаже спреман и без страха.

Блажен је онај ко је стекао смелост ү часү разлүчења, када се дүша са страхом и трепетом раставља од тела, када долазе Анђели да үзмү дүшү и одвоје је од њега, и поставе пред престо бесмртног и страшног Бүдишта.

Псалам 102.

Нада помиловања је ү искупљењу. (4, 419)

УКРАСУ молитве наше - Исусе, поткрепи мољење наше да үзиђе оно са Тобом ка Оцү Твоме, и измоли оно што тражимо.

По милосрђү Твоме, Ти нас штитиш пред Оцем Твојим, јер си Ти жртва одабрана, принесена за свет.

За Адама, који је окусио забрањени плод, пригрлио си стүб ү сүдници. За децү Авраамовү, која сагрешише пред Тобом, распињачи те клинцима проводише.

На Себе си примио свеопшти дүг да би њиме отплатио Оцү Твоме, - исплати, ү свемү недүжни Господе, и оне грехе којима се задүжила слобода наша.

Драгоценом Крвљу Својом искупио си нас од клетве законске; избави искупљене Твојом Крвљу од строгости правосүђа.

Дугови слугу нека не надмаше доброту милосрдног Господа, јер колико год да су велике неправде наше, још је веће милосрђе Твоје.

Истина је да много, много дугова имамо, али у Теби је мноштво милости. И ако сама правда буде мерила, наши ће дугови бити мањи од милости Твоје.

Ко би могао одмерити доброту Твоју, и сравнити са њом безакоња наша? И горе меру имају, а милости Твојој нема мере.

Милосрђе је Твоје драгоценије од живота, јер живот има меру, а милост је Твоја безмерна. Нека нам милост Твоја ограда буде.

Псалам 103.

Устани, душо остарела у гресима, и са надом приступи Спаситељу.
(4, 412)

УСТАНИ, душо остарела у гресима, и обнови се покајањем. Из скрушености и суза раствори себи лек, и исцели ране твог палог лика. Завапи од свег срца свога и откриј безакоња своја, јер ће Свевлаги поштедети тебе палу.

Заволела си лепоту варљиву и пролазну, уништила си своју красоту, кћери светлости. Храм тела твога унакажен је нерадом којим си била поровљена.

Тешко теби бедној! Хоћеш ли се још дуго бавити оним што је пролазно? Задрхти и ужасни се оног огња који си ти сама себи запалила неправдама својим.

Недолични греси које си починила од младости своје па до сада, превишњу главу твоју. Они су те погрузили у очајање, и зато се не трудиш да се покајеш.

Опомени се да си поровљена похотама; сети се да је матер твоју умрвила пожуда. Како је дуготрпељив према теби Благ, а ти тонеш у греховном мору.

Зар се не бојиш онога Дана, када ће се открити ране твоје и тајне твоје? Ко ће те заштитити тамо, где ће свако бити забринут о суду над самим собом?

Страсти су те твоје учиниле безосећајном, поровиле и оставиле.

О, Надо велика која нам се јави на крају времена, поштеди душу удаљену од Тебе! Ја сам овца Твоја, али сам дуго време блудео удаљен од Тебе, служећи лукавине. Изађи, Господе, и потражи ме. Потражи наслеђе Твоје, јер у сујети сам расточио богатство Твоје!

Ради грешника си узео на себе Крст Свој, и ја сам један од њих; не одврати се од мене. Твоје смо наслеђе, али лукави нас је покрао. Запрети му, и отми од њега плен његов. Помилуј ме, Човекољупче јер нема мени друге наде осим Тебе.

Хвала доброти Твојој, свемилостиви Сине Божији, јер си Ти дуготрпелив према грешницима. Благодарeње нека је Теби од палних, које си Ти сабрао и привео у покајање.

Псалам 104.

Против злог и упорног врага. (4, 54)

КОЛИКО је велика благодат Божија! Колико је велико човекољубље Његово! Како Он жели и побуђује све људе да би се спасли!.. Поштеди, Господе, и мене непотребног слугу Твога; поштеди, благоутробни Христе Спаситељу, саздање Твоје.

Ако Ти Господе, не уразумиш мене бедног, и не даш ми срдечног просвећења, ради свог великог нерада ја нећу бити у стању ни да увидим своју пропаст и растакање своје.

Пошто сам притешњен немилосрдним врагом који ме угњетава, то непрестано са сузама, ноћ и дан вапијем – благости Твојој, да би ме избавио из мрежа његових, јер он свакодневно обнавља мреже своје, свакодневно узнемирава душу моју блудним помислима и прижељкивањем задовољстава.

Твоја сила, Христе, која је запретила морским таласима, нека запрети и њему, да не би могао да делује на мене непотребног слугу Твога. Пошаљи ми, Владико, благодат Твоју брзо, да отера од слуге Твога велику змију са свим њеним скверним и лукавим помислима, јер ране нанесене срцу стрелама његовим, постадоше гнојни чиреви, а ја их по неразумности својој на све начине прикривам.

Лекар добри ме призива, не потребујући плате, не пуштајући ми крв, али ми моја лењост не дозвољава да Му приђем. Он сам долази да ме исцели, али ме свагда затиче да једем оно што онемогућава лековима Његовим да покажу нада мношћу исцелитељску силу.

О, Господе, уразуми и отрезни ме, исцели ме и вићу исцељен!

Псалам 105.

Ка Богородици – за даривање покајања. (4. 90)

МОЛИМ Тебе, Родитељко незалазне Светлости, почуј шта ћу казати!

Тонем у глнбу ја бедни, и сав сам покривен нечистотама, сав сам помрачен. И земљу сам оскврнио мноштвом грехова својих, Владичице моја; зато сада она са уздахом сведочи против мене непоткупљивом Судији, призивајући за сведоке и сунце и небеса са звездама.

Буре помисли мојих већ ме потапа у очајање... Све сам наду своју положио на Тебе, Богородице, ја блудни. Ти која си једина у утрови носила

Избавитеља света, разреши неразрешиве окове моје; мене поцрнелог који сам себе учинио тамом, убели сузама покајања; Ти, која си родила Живот мој, васкрсни мене, умртвљеног великим немаром, и мене, отуђеног од Бога и од Ангјела, узведи к њима, Богородице.

Страшно је, ванстину, чудо! Како то Господ трпи грехе моје! Како ме још живог није свео на дно ада! Како свише није послао невидљиви жезал или мач да ме порази... Без сумње, ти си ми, Владичице, заступништвом твојим даровала живот, тражећи моје покајање које Ти сама, Превлага, даруј мени, слүзи Твоме, јер си моја тврђава, пристаниште и заштита.

КАТИЗМА 15.

Псалам 106.

Према труду награда. (4, 413)

ГОСПОДЕ наш Исусе, поклоњења достојни Царе, који си страдањем Својим поведио мучитеља - смрт, Сине Божији, који си нам обећао нови живот и горње Царство, - удаљи од нас све штетно, да би у Дан јављања Твога могли и ми, по благовољењу Твоме, поћи у сретање Теби, видети Тебе и предстати Теби у радости.

Изглади грехе наше праштањем Својим, да би хвалили Име Твоје за сва добротинства Твоја. Удостој све нас, Господе, да по благодати Твојој прослављамо и клањамо се Божанству Твоме.

Очи које су овде виделе славу Твоју, нека угледају тамо велику милост Твоју. Уши које су чуле глас речи Твојих, нека и тамо слушају једино глас радовања. Уста која те у црквама славе, удостој да и тамо узносе хвалу Теби. Језик Те овде призива: Свет, свет, свет, - и тамо усмери да хвали Тебе. Руче које су држале Тело Твоје и Крв Твоју, нека приме од Тебе отпуштење грехова. Ноге које улазише у свети храм, нека и тамо ходе пределима живота.

Заједници нашој која се поклања Божанству Твоме, сву пуноту спаситељних дарова Твојих ниспошли. Да међу нама пребива узвишена љубав Твоја, и учини нас достојним да Ти приносимо дужну хвалу.

Отвори двер Твоју молитви нашој, и нека угодно буде Теби служење наше.

Обрати се нама, Благи, по доброты Твојој, и одагнај од нас све што је штетно, да би неутрутно хвалили Тебе, Господе, и Оца Твога и Духа Светога.

Псалам 107.

Даруј Господе покајање и постојаност до краја. (1, 393)

НЕ одбаци мољење моје, Господе благи! Ка Теби вапе уста недостојна, срце нечисто, и душа гресима оскврњена.

Услуши ме, Господе, по благости Твојој. Утврди срце моје у страху Твоме. Постави ноге моје на камен покајања. Благост Твоја, Господе, нека победи греховност моју. Светлост благодати Твоје, нека надвлада таму која је у мени.

Ти, Господе, који си отворио очи слепоме, отвори помрачене очи срца мога. Ти, који си речју Својом очистио губаве, очисти и скверни душе моје. Благодат Твоја, Господе, нека буде у мени огањ који сажиге нечисте помисли моје.

Ти си - једини благи; Ти си - светлост изнад сваке светлости; Ти си - радост изнад сваке радости; Ти си - покој изнад сваког покоја; Ти живот истинити; Ти си - спасење које траје у векове.

Ка Теби, једини благи, припадам с молитвом, ја достојан сваке казне, заслужан сваког мучења. Тебе, Искупителја, молим, да мноме до краја не овлада противник.

Већ Ти, Господе, благи и милосрдни, подигни удове моје ослабљене грехом, оживотвори душу моју умртвљену безакоњем; просветли срце моје помрачено лукавом похотом, избави ме од сваког дела злог, положи у мене савршену љубав Твоју, Господе Исусе Христе, Спасителју света, и напиши име слуге Твога у књигу живота, даруј ми добар крај, да вих одневши победу над ђаволом, непостидно се поклањао пред престолом Царства Твога са свима праведнима.

Псалам 108.

Поуке о животу: Тешко теби душо. (2, 605)

ТЕШКО теби, душо, што безбрижно проводиш живот свој, свакодневно се предајучи самоугађању и утехама, живећи распусно. У будучем веку ћеш плакати подобно богаташу, мучена у пламену вечног огња.

Тешко теби, душо, што не подносиш ни најмању жалост коју ти је причинио брат, чак ни реч увредљиву, већ истог часа ступаш у противљење и противуречење, - због чега губиш венце трпљења и кротости, и битеш занавек осуђена са злопамтивима.

Тешко теби, душо, што презиреш и понижаваш брата свога, или одобраваш када други чине то исто, - за то ћеш бити кажњена са увицама, јер ко мрзи брата човекоувица је.

Тешко теби, душо, што пренебрегаваш заповести Божије, и полазиш од тога да је спасење већ у томе што се зовемо хришћани, јер ћеш у страшни Дан чути како Господ каже: Неће сваки који ми говори: Господе, Господе, ући у Царство.

Тешко теби, душо, што волиш славу људску и почасти и свечану одећу и стицање материјалног, јер ћеш у Дан Буда бити мрска пред Богом, одбачена од лица Његовог и прибројана надменим бесовима.

Тешко теби, душо, што свакодневно грешиш, а покајање одлажеш дан за даном; постићи ће те смрт као разбојник у ноћи, изненадно, и свезана битеш одведена у геену огњену, узалудно проливајучи сузе, и окривљујучи своју неразумност.

Тешко теби, душо, што не дрхтиш помишљајучи како ћеш се на страшни Дан Буда, када се Биле невеске покрену од страха, јавити пред лицем Божијим одевена у ризу срамну и нечисту.

Псалам 109.

Даруј благодат песмопојања и учења, да би њима изгладнили бар мало грехова. (1, 193)

СВѐТИ Оци, будући богољубиви, кроз страдања и искушења постали су искусни у врлини, и од Цара небеског са славом и похвалама примили су неувенљиве венце.

А ја бедни, и без искушења грешим, раздражујем и огорчујем Владикү мога.

Иако сам познао опитом многе и неизрециве милости Твоје, Господе, молим узвишену благодат Твоју, спаси ме и даруј слүзи Твоме из ризница милосрђа Твога, оно што моли срце моје; да би благодат Твоја као поток непрестано струјала у срцу и устима слүге Твога, - да би срце моје, по благодати Твојој, било чисто и неоскрвњен храм, спреман да прими у себе небеског Цара, - да би прст благодати свагда покретао језик мој као струну на гүслама, на славу Теби, Човекољупче, - и ја непрестано, у све дане живота мога, и срцем и устима с љубављу прослављао и благосиљао Тебе.

Христe Спаситељу! Даруј ми по мољењу срца мога да би се үподобно језик мој слаткозвучној свирали, да бих тешетки, үразумљүјући и изграђүјући, могао од многих мојих дүгова да отплатим бар неке, и да се под покровом милости Твоје спасем тамо, када пред страшном славом Твојом задрхти свака дүша.

О, Владико, Синe Божији Јединородни, үслиши ме, и мољење слүге Твога прими на дар јер се ја грешник благодаћу спасавам. Теби који грешника спасаваш ради милости Своје, доликүје свака слава у векове.

Псалам 110.

Стид и срам очекују нерадне; плач. (1, 303)

ЗАТРУБИТЕ свише небеска труба и објавити: „Провүдите се возљубљени Христови, ево долази Цар небески да вам да үпокојење и радост у вечном животу за труд вашег подвижништва. Провүдите се и видите Христа Цара, вeсмртног Женика којега заволесте, видите Царство Његово које вам је Он припремио. Пристүпитe и радүјте се с Њим радошћу неизрецивом.”

И үзнеће се праведни и Бога достојни на висоту небескү у неизрецивој слави, а сви нечастиви остаће доле са великим стидом. Блаженство и радост биће онима који се потрүдише овде, а стид и казна свим грешницима.

Блажен је онај ко се овде потрүдио да би се показао достојним у тај час, и күкаван је онај ко је үчинио себе недостојним за онај час. Облаци

ће понети све свете са земље на небо, а нечастиве ће похватати Анђели и бацити у пећ, запаљену огњем неугасивим.

Ко ће глави мојој дати обиле воде, и очима изворе који би свагда изливали сузе, да плачем даноноћно молећи Бога, да се не вих показао недостојним у час Његовог јављања, и не чујем од Владике страшни онај прекор; „Иди од Мене, ти, који чиниш безаконје, – не познајем те одакле си.”

Свевишњи Боже, једини бесмртни! Укажи у онај час грешнику велику милост Своју, да се моје тајно бешчашће не би открило пред онима који ће ме видети: Анђелима, Арханђелима, Пророцима, Апостолима, Праведницима и Светима. Спаси грешника благодаћу и милосрђем, и уведи га у рај сладости са савршеним праведницима. Прими, Владико, мољење слуге Твога, молитвама Светих који су Ти благоугодили.

Псалам III.

Ка Богородици са исповедањем приснодејствености њене и молитвом за достојно причешће Светим Тајнама. (4, 92)

О, МАЈКО Божија, која си изнад сваког ума и речи! О, Дјево, која неупоредиво превишћујеш свако девичанство, јер си и до Божанског рођења била Дјева изнад свих девојака – и таква си остала у самом рођењу и после рађања.

Тебе, Владичице молим, Тебе умољавам, милосрдну и човекољубиву Матер милосрдног и човекољубивог Бога, – заштити ме у овај час, јер ми је сада више него икада потребан Твој покров и помоћ Твоја.

Сав сам нечистота и греховно блато, сав обиталиште свих душегубних страсти, а намеравам да приступим пречистим и страшним Тајнама Сина Твога и Бога, и због тога се мучим страхом и обузима ме трепет, ради неиздрживог мноштва грехова мојих.

Ако некад и останем без причешћа, под изговором свога недостојанства, тада упадам у још већу дубину зла, и подвргавам себе још већој казни. Мучно ми је и у једном, и у другом случају.

Теби прибегавам, милосрдна буди мени, пренепорочна Владичице моја. Употребљавајући материнску смелост своју пред Сином Твојим и Богом, испроси ми отпуштење пређашњих сагрешења мојих, удостој ме очишћења и просвећења причешћем овим Светим Тајнама и укажи ми пут да вих остатак свога живота провео у покајању, чистоти и смирењу, и Ти свагда пребивала са мном у делима, речима, помислима и у свим душевним и телесним покретима, усмеравајући ме, предводећи, руководићи, одвијајући од мене противничке силе. И као слугу, иако непотребног, наоружај ме оним што је потребно и сачувај ме благодаћу Твојом.

Псалам 112.

Ѕүзама се күпүје лек дүши. (1, 306)

ПОДАТЉ свих блага, источник исцелєња и ризница милости си Ти Једини благи и милосрдни Боже, који свагда дарујеш блага онима који просе! Тебе молим да сиђе на мене обилна благодат Твоја, да сакүпи ү једно үм мој, и исцели поново сакривене ране моје, јер үзалудне и блүдетке мисли моје непрестано обнављајү моје тајне ране.

Дүготрпєльни Господе, који свагда исцєљујеш благодаћү и милосрђем, исцели велике дүшевне немоћи ү мени грешном!

А ја немам чиме да ти үзвратим за та исцелєња, Владико. Каква би им се цена и могла дати? Ни небо, ни земља не могу үзвратити даром достојним њих. Күпити је немогүће ове небеске светє лекове, зато им ни цене нема. Само сүзе дајеш, Спаситєль наш, и за горки плач дарујеш их свима.

Дарүј, Владико мој, и мени недостојном, сүзе и снагү свакога дана, да би срце моје са сладошћү проливало изворе сүза, непрестано се просвећүјүћи чистом молитвом, да са то мало сүза бүде изглађен велики списак, и тим малим плачем бүде үгашен тамо разбүктали огањ. Јер ако бүдем плакао овде, избавићү се огња неүгасивог тамо.

Псалам 113.

Одагнај непријатеља, јер без Тебе ко ће га поведити. (1, 380)

СВАКОДНЕВНО гневим дүготрпєње Твоје, Владико. Пред очима је мојим и үбогост моја и милосрђе Твоје.

Пошто сам под влашћү нечистог врага који ме непрестано мучи, дан и ноћ ћү са сүзама вапити милосрђү Твоме, да би ме Ти избавио од напада његових. Јер ко ће отрпети лүкавога, ако макар и за минут одступи благодат Твоја, Владико?

Непријатељ из часа ү час, и речјү и делима үгњєтава дүшү мојү. Била Твоја, Христє, која је запретила таласима морским, нека запрети и њемү, да не би имао власт нада мном слүгом Твојим, јер он свакодневно обнавља против мене мреже своје, и трүди се да овлада мојим үмом, одвлачећи га од радости Божанствених заповести Твојих и спаситєлног поучавања њиховог. Пошаљи, Владико, благодат Твојү брзо, да би од слүге Твога одагнала великү змијү са свим скверним и злим помислима.

Үвређена үдовица долази немилосрдном и неправедном сүдији да би је заштитио од непријатеља њеног, а ја долазим милосрдном Владици своме, дүготрпєљивом и благом, који ү власти има небо и земљү, - да ме үслиши брзо. Ти, који үказујеш заштитү Својү свима који се на Тебе надајү дан и ноћ, не оклевај да заштитиши и мене, Владико. Истргни ме

од непријатеља и управи пут мој ка Теби, да бих победивши га благодаћу
Твојом, благосиљао Тебе милосрдни и дуготрпеливи, и прослављао Тебе
јединог, који жели спасење свим људима.

КАТИЗМА 16.

Псалам 114.

Благодат долази, и налазећи срце нечистим одлази, - чувај, дакле, срце чистим. (1, 317)

ДОБРИ Бог нам дарује просвећење сазнањем и благодат Његова често посећује срца наша. Ако она нађе себи покоја, улази и постојано обитавала у души; ако ли не нађе чисто срце, истог часа одлази. Али је милосрђе изнова побуђује да сиђе и посети нас грешне јер смо сви ми непостојани по својој вољи, а не по природи.

Вазда смо расејани и слави, завидљиви и лукави, често друг о другу помишља лоше, занимамо се лукавим помислима, и свагда се као у страшном влату давимо у нечистим помислима. Зато када благодат долази да нас посети, затиче у срцима нашим злосмрадије нечистију помисли и истог часа одступа, не налазећи себи приступа да би се уселила и обитавала у нама, као што жели; само светлоносном својом сладошћу оставља траг у срцу, да би човек познао да га је благодат посетила и није нашла себи приступа, и да би таквим примером, насладивши се озарењем благодати, трагао за њом.

Видиш ли Промисао Божији? Видиш ли милосрђе Христово? Видиш ли како нас Свети Бог свагда воли и жели да се спасемо?

Блажен је човек који се стара да за благодат припреми чисто срце, да би дошавши нашла благоухање врлине и светињу душе - и насељала се у њој у све векове.

Псалам 115.

Због крајње нечистоте недостојан сам да приступим Теби Господе и да Ти се молим. (4, 59)

ТЉК сада, самог овог дана, постиженог лица обореног према земљи, усрђујем се да Ти се обратим, Владико Анђела и Газдатељу свих; ја земља и пепео, подсмех људима и руг народу; ја - осуђеник, цео покривен ранама и обузет љутињем. Како да подигнем поглед ка благодати Твојој, Владико? Како да се усудим да покренем нечисти и оскврњављени језик? Како да поставим почетак исповедању своме?

Преко сваке мере ожалостио сам ја грешни, Име Твоје, живећи блудно, горе од блудног сина, оскврњао сам и повредио у себи лик Твој, не сачувавши глас заповести Твојих.

Знам, Господе, да сам због мноштва душевних скверни и због нечистоте моје недостојан назвати се светим Именом Твојим. Не могу да станем пред Тебе на молитву, не могу да погледам и видим висину

НЕБЕСКУ, ЈЕР ОТВОРИХ ДВЕРИ НЕДОЛИЧНИМ ЖЕЉАМА, И ПРЕДАВШИ СЕ БЕШЧАСНИМ НАМЕРАМА, ОСКВРНАВИХ СТРАСТИМА БЕДНУ ДУШУ СВОЈУ, И ЗЛОНАРАВНОМ ВОЉОМ ОЦРНИХ ДУШЕВНУ РИЗУ. Сав је љм мој испуњен демонским помислима; свим делима својим и помислима жалостно сам, и жалостим благодт Твоју, а непријатељу своме који води против мене рат, свагда угађам и чиним по вољи.

Савест моја изобличава љм мој; стидам покривам лице своје у срцу своме; пре предстојећег Суда, осуђујем сам себе.

Личујќи, вуче ме за собом и не оставља блудна навика; непрестано се давим у блату стомакоугађања, вазда сам спутан скверним помислима, од детињства постадох сасуд увитачног греха, – и све до сада, свакодневно слушајући о Суду и казни, не противим се плотској похоти, већ непрестано западам у преступе, непрестано чиним себе заробљеником.

Тешко мени, Господе, љлудо сам расточио дуготрпљење Твоје! Тешко мени, многе сам године жалостно Духа Твога Светога! Тешко мени, време живота мога је протекло у свакој сјети!.. Али Ти, Господе, не обличи мене у јарости Својој, и недолжна и вестидна дела моја не износи наочиглед свих Анђела и људи, на мој стид и вечну осуду, нако сам достојан сваког стида и осуде. Једино по великој милости Твојој, помилуј ме и пре Суда очисти све грехе моје.

Псалам 116.

Смрт и Суд – прибегнимо покајању. (4, 670)

ОПОМЊУО сам се последњег дана – и уздахнуо, увидевши како су многобројне кривнице моје, како су тешка безакоња моја и схватих да ће неправде моје бити откривене пред погледом свих. Тамо нема места покајању, сузама и молитви; свако ће добити плату према трудовима својим – дар према делању своме; праведног Суднију неће приклонити на милост ни плач, ни страдања. У милостиви се нада мноме, Човекољупче!

У Дан када се отворе гробови љмрлих, огласиће се труба, загрмеће глас њен, велики трепет и љжас обузеће васељену, сви Анђели ће сићи по заповести Твојој да раздвоје добре и зле, јавиће се огњени облаци и понеће на себи чиста тела Светих, – у тај Дан, нека се и на мени јави милост Твоја, да станем са Твоје десне стране, благи Господе, и будем помилован!

Шишао сам мислено у гробове да видим растакање наше, и увидевши оно што је у њима, завапих: „Не одврати се од слуге Твога, Господе! Вакрсни палог, да одам хвалу владинчанству Твоме; низложи лукавога који се обрадовао у дан невоље моје, и помилуј ме јер на Тебе полажем љздање своје.”

Суд без милости чека на крају оне који су грешили, а нису се покајали због лукавих дела својих, а они који су чинили правду и чували

заповести Господа свога, примиће од Њега небеска блага и наследиће живот вечни. Обрадоваће се тамо праведници за трудове своје, развеселиће се Свети за примљене награде.

Усели све нас у брачни чертог Твој, милосрдни према грешницима, Господе наш!

Псалам 117.

Поуке о животу - осам греховних страсти. (2, 509)

ЗНАЈ да је осам страсти које изазивају све лоше: стомакоугађање, блуд, среброљубље, гнев, прекомерна туга, њиније, сүјета, гордост, и оне воде рат са сваким човеком.

Ако хоћеш да победиш стомакоугађање, заволи уздржање, имај страх Божији и победићеш.

Ако хоћеш да победиш блуд, заволи вдење и жеђ, размишљај свагда о смрти, никада не ступај у разговор са женама - и победићеш.

Ако хоћеш да победиш среброљубље, заволи нестицање и нерасипност.

Ако хоћеш да победиш гнев, потражи кротост и великодушност, и чувај у мислима - колико су зла Јудеји учинили Господу нашем Исусу Христу, и мимо тога, Он се, као човекољубиви Бог, није гневио на њих; напротив, молио се за њих говорећи: Оче, опрости им грех овај, јер не знају шта чине.

Ако желиш да избегнеш прекомерну тугу, никада се не жалости због било чега пролазног; или ако те повређују речју, или узнемиравају, или бешчасте, не тугуј, већ напротив - радуј се. Жалости се само онда када сагрешиси, али и тада чувај меру да не би пао у очајање и погинуо.

Ако хоћеш да надвладаш њиније, прихвати се, макар на кратко, било каквог посла, или читај, или се често моли.

Ако хоћеш да победиш сүјету, не жели похвале, ни части, ни лепу одећу, ни прва места, нити указивање поштовања, већ напротив, заволи да те ниподаштавају и бешчасте, да говоре против тебе лаж, - и прекоревај сам себе да си грешнији од сваког грешника.

Ако хоћеш да победиш гордост, уколико нешто радиш - не говори да си то учинио сопственим трудом, или својим силама; ако ли постиш, проводиш време у вдењу, спаваш на голој земљи, певаш ли псалме, или помажеш, или чиниш много земних поклона, говори да се при Божијој помоћи и при Божијем покровитељству чини све, а не сопственом силом и сопственим старањем.

Псалам 118.

Хвала оваплоћившем се ради нашег спасења, Господу. (3, 146)

ХВАЛА Ономе, који је сишао нама у људској природи! Хвала Невидљивоме, који се ради нас учинио видљивим! Хвала Вечноме, који је ради нас окусно смрт! Хвала Скривеноме, кога никакав ум докучити не може, и који је по благодати Својој учинио себе опипљивим кроз оваплоћење!

Благословен нека је Онај, кога је сопствена добра воља довела до материне утробе и наручја, до рођења и израстања! Благословен нека је Онај, ко је постао причасник смрти, и тиме даровао живот човечанству.

Благословен нека је Онај, који је учинио наше тело стаништвом скривеног битка Свога. Благословен нека је Онај, који нам је нашим језиком изрекао тајне Своје.

Хвала Ономе, који нас је ослободио и био свезан за нас. Хвала Богатоме у милости, који је отплатио за нас све оно у чему се сам није задужио. Хвала Судији, који је за нас примио осуђу.

Поклањај се Ономе, који је просветлио ум наш учењем Својим, и у нашем слуху пропјутно стазу речи Својој.

Благодарим Ономе, који је нашем дрвету привио плод Свој.

Хвала Ономе, који невидљиво обрађује дух наш. Благословен нека је Онај који је устројио чуства духа нашег, да би на гүслама дүховним үзносили хвалу Њему.

Псалам 119.

Сагрешних - опрости. Постараћу се да будем исправан үз помоћ благодати Твоје. (2, 278 сн. 4, 1)

ПРИСТҮПИ Оцу милосрђа, грешниче, и исповедајүћи грехе своје, кажи са сүзама: Сагрешних небү и Теби, Господе Боже Сведржителү, и више нисам достојан назвати се сином Твојим, нити славно Име Твоје призвати грешним својим үстима, јер недостојним неба и земље учиних себе, гневекни Тебе, благог Владикү!"

Молим Те, Господе, не одбаци ме од лица Твога, и не одстүпи од мене да не бих погинүо. Да ме рүка Твоја није покривала већ бих пропао, био бих као прах пред лицем ветра, као да ме никада ни било није на овом светү. Јер откако оставих пүт твој не дочеках ниједан добар дан, јер дан проведен ү грехү, нако се показүје добрим, на самоме делү - од свега горког, он је горчи.

Од сада се надам на милост Твоју, да ћеш ми дати снаге да се потрудим на своме спасењү. Гада пристүпам Теби молећи, помози мени који сам одстүпио са пүта правде. Излиј на мене милост Твоју као на блүдног сина, јер осрамотио сам живот свој, расточивши богатство благодати

Твоје. Помилуј, и не презри ме ради непотребног живота мога. Помилуј ме као грешницу, као цариника, смилуј ми се као разбојнику; он је на земљи био одбачен од свих, али Ти си га примио и учинио жителем раја сладости. Прими покајање и од мене, јер и ја сам одбачен од свих. Ти си, Господе, дошао, не праведнике да спасеш, него грешнике да призовеш на покајање, - прими и мене који се пред Тобом кајем.

Псалам 120.

Колико сам пута давао обећање - и стално лагао; али по благодати Твојој заборави и то. (4, 62)

ДАРУЈУЋИ опроштај, Господе, пошаљи ми снагу; обрати ме тако да бих живео у побожности, по светој вољи Твојој. Освети срце моје које је постало пећина и обиталиште бесова.

Недостојан сам да тражим за себе опроштај, Господе, јер много сам пута давао обећање да ћу се покајати - и учинио сам себе лажовом, не испуњавајући га; много си ме пута подизао, но ја сам поново падао по својој вољи.

Зато сам на себе приносим жалву и признајем: достојан сам сваке осуде и мучке. Колико си пута Ти просвећивао мој помрачени ум, али ја сам се поново враћао на још горе! Размисливши о свему, обузима ме трепет и опет ме повећује сласт греховна.

Како да изеројим све дарове благодати Твоје Господе, које сам добио ја кукавни, а које сам обраћао и обраћам ништа својим нерадом! Хиљадама си ме дарова испунио, а ја Ти, бедни, узвраћам супротним.

Али Ти, Господе, пошто је у Теби море дуготрпења и бездан милосрђа, не дозволи да посеку мене, бесплодну смокву, и не допусти да ме сагоре на пољу живота још незрелог. Не узимај ме неспремног, не односи још незапаљену светилку, не одводи одавде онога који нема брачну одећу, већ као благ и човекољубив помилуј ме и дај ми време за покајање, и пред страшним и непоткупљивим престолом Твојим не остави душу моју овнажену, као жалостан призор срамоте.

Ако се праведник једва спасава, где ћу се онда наћи ја, нечасни и грешни? Ако је мучан и тесан пут који води у живот, како ћу се удостојити оних блага ја, који живим нашироко, расејано и угађајући себи? Али Ти, Господе, Спаситељу, Сине Бога истинитог, како сам знаш, и како сам хоћеш, по јединој благости Твојој обрати ме завадава од пребивајућег у мени греха, и спаси од погнелећи.

КАТИЗМА 17.

Псалам 121.

Обрати ме по Својој моћи, не чекај на моју добру вољу. (4, 61)

КАКО да оплакујем заслепљеност душе своје? Како да оплачем погубно непознавање себе самог? Како да оплакујем страсно и нераскајано своје настројење? Подвижници се успокојавају утешени Духом Светим, а ја јурим као луд, ропћући на своју беду којој је разлог мој немар. Постадох као стока бесловесна. Наг остадох, бедни, по лењости својој, јер се отчуђујем од оних што пребивају у бдењу и молитви.

Призри милошћу Својом на мене, Владико, са свете висине Твоје. Погледај на непоправљивост бедне душе моје, и путевима које знаш једино Ти, помилуј и исправи ме. Као да стојим пред страшним престолом славе Твоје, као да се дотичем пречистих ногу Твојих, молим и просим скршеним срцем, помилуј мене, Ти, који си милосрдан створењима Својим; обрати ме, не тражећи заслуге, једино благодаћу Твојом.

Знам да Ти све можеш, и ништа немогуће није за Тебе. Не чекај на моје покварено настројење, јер нема у мени усрђа да се исправим. Сва видљива и невидљива природа нека плаче за мном, остарелим у гресима и страстима. Плачите за мном који сам за оне који ме гледају целомудрен, а унутрашње свагда прељубочинствујем.

Псалам 122.

Крајње је време да се препозна демонска обмана и да се тргнемо. (2, 373)

ПОЗБАВИ се, на крају, грешнице, својим спасењем, и усамљујући се, савери своје помисли и кажи себи: Колико ћеш још времена испуњавати похоте тела и помисли својих, какву си корист нашао, и шта си за себе стекао чинећи тако? О, душе моја, до каквог смо стања дошли, до каквог растројства.”

Погледај - ево, сви око тебе су украшени врлинама и истинито се боје Бога, једино ја ходим у тами. Од раног јутра кајем се за оно што чиним, да бих не задуго потом, чинио још горе. Господ ми је дао снагу и здравље - и ево, поседујући све то, ја гневим Газдатеља свога.

Зашто си тако нерадна, ти, душе моја? Зашто си тако безбрижна? Неће те заувек оставити овде. Послаће, на крају, Господ Анђела Свога на тебе, - и мимо своје воље дужна ћеш бити да идеш одавде. Шта тада?

Познај, конечно, крајњу веду своју, човече, и престани да противуречиш Ономе, који те је створио, и противиш се заповестима Његовим. Непријатељу који те је савлазнио са смелошћу кажи: „Понибио си ме пред

Анђелима и људима када сам послушао злонамерни савет твој, ђаволе. Убацио си ми мисао: Једном удовољн похоти својој. То мало дело постало је за мене велика пропаст, и ја сам се предао својим срамним жељама. Вода је пронашла малу пукотину, и од ње начинила велики отвор.

Ти си помрачио ум мој нечистим помислима и бацио ме из греха у грех; уништио у мени уздржање, под изговором слабости стомака; учинио ме страним молитвеном бдењу; усадио у мене среброљубље, под изговором дуге старости; исушио си моје сузе; срце учинио жестоким; одвукао ме од потчињености Христу; умножио разоноде; учинио ме непокорним; довео до тога да се не трудим за оно за шта сам дужан, већ да се занимам сјетним; научио ме зависти и злоречивости; учинио ме надменим, раздражљивим и гневљивим; научио ме преједању, пијанству и сластољубљу; подучио ме расејаности у време читања и псалмопојања, тако да се молим, а и не знам за шта; читам псалме, а уствари се предајем ропству незадрживог блуђења помисли.”

Изобличивши тако демонске замке, кажи му на крају одлучно: „Доста ми је тебе, ђаволе!” Остављајући лукавога, прилепи се човекољупцу Богу. Рањена си? Не очајавај. Пала си? Устани и мужествено кажи: „Ниње начах!” Припадни Владици своје милостивоме и исповеди грехе своје.

Али пре него ли ништа кажеш, Он ће унапред знати шта ћеш рећи; пре него ли отвориш уста, Он већ зна шта ти је на срцу. Нећеш успети да кажеш: „Сагреших”, - а већ ћеш видети како ти Он пружа руку Своју да би те примио и загрлио.

Са вером приступи, и Он ће те истог часа очистити као губавог, подићи са одра као раслабљеног, васкрснути као Лазара.

Псалам 123.

Ради посрнулости наше јави милост. (4, 64)

МИЛОСРЂУ Твоме прибегавам сав у ранама. Прими уздахе моје, као сузе блуднице.

Ти знаш, Владико, посрнуlost природе људске. Бети се да је мисао људска привржена злу од малена, и не гневи се на мене до краја, него ми отвори руку и двор милосрђа Твога; безбрижност моја нека не надвлада брижљивост Твоју.

Прими, Владико, и услиши нечисто и недостојно мољење моје, Ти, који спасаваш оне који се надају на Тебе, који не одбацујеш мољења грешних, који пружаш руку Своју обореноме на земљу. Руководи мноме у страху Твоме, и дај ми сузе умилења.

Мисаоне очи душе моје подигао сам Теби, Господе; не одбацуј ме од лица Твога, јер је благословено Име Твоје у векове.

Псалам 124.

Божија казна и љубав. (4, 480)

ПРОГНЕВИО сам гресима својим Тебе, Господе; но, Ти се нерадо гневиш, јер си преиспуњен милошћу и непомућена је Твоја лепота.

Ти си море милости, а греси наши нечиста кап. А једна кап не може да узмугти непрегледно море.

Ти се не смугкујеш кад негодујеш, и не гневиш се када кажњаваш. Јер ако би се Ти разгневио кажњавајући, свет не би издржао гнев Твој.

Ударци Твоји испуњени су љубављу; Твоје кажњавање пламти милошћу, по љубави Својој и када кажњаваш, имаш у виду једино добро.

Палице уразумљења Твога одсечене су са дрвета милосрђа Твога, и чега се дотакне палица Твоја, ударац свагда доноси велико благо.

Када наставник кажњава свога васпитаника, он га не вије ради мржње, већ му жели добро и љубећи кажњава га. И Твој ударац је дело љубави, и не кажњаваш из злобе. Ти желиш наше добро, Господе, јер на све начине доказујеш милосрђе Своје.

Теби није тешко да поднесеш неправде наше, јер си Ти творац природе наше. Ти ниси оптерећен Својим створењем, јер си нас знао пре него што си нас створио.

Ко подноси мучке ходећи за дететом, ако не матер која га је родила? Ко подноси неправде света, ако не Господар његов?

Творцу је лако подносити све, и оно најтеже од створења Својих, јер да Он није желео да трпи, не би ни саздао творевину.

Зар ће заборавити жена дете своје, и неће помиловати пород утробе своје? Но, ако ли и заборави жена пород свој, Бог неће заборавити свет, Њиме створени.

Покренула се природна милост Његова, и Он је зачео и породило творевину; као младенац из утробе материне, изникао је из воље Његове - свет.

И ево, подиже и носи Он свет, као што матер када храни млеком својим, с љубављу носи плод, пород утробе њене.

Милосрдни Отац нас је родио, и храни нас Крвљу Сина Свога. Тако и матер даје груди своје детету да би га нахранила.

Младенац сиса, и добија од матере, потребну за себе храну; колико му треба, толико узима из груди материних.

Младенац не уме да се одврати на другу страну и на неком другом месту да тражи храну себи, а не у матере своје.

Тако и свет једино од Тебе Творче, позајмљује потребно за одржавање живота, и нико му не може дати храну осим Тебе јединог.

Псалам 125.

Поуке о животу. (2. 635)

КАДА предстојиш Богу, представи себи оне који служе земаљским властима. Из примера ровова и владара закључи о свом стајању пред Богом.

Представи себи своју грешност, и призивај Бога у помоћ.

Учи од Светих, и проси благодат Божију за чињење дела својих.

Не горди се благодаћу Божијом, и не предај се непоштењу.

Успевајући у добру, не хвали се као човек; грешећи из незнања, не падај духом као човек; успесима се не хвали, и при грешкама не очајавај.

Делатно ревнуј у добру, и исто толико имај мржњу према злу.

Дајући савет не доноси коначне одлуке, јер не знаш тајне Божије.

Радије пристани да идеш на мач, него ли да се одаш гневу. Гнев је боље притајити у срцу, него ли га испољити.

Не наслађуј се пустословљем и не седи тамо где се води страсни разговор. Не тражи себи задовољства у смеху и пријатности у шалама, да не би постао расејан.

Не жели многољудне скупове, јер они у души производе смутење.

Избегавај пирове да не би постао блудник и без жене.

Уздржавај се од јела да те оно не учини страсним. Буди пажљив у обуздавању тела, да оно не би звацило у опасност коњаника - њм.

Владај осећањима да не би, подовно војном оружју, примила она у себе разорну рђу.

Већи део времена проводи у самоћи, да би када будеш са другима увидео корист, и у једном, и у другом.

Псалам 126.

Не очајавај и не буди самоуверен, већ у смиреној нади вапи: Господе помилуј! (2, 350)

ПАЗИТЕ, никада не говорите: „Много сам грешио, нема ми опроштаја.” Ко тако говори, тај не зна да је Бог, Бог покајника; да је дошао на земљу, не праведнике да спасе, већ је грешнике призвао у покајање, и када се неко каје, радост бива на небесима ради њега.

Истинито покајање се састоји у томе, да се удаљавамо од греха и омрзнемо га. И ево, када неко каже од срца: „Мрзим неправду”, - тада Бог са радошћу прима таквог.

Али пазите, нико да се не дрзне да каже: „Ја нисам сагрешио.” Ко тако говори слеп је и затвара очи, сам себе обмањује и не зна како га поткрада сатана и у речи и у делу, час преко слуха, час преко очију, час преко додира, час преко помисли. Јер ко ће се похвалити да је у њега невино срце и чиста сва осећања?

Нико није безгрешан, нико није чист од скверни, нико од људи слободан од кривице, осим Њега јединог, који је нас ради осиромашно, будући богат. Он, једини Безгрешни, узео је грехе света, желећи да спасе све људе, не желећи смрти грешнику, човекољубив, многоблагодотровни, милосрдни и дужелољубиви.

Њему прибегнимо и ми, јер су сви грешни који су пребегли Њему, задобили спасење.

Псалам 127.

Реч на Бүдү онима који су са десне и онима који су са леве стране.
(2, 371)

На страшном Бүдү рећи ће Господ онима са десне стране: „Ходите, синови светлости Моје, ходите, благословени наследници Царства Мога; ходите, осиротели ради Мене, огладнели и ожеднели, који нисте заволели свет, ни оно што је у свету. Ходите, ви који сте ради Мене оставили све светско, и радост и сроднике и пријатеље, родитеље и децу. Ходите, ви који се населисте у пустиње и горе, пећине и јама земаљске заједно са зверима, и развеселите се са Анђелима на невесима. Ходите, сви милостиви и гостољубиви; ходите, сви који ходисте теговним и уским путем. Ходите, благословени Оца мога да наследите приуготовљено вам Царство од постанка света.”

А онима са леве стране, казаће: „Идите од мене у огањ најкрајњи. Идите од Мене, немилосрдни, братомрсци – христомрсци. Ви нисте милували и нећете бити помиловани; ви не слушасте речи пречистог Јеванђеља Мог и блажених ученика мојих – па ни Ја нећу чути плач ваш; ви сте раскошно живели на земљи, наслађивали се добрима у животу своме, па овде немате шта да довијете, примили сте своје; тамо сам ја свакодневно признавао кроз Писмо, а ви, чувши, насмејасте се онима који читају, – и сада вам кажем: Не познајем вас. Идите од мене, проклетци, у огањ вечни, приремљен ђаволу и анђелима његовим.”

И поћи ће они у муку вечну, а праведници у живот вечни.

КАТИЗМА 18.

Псалам 128.

Једино добру жељу приносим; ње ради, помилуј и спаси! (2, 416)

КАО Творац, Ти знаш шта си створио. Као Еудија, знаш шта си осудио после пада, као Онај који се очовечно, знаш шта си устројио на спасење.

Ти си ми дао природу неоскврњену, али праотац мој, Адам, ју је покорио великом нечистотом и учинио немоћном. А ја сам нечистоти придодао наладу сјјете - и сада невољно сносим казну. У саму природу моју чнето је распадање - и ево, сиротујем као витлан буром на мору.

Помилуј ме као Творац; састрадаоан буди немоћи мојој, као Онај који се ради мене очовечно; не одбаци ме ради мојих страсти, већ их растерај, видевши стремљење моје воље. Не узгнущај се на мене ради моје нечистоте, већ погледај на скрүшеност и жељу да будем бољи.

Ако се одвратиш од мене ради скривених помисли мојих, Ти погледај на плач мој и на то што сам осућујем сластољубље своје.

Добре воље у мени има, али не могу рећи да има и снаге. Дајем оно што имам. Ако хоћеш да даш и то што недостаје, подари, погледавши на моје расположење.

Сирот сам и покраден од змије; немоћан сам и свезан трүлежношћу; не налазим у себи снаге, угүшен грехом. Прокоцкао сам дар Твој, и зато немам потпуну благоразумност. Прокоцкао сам близину Твоју, зато и не знам куда идем.

Ничега нема у мени. Ако се нешто и нађе, то си ми Ти, смиловавши се, дао. Сирот сам до краја; а ако се и обогатим, све ће то опет бити Твоји дарови. И ово сада је Твоје, и оно пре је било Твоје.

Само благодат просим, - и исповедам да ћу се кроз Тебе спасти, ако се чопште спасем.

Псалам 129.

Враг је препреден, а ми безбрижни, - будимо пажљиви да не би изгүбили Царство. (2, 538)

ХОДИТЕ, принесимо старање; **ХОДИТЕ**, припаднимо Богу, неодступно плачимо и проливајмо пред Њим сүзе, да би нам подарно дүшевно просвећење.

Схватите замке врага, непријатеља нашег, овог независника сваког добра, који нам на путу поставља препреке и саблазни, погүбну љубав према стицању, надменост века овог, плотско задовољство, а такође и жељу

за дуговременим животом овде, страх од подвига, лењост на молитви, сан у време псалмопојања и телесни покој.

Колико се год он труди, толико смо ми нерадни и безбрижни; колико је он препређен, толико смо ми непажљиви, иако знамо да су дани наши скраћени, да је дошло време и Господ славе долази у благољепнију красоте Своје са страшним силама Царства Свога, да да свакоме према делима његовим.

Бојим се да се на нама не испуни реч Господња: Доћи ће од истока и запада, севера и мора - и обитаваће са Авраамом и Исаком и Јаковом у Царству небеском, а ми ћемо бити изгнани напоље.

Молим Тебе, Христе, светлости истинита, породе благословеног Оца, образу и блистање ипостаси Његове, који седиш са десне стране величанства Његовог, похвало и радости оних који Те љубе, Животе мој: Спаси ме грешног у Царству Твоме и не узврати ми по делима мојим већ ме спаси благодаћу Твојом, и помилуј ме по доброты Својој, јер си благословен и прослављен у све векове.

Псалам 130.

Нисам оно што сам дужан бити, Бојим се изобличења на Госуду. Подај покајање и силу. (4, 25)

ЗАШТО ме доводи у заблуду лик који сам узео на себе, када сам стран врлини, и пред Богом, који све види, ја толико лошег чиним?

Ћ правом су фарисеји претрпели изобличење од Христа Спаситеља, који њихово држање назива лицемерним. И ја све више заслужујем такав прекор, али изобличен савешћу негодујем, јер горка је истина за оне који желе да се покажу, али не и да то буду.

Бластину, ако се открије моја унутрашњост, указаће се црви; ако ли се уклони покров од креча, они који ме виде схватиће да лежим у гробу. И ако се то и не открије овде, - свакако ће огњем бити испитано на Госуду какав сам.

Тешко мени, како ћу тада поднети изобличење безаконих мојих дела и помисли!.. Помилуј ме, Боже, по великој милости Твојој, и по обилу милосрђа Твога, очисти безаконје моје. Услиши ме по благодати Твојој, Владико, и не одбаци мољење моје, као што не одбацујеш молбе оних који се истинито кају.

Правда моја и покајање моје није чисто, јер се један дан кајем, а два Те гневим. Зато ниспошњи у срце моје страх Твој, и утврди душу моју на камену искреног покајања. Светлост благодати Твоје нека надвлада таму која је у мени.

Приклони се мољењу моме, благи Господе, не ради правде моје, јер нема у мени ничег доброг, већ по милости Твојој и по великој и неизрецивој

благости Твојој. Подигни људове моје сокрүшене грехом, просветли срце моје помрачено лүкавим жељама, спаси ме од греховне навике да ме непријатељ не срүши до краја.

Псалам 131.

Ѕва је нада на милост Божију. (4, 65)

БЛАГОДАТ Твоја даровала ми је да Ти кажем, Господе: „Као једини благи и Ѕаздатељ свих нас, опрости безакоња и грехе слүзи Твоме, грешноме и неблагодарноме.

Знам, Господе, да гресима превазилазим сваког човека, али за прибежиште имам свепревазилазећи бездан милосрђа Твога. Ѕверен сам да примаш и милүјеш све који прилазе благости Твојој, јер волнш да видиш покајање, и радүјеш се ревности слүгү Твојих који се подвизавају.

Мени недостојном слүзи Твоме дарүј сүзе, да бих просвећеног үма, с љубављу и вером үмолио ни са чим үпоредивү благодст Твоју, и исцелио се од скривених рана својих. Покажи на мени бедном милосрђе Твоје, избави ме од мүчења које сам заслүжно, и нека се пројави благодат Твоја на мени, као што се пројављује үвек и свүда мноштвү немарних.

Као што си напүнио сүдове за воду благословом Твојим, тако напүни и срце моје благодаћу и благошћу Ѕвојом. Болећива мати, и када је одбачена од свога детета, не презире га, Господе, јер је савладана материнском осетљивошћу; тако нека не надвладају ни моји греси благодст Твоју.

Знам да ћү бити подвргнүт осүди чак и за празнү реч, за лүкавү помисао, за самү жељу. Међүтим, чим ми се үкаже прилика за задовољство, истог часа све заборављам, и као безүман, ү свему ровүјем греху. Славољүбив, гневљив, раслабљен, лењив, расејан, стомакоүгодник, сластољүбив, покривен нечистотама, непрестано блүдим, и не схватајући то.

Једино ме очекивање благодати Твоје, човекољубиви Владико, теши и држи ван очајања; - зато хтео или не хтео, спаси ме, преблаги Господе, по великој благости Ѕвојој.”

Псалам 132.

Тамо више нема помиловања, овде вапи. (4, 66)

КАО да пред страшним Твојим престолом стојим, Господе, и видим осүду и обличење дела мојих, и Твој приговор мени, који ме бедног үдаљује од светог лица Твог, и баца ү неиздрживе мүке. И као што бих тада вапио к Теби, тако и сада, са трепетом и сүзама вапијем; „Праведан си Сүдијо најправеднији, праведан је Сүд Твој, и није ми таквим сүдом үчињена никаква неправда.”

Стојећи тамо обратићү се Анђелима: „Добри и најсветлији Анђели, изливајте за мене сүзе, јер нисам помиловао сам себе, презревши

милост Божију; и на крају, потпуно сам праведно подвргнут осуди. Господ ми је указао милост, а ја безумни на то нисам обраћао дужну пажњу, и сада се Он праведно одвраћа од мене.”

Са гневом ће тада и мени Анђели рећи: „Сада није време покајања, већ плаћања. Молитве више немају никакву снагу, узалудне су сузе покајања; надвлађују једино сузе проливане од мучења; овде нећеш чути уздахе људи, већ непрестане јауке и болне вапаје. Иди, и прими горку и тешку плату за дела своја, горећи у пламену као нечиста твар, и распалјујки неугасиву геену.

Наслади се као син таме који је заволео вечни мрак, - радуј се гледајући црне зраке, ради којих си се узгнусао вечне светлости.”

Тамо, тамо ће бити непрекидни плач и болни шкргут зуба. Тешко теби, бедна душо, обнажена од добрих дела, како ћеш погледати на нелицемерног Судију, на Анђеле и Арханђеле који пред Њим стоје, и на земнородне присутне у толиком мноштвју?

О, болно ће тада бити, душо моја, али те нико неће чути. Све ће се изменити, све ће постати другачије. Вечно ће се веселити праведници, и вечно мучити грешници. Они нису обрадовали Бога свих и свега, - и сами ће бити тужни свакој радости у векове.

Завапи, душо, Богу, док смо још овде: „Пре него ли до краја погинемо, спаси нас!”

Псалом 133.

Ако Бог услиши или не услиши молитву, све је на добро. (4, 286)

ГОСПОД је премудри податељ. Он гледа на корист онога који моли, и чим види да је тражено штетно, или, у крајњем случају, бескорисно, не испуњава молбу и одбија тобожње добротинство. Он чује сваку молитву, и онај чија се молитва не испуњава, стиче од Господа онолики спаситељни дар, колики и онај чија молитва бива испуњена.

Дође ли Благоме невољник или дужник - и првоме даје, и последњем прашта. Зато оба од двери Податеља одлазе с даровима: невољник стиче избављење од невоље, а дужник - отпуштење дугова.

На све могуће начине Бог показује да је Он милосрдни податељ; обдарије нас Својом љубављу, и јавља нам милосрђе Своје. Због тога се не одазива ни на једну неправилну молитву, чије би нам испуњавање донело смрт и погивељ.

Чак и у случају када не испуњава тражено, не оставља нас без веома корисног дара, самим тим што уклања од нас штету, и отвара нам двери милосрђа Свога.

Зато буди уверен да је свако мољење које не бива испуњено, несумњиво штетно; а оно мољење које је услишено, корисно је. Податељ је

праведан и благ, и неће оставити твоје мољење неиспуњено, зато што у благости Његовој нема злобе, и у правди Његовој нема зависти.

Псалам 134.

Делање, испуњење, васкрсење. (4, 678)

СТАДОХ поред гроба, бацих поглед у њега - и **ВИДЕХ** тамо иструлело тело; у гробу је оно постало одвојно; нема ни трага од привлачног лица, виде се расцуте, сасушене и трулежју покривене кости. Са жалошћу и тугом отидох од гроба, мислено се преселих у оно време када ћемо васкрснути на глас трувени, и прославити Тебе, за припремљено породу Адамовом васкрсење, и рекох: „Хвала Теби, Господе свих и свега!”

Чух оно што је у Јеванђељу речено о васкрсењу, захваљујући Богу и ускликнух: „Хвала преславној природи владавине Твоје, која је од почетка украсила, и образом својим почаствовала природу нашу и на крају времена ниспослала Гина свога!.. И Он нас је спасао од погивељи, и опет ће доћи да васкрсне сав Адамов род - праведне ће узнети на небо, а нечастиве бацити у геену - и тада ће Мучници рећи: „Праведан је Суд Твој, Господе Царе! Хвала Теби, Господе свих!”

Псалам 135.

Чиме да узвратим? - Чашу спасења примићу. (2. 90)

ДУГОТРЕЉИВИ Господ све нас призива у Царство Своје, али тражи од нас одговор за нерад у овом кратком времену.

Он ће нам рећи: „Ради вас сам се оваплотио, ради вас видљиво по земљи ходио, ради вас бијен, ради вас шамаран, ради вас распет, на дрво узнесен, за вас земнородне оцтом напојен, да бих вас учинио светим и небеским. Царство Своје сам вам даровао, све вас Својом браћом назвао и Духа Светога вам ниспослао.

Шта сам могао учинити више од тога, и шта нисам учинио за то да бих вас спасао?! Не желим да вршим насиље над вашом вољом, да ваше спасење не би постало дело нужности и неслободе.

Кажите шта сте ви грешници, смртни породи, претрпели ради Мене, Владике нашег, који је за вас пострадао?”

Ходите да се сви заједно поклонимо Њему, да заплачемо пред створившим нас Господом, и кажимо: „Чиме ће род грешни узвратити Теби, недостижном, благом и милосрдном Богу? Ти сву васељену просвећујеш благодаћу, просветли и очи срца нашег да би заволели Тебе, Владико, и са љубављу свагда испуњавали свету вољу Твоју.

Ево, чаша страшне Твоје Крви испуњена је светлошћу и животом. Даруј нам разум и просвећење, да би са љубављу и светинњом вере приступили њој, и да би нам вила на отпуштење грехова, а не на осуду.”

КАТИЗМА 19.

Псалам 136.

Уразумљивање себе мишља о смрти, и о томе шта је прати. (4, 57)

СТРАШАН је долазак смрти људима страсним, грешним и сла-
вим, који се не старају да живе непорочно у овом суетном свету.

Делатни и савршени подвижници радују се у часу разлучења. Имајући пред својим очима велики труд свога подвижништва, бдења, по-
стова, поклона, молитава, суза, одеће од кострети, душе њихове ликују
када су призване да из тела пођу у покој.

Али, разлучење са овим животом крајње жалости грешника који
види пред собом свој нерад са његовим горким плодовима... Какво ће кајање
обузети тада срце онога ко је био лењив за своје спасење!

Тешко теби, душо моја, тешко теби, зашто се не трудиш за свој
живот! Изненадно кеш бити позвана, - шта кеш чинити тамо, када си
нерадна била овде? Шта кеш чинити пред престолом праведног Судије?
Како те то непријатељ поткрада, а ти и не схваташ? Како краде од тебе
невеско богатство, а ти расејана и не схваташ то?

Помилуј ме, дуготрпеливи Сине Божији, безгрешни Христе! Даруј
ми, Спаситељу мој, помисли о будућем животу, да бих творио вољу Твоју.
Макар и у старости учини ме сарадником благодати Твоје, да бих бар до-
брим крајем окончао лош живот.

Како ћу ја нерадни предстати страшноме престолу? Како ћу ја
нетрпеливи и бескорисни, ступити у заједницу оних који су овде принели
плод праведности. По чему ће ме признати када се у небеским дворовима
Свети и Праведни, као свој свога, препознају по делима својим.

Не, нећемо имати себе чиме лагати! Праведни, целомудрени и сми-
рени ће ходити у светлости непреступној, а грешни који безбрижно живе
угађајући себи, као ја, - у вечном и неугасивом огњу.

Отрезни се, душо моја, и моли се са сузама. Завапи од свег срца сво-
га, да би те крај затекао обраћену, као ону која је поставила добар почетак.

Молитвама Пречисте Владичице наше Богородице и свих Светих
Твојих, даруј нам ово, Господе, јер си благословен у векове.

Псалам 137.

Живот тече. (4, 461)

ДАНИ теку и пролећу; часови неповратно беже; у муневитом
протницању времена свет се приближава своје крају. Ниједан дан не
дозвољава другом да иде са њим упоредо, ниједан час не чека други да би

летели заједно. Као што воду не можемо задржати и зауставити прстима, тако је незадржив живот рођеног од жене.

Изваган и измерен је живот сваког ко ступа у свет - он нема ни средстава, ни могућности да преступи назначене границе.

Бог је одредио меру живота човековог, и ту одређену меру дани деле на делове. Сваки, за тебе неприметно, узима свој део из живота твога. И сваки час са својим делићем, незадрживо вежи путем својим. Дани распарчавају живот твој, часови крње здање његово, и ти журниш своје крају, јер си дим.

Дани и часови као разбојници и лопови поткрадају те и отимају, и нит живота твога се постепено тањи и скраћује. Дани предају погребу живот твој, часови га полажу у гроб, и заједно са данима и часовима ишчезава на земљи живот твој.

Живот који живиш данас, одлази и одлеће заједно са крајем тог истог дана, зато што сваки дан убира свој део из твог живота, и са њим одлази. Сваки дан предаје смрти свој део, сваки час ставља у гроб свој удео, и у брзом протицању времена они одлазе, ишчезавају и обраћају се ништа.

Како журно теку дани, како брзо пролеће живот, - њему није могуће зауставити се и стати на једном месту. Ако сунце стане на висини, и месец буде задржан на путу своје, онда је могуће зауставити и време одређено за живот твој, - може да престане да стреми крају.

Псалм 138.

Бог све сам даје; али се и молити треба. (4, 423)

МИЛОСРДНИ Бог нам даје оно што молимо, не ради молитве наше, већ нас храни по Својој сопственој милости јер нас је створно.

Свепревазилазеће Величанство нам је даровало Оног, који се не може испросити - Сина Свога, који се ради нас јавно на земљи, нао Га ми нисмо тражили; принео је Себе на жртву за наше спасење.

Јер, ко је још измолио Оца да би Сина Свога предао на крсну смрт? Или, ко је умолио Сина да Он умре за грешнике?

Коме је од праведних дошло на памет да проси од Оца да Он преда Свога Сина за незаконике?

Заиста, никада нико није чуо за такво дело, ни на памет никоме није дошло ово.

Отац је предао Сина Свога на крсну смрт - и смрћу Његовом грешници су задобили живот. А, ако је Он дао оно што Му је најдрагоценије, шта ће спречити оне који га моле, да од таквог човекољупца добију све што им је потребно?

Зато, молимо од Њега, јер Он даје; откријмо пред Њим жеље своје, јер Он неће одвацити; молимо Га јер Он на све начине жели да удовољи нашим потребама.

И по правди Својој Он чека, да би молитва наша предстала дверима Његовим, и овом молитвом помирена била Правда са свим грешницима.

Ако би благодот без молитве праштала преступе, нарушила би се правда, и нико не би ни помишљао на њу.

Човечанство би се све више и више предавало бешчашткѹ, бѹдѹћи да Бѹдња не употребљава штап ѹразумљења. Свако би са радошткѹ настављао да грешн, јер га нико не ѹразумљује.

И тако благодот, за нас толико корисна, обратила би се ѹ штетѹ, јер би давала повод грешницима да све више и више ѹвеќавају број својих грехова.

А сада ѹ светѹ, и то што правда тражи казнѹ јесте дело благодоти, јер се грешник на тај начин приводи ѹ страх да би престао да грешн и дошао ѹ срдачнѹ скрѹшеност, јер је сам на себе навѹкао казнѹ. И на тај начин, грешник за кратко време оставља неправде своје, и стара се да испроси за себе отпуштење грехова.

Ко Ти не би заблагодарно, Господе наш, јер је и правда Твоја благодот, и казна је Твоја за нас благодат, јер ванстинѹ си благ према свима.

Жезлом правде смирујеш Ти главѹ грешника који греше са вестидним високоумљем, и не обраќају се без посебног подстицаја.

Казна Твоја, Господе, сједињена са милосрђем, нека бѹде васпитач наш. Десница Твоја нека нам помогне да се окористимо и казном Твојом.

Псалам 139.

Све је исто код мене, докле тако?.. Обрати, јер ево краја. (4, 56)

СВО, одасвѹд сабирам помисли своје и не ѹспевам, јер ѹ мени су творитељи тих страсти. Још се нисам ослободио од дејства лукавих дѹхова на мене, који ће ме задржавати на ваздушном пѹтѹ. Још нисам познао тежинѹ мноштва грехова мојих. Потапајући ме ѹ грех, они ѹбирају плодове ѹ мојој плоти.

Хоћу ли се још дѹго опијати без вина, и не старати се о своме, као да је тѹђе? Као лукави ров против свога господара, као да ће неко дрѹги од тога отрпети штетѹ, - не пратим себе, и свакодневно гневим Твоје дѹготрпљење. Пред очима ми је зло моје. Ти све то дѹго трпиш, по великој благодоти Својој.

Даруј ми, Господе, лек за обраќење, да бих се исцелио од свега лошег ѹ мени. Даруј ми да стѹпим на поприште ѹдржања; даруј ми да ѹ срдачној скрѹшености прођем све дане живота мога; просветли помрачене очи ѹма мога, да бих са ѹсрђем пожѹрно да стѹпим на пѹт који води ѹ виноград Твој.

Време живота мога је при крају, јер проведено је било ѹ сѹјети и срамним помислима. Време живота мога достигло је веќ једанаести час.

Управи, Господе, лађу са иметком мојим, и даруј разумљење немоћноме трговцу да бих окончао трговину своју док још за мене има времена. Јер настао је час разлучења, - он је пред очима мојим, - и ја се безмерно бојим, увиђајући беду своју.

Псалам 140.

Не вреди скривати се, - Бог све види. Боље пожурни да се умријеш, док је још времена. (4. 388)

ГРЕШИМ и скривам се, да ме ниједан човек не би видео, али Господ види када чиним зло!

Ако ме види човек, стидим се, но Бога се не стидим. Поштеди и помилиј нас, Будијо и Владару судија! Ако се човек обраћа, било рано или касно, Ти га примаш.

Шта да чиним са гресима својим? Не знам; - не види ум мој, чиме би умно и очистио себе. Ако помислим да се умријем водама, мала су за мене мора, а реке недовољне да би ме очистиле. Ако умријем себе Крвљу и водом из ревера Сина Божијег, очистићу се и излутке се на мене милост.

Трепћи, грешнице, од надолазећег Буда, - са тугом и сузама прибегни покајању. Док се молитва прима, моли се овде, да би примљен био тамо. Моли се док није дошла смрт, и одвукла душу твоју - тада је узалудна свака молитва и мољење, тада су бескорисне и сузе.

Псалам 141.

Ка Богородици - нао сам нечист; прими молитву, даруј покајање и на Буду заштити. (4, 95)

СВЕОПЕВАНА и свеблага Владичице, источнице милосрђа, бездно човекољубља! Иако нечист и одан прелуботворном и метежном свету, немаран и у мислима и у делима и намерама, који блудно проводим живот свој; не узгнущај се мене грешног и блудног, као чадолубива и састрадална Матер Божија, већ ми изађи у сусрет и прими мољење које Ти приносе погана уста моја, и Твојим благопријатним и свеблагим молитвама, милостивим учини мени Будију.

Отвори ми милосрђе човекољубивог Сина Твог, и умоли га да превиди грехопаде моје, управи помисли моје ка покајању, покажи ме некусним творитељем заповести Његових, не допусти да постанем храном упропастителја душа - ђавола; заступништвом Твојим обнови мене остарелог у мноштву грехова, исправи овештали живот мој, да бих имајући Тебе, Преблагу, за заступницу, без страха могао предстати Будији, и избећи страшна мучења. Заузимањем Твојим учини ме наследником славе, умолавајући Творца мојега да је и ја задобијем.

Псаллам 142.

Поуке о животу: Тешко ономе... (2, 541)

ТЕШКО ономе ко пребива у гресима, и не зна за време покајања, јер ће се тамо раскајати, и без користи оплакивати грехе своје у векове.

Тешко ономе ко говори: „Када ћу се одати телесној налади, а у старости ћу се покајати” – јер ће га изненадно, као мрежа, покрити смрт, и нада ће његова пропасти.

Тешко ономе ко слободно грешн са намером да се ујутру покаје, јер не зна шта ће изродити следећи дан и предстојећа ноћ.

Тешко ономе ко знајући шта је добро, пружа руку лукавине, јер ће га у дан исхода узети зли анђели.

Тешко ономе ко својим лукавим делима спотиче ближњег, јер ће у Дан Буда дати одговор за све чиме је савлазнио друге својим лукавим обичајима.

Тешко ономе ко се одрекао света, а опет се држи светског начина размишљања, јер се на њега односи прича о ономе који се ухватно рала, и осврће се назад.

Тешко ономе ко следи жеље тела, и пренебрегава старање о души својој, јер ће се живот његов и нада његова расути по земљи.

Тешко ономе ко се свом снагом својом не труди да припреми себе овде, како би дао оправдање тамо.

КАТИЗМА 20.

Псалам 143.

Нека је благословен милостиви Творац и Искупителъ. (5, 69)

БЛАГОСЛОВЕН нека је Благи и Милостиви, који се радује нама када приносимо покајање и, без прекора, радосно нас прима по љубави Својој.

Благословен нека је Благи, у кога је двер отворена да би добри кроз њу ушли; који ни злима који се обраћају, не затвара двери благодати Своје.

Благословен нека је Онај који свима дарује средства да наследе Царство небеско: праведници - добрим делима, а грешници - покајањем.

Благословен је Онај који је за грешнике предао Себе на смрт и поругу, и претрпео срамоту да би грешницама даровао живот.

Благословен нека је Онај који нас је створио по милосрђу Своме, сишао да би нас Крстом спасао, и који ће опет доћи да би нас васкрсао у велики Дан доласка Свога.

Ћдостој и мене, Благи, да по доброти Твојој видим милост Твоју у Дан Суда, и заједно са праведницама запевам хвалу Теби у векове векова.

Псалам 144.

Ко су блажени? (2, 540)

БЛАЖЕНИ су они који су заволели Бога, и из љубави према Њему остављају све земаљско.

Блажени су они који плачу дан и ноћ, јер ће се избавити од будућег гнева.

Блажени су они који добровољно смиравају сами себе јер ће бити узвишени.

Блажени су уздржљиви, јер их чекају рајске радости.

Блажени су они који изнуривају тело своје бдењем и подвижима, јер им је припремљено рајско весеље.

Блажени су они који су очистили себе од лукавих помисли, јер у њима обитава Дух Свети.

Блажени су они који љубе Бога од све душе, више од целог света, јер ће бити признати за пријатеље Христове.

Блажени су они који су добровољно понели крст свој, и делатно следују Христу, јер ће достићи горњи Јерусалим.

Блажени су они који су опасали ведре своја истином, и светилке своје имају спремне, чекајући небеског Женика, јер ће с Њим царевати у Царству небеском.

Блажени су они који су стекли умне очи, и недремиво их усмеравају у созерцање будућих блага, јер ће их такви наследити.

Блажен је онај ко непрестано пред очима има Дан Сүда, и стара се да се тада покаже благоугодним Богу.

Блажен је онај ко је постао победник плотских задовољстава, јер ће у последњи Дан испитивања стећи смелост.

Блажен је онај ко је плакао на земљи Бога ради, јер ће плодови његови родити на небү.

Псалам 145.

Смрт - и нада у смрти. (4, 675)

ДУША говори: „У гостопримници тела живећ, и Домаћин посла по мене; не могу више остати у њему доле, јер ме посланик тера: Излази из дома свога, остави то обиталиште.“

Остај, дакле, тело, у миру - привремено станиште моје, и нека те са радошћу угледам у дан Васкрсења.“

Жүрно дођоше да ме үзму, а ја ни знао нисам; послан за мене, већ је пред вратима, а ја то и не осетић. Избави ме, Господе наш, од оне осүде којој је допао ѓаво, ненависник непорочних синова Твојих, и са Светима Твојима үведи ме у Царство, да бић үзносно хвалу и прослављао Тебе, заједно са њима.

Дүша говори телу: „Како је горка чаша коју за тебе раствара смрт! Како је страшно ово време и тежак час испитивања! Остај у миру, пријатно станиште у коме сам боравила, док је үгодно било Господу.“

Каква ће скорб испүнити срца грешника у тај час, када Сүдија - Христос седне на страшни престо Свој; сва поколења предстаће Њему, и откриће се све тајне срца! Страшни Сүд, Страшни Сүдија, страшан је овај час!..

Блажен је онај кога тада покрије благост Твоја, Господе.

Тебе, Сине Божији, примих у себе за попутника, и када огладнећ, наситић се Тобом, Спаситељу света.

Нека бежи огањ од үдова мојих; нека га одагна мирис Тела и Крви Твоје; крштење нека буде за мене непотопива лађа. Тебе, Господе наш, нека угледам тамо у дан Васкрсења.

Псалам 146.

Коме да прибегнем? Спаси ме Имена ради Свога. (4, 154)

ТЃШКО мени, обремененом гресима беспримерним! Од песка морскога бројнија су прегрешења моја, и ја изнемогавам од њих као од многих окова железних, јер нема у мени смелости да погледам и видим висину небеску.

Коме да прибегнем, осим Теби, Човекољүпче? Помилуј ме, Боже, по великој милости Твојој, и по мноштвү милосрђа Твога очисти безакоње моје.

К Теби прибегавам, по великој благодисти Твојој и по милосрђу Твоме. Тебе сам прогневио, Теби и прибегавам, ради велике незлопамтливости Твоје.

Тебе сам ожалостио, Теби и прибегах, по великом човекољубљу Твоме, молим и вапим: „Одврати лице Твоје од грехова мојих, и сва безакоња моја очисти. Срце чисто сагради у мени, Боже, и дух прав обнови у утроби мојој!”

Нема у мени ничега доброг што бих могао принети Теби, ни доброг дела, ни срце чисто; али надајући се на милост Твоју бацам себе самог преда Те, да би ме Ти довео у скршаност и постојаност испуњавања заповести Твојих, и да више не падам у грехе са таквом лакоћом, да бих од сада служно Теби у побожности и правди у све дане живота свога.

Псалам 147.

Ка Богородици - о заступништву у животу, смрти и после смрти. (4, 97)

ДЈЕВО, Владичице, Мајко човекољубивог Бога! Приведи у скршаност срце моје и смири га, напуни очи моје спаситељним сузама, и просветли их светлошћу молитава Твојих, да не заспим на смрт.

Окропи и очисти ме испом милосрђа Твога, омиј ме сузама мојим, и бићу вељи од снега.

О, Мати Господа мога Исуса Христа, прими ову ништавну исповест и молбу моју, обузми ум мој и остатак мог живота сачувај у покајању и без саблазни.

У време исхода смирене душе моје из тела, када се, тешко мени, на вратима будем сучно са демонима, тада, Владичице, погледај на мене милостивим оком Твојим, ослободи ме немилосрдних мучитеља и страшних представника кнеза овог века, буди моја заштитница, и уништи тада обвезницу грехова мојих. Непостиђеног и спасеног приведи ме к престолу Сина Твога и беспочетног Оца Његовог и Свесветог Духа - јединој светонаочној и једносущној Тројци.

Псалам 148.

Гами Свети ќе се зачудити слави својој. (2, 95)

БЛАЖЕН је човек који стекне смелост у Дан страшног Буда и чује заједно са другима: „Ходите, благословени Оца Мога, наследите припремљено вам Царство од постања света!”

Тада ће свако, видећи себе у светлости, питати се и размишљати говорећи: „Јесам ли то ја? И на који се начин створиш овде, ја недостојни?”

Приступите Анђели с великом радошћу, и почеће да славе Свете и да хвале њихов живот, подвиге, уздржање, вења, молитве, добровољно

сиромаштво, савршено нестџицање, трпљење жеђи, чврстину и гладовању, постојаност пребивања и молитвама, радост и наготи ради савршене љубави Христове, - о свему томе с великом радошћу говориће праведницима Ђнђели.

Ђ праведни ће им као одговор рећи: „Ни једног јединог таквог дана на земљи није било код нас, и ни једног доброг дела.”

Ђнђели ће им поново поменути места и време, а они, опет, чућећи се сами себи, почеће да славе Бога, видевши да њихова тела на невесима сијају јаче од светлости - зато што су они на земљи трпели незнатна добровољна лишавања и жалост.

Они су пронашли благо сакривено на њиви, и продавши све што су имали на земљи, купили су њу, пронашли прекрасан бисер и трпљењем га скрили и себи, и сами то и не примећујући, припремили за себе чисту и нетрпљиву одежду.

Невелики је труд подвига, али је велика иштења. Није дуготрајан подвиг идржања, али ипокојење за њих и рају сладости, трајаће - и све векове.

Псалам 149.

При виђењу смрти - иштења васкрсењем. (4, 651)

ХРИСТОС - Васкритељ ће се и слави јавити са висине, живеће мртве и подићи оне и гробовима. Ђав пород онога који од земље би саздан, дакле Ђдамов, свеукупно ће истати и одати хвалу Васкритељу мртвих.

Нека се не жалосте срца ваша, смртни. Долази Дан Господњи, провудите и обрадоваће нас и мрле; и чувари ће кренути пред Господом, и Ђнђели ће се развеселити и дан Васкрсења.

Нека се не жалости душа ваша, ви који сте и испуњени Крстом и призвани и Царство; доћи ће Дан Господњи, позваће и мрле и мртви ће истати и одати хвалу.

Одајмо славу и поклонимо се Исусу, Слову Божијем, који је по љубави Својој дошао и спасао нас Крстом Својим, и опет ће доћи и васкрснути пород Ђдамов, и онај велики Дан када ће заблистати величанство Ђегово.

Не жалостите се, смртни, због итрпљивости своје; Цар - Христос ће засијати с висине, свесилним мигом Својим васкрснуће мртве из гробова, и заоденуће их и славу, и Царству Својем.

Ако се смрт зацарила и уништила природу нашу зато што је Ђдам сагрешно и преступно заповест, зар се тим пре нећемо оправдати и спасти страдањима Христовим - који је поведео смрт, и оправдао природу нашу?

Наду и утеху даровао је Господ наш умрлима, јер је Он сам устао из гроба, поведао смрт, обећао васкрсење и живот, и обдарио великим добрима Адама и сав пород његов.

Хвала и слава Оцу који нас је створио, Сину који нас је спасао Крстом Својим, и Духу Светоме, Утешителу, - свехвалној, непостижној Троици која васкрсава мртве, и облачи у славу тела њихова.

Псалом 150.

Хвала Васкрсителу мртвих. (4, 667)

СВИ упокојени ће устати на глас трубе, и узнеће хвалу Оцу и Сину и Духу Светоме, Васкрсителу тела њихових.

Оче који си створио Адама из праха, Сине који си Крстом Својим избавио род Адамов од погивељи, васкрсни ме и постави са Своје десне стране, да славословим Име Твоје!

Теби се поклањам, Христе, Спасителу наш; Ти си Васкрситељ и Спаситељ свих упокојених, крштених у Име Твоје, који исповедаше Крст Твој и смрт Твоју.

Благословен нека је Христос који је деци Адамовој обећао живот и васкрсење у Дан јављања Свога. И ми ћемо устати и прослављати Њега, заједно са Светима који су Му угодни.

Хвала Теби! Васкрсењем Твојим, целом роду смртних даровао си наду живота и васкрсења. Теби хвалу узносимо и ми, јер Ти си Васкрситељ сваког тела.

Славословите и хвалите, смртни, Оног који је Својом смрћу укинуо власт смрти, и целом роду смртних обећао живот и васкрсење.

Душа која је тражила привежиште у Крсту Твоме, наследница вечног и непролазног блага, нека хвали и славослови Тебе, заједно са духовима, чијем је мноштву и она прибројана.

Достојан је поклоњења Отац који је послао Јединородног Сина Свога, који је спасао род наш од смрти и сатане, који седи са десне стране Оца Свога, и за све нас моли милост.

Молитва Светог Нила Сорског:

ЈАО теби, помрачена дүшо, приближило се време твога одвајања од тела! Докле ћеш пристајати на зла дела? Докле ћеш пребивати у лењости? Зашто не размишљаш о страшном смртном часу? Зашто се не бојиш Страшног суда Спасова? Какав ћеш одговор дати и на који ћеш начин тада оправдати себе? Сва твоја дела су присутна, избличавају те и сведоче против тебе!.. А ти, дүшо, док још имаш времена, одступи од срамних дела, прихвати се доброг живота: приђи Господу, предухитри га, и с вером завапи: сагреших, Господе, сагреших ти страшно! Али знам твоје милосно човекољубље. Тога ради клечим пред Тобом и молим се Твојој благодати, да дође на мене милост Твоја Владико! Да се моја дүша не смүти и не раслаби при своме исходу из овог мог грешног и үпрљаног тела, да је лукави враг не баци у таму због невидљивих и видљивих грехова које сам починио у животу своме. Милостив ми буди Владико, и нека моја дүша не үгледа мрачна лица лукавих демона, него нека је прихвати Твоји светли и пресветли Анђели. Имајући власт да отпушташ грехе, опрости ми, да отпочинем и нека се мој грех избрише пред Тобом, јер сагреших ради немоћи природе своје, речју, делом и помишљу, у знању и незнању! Када се појавим пред Тобом, нека се моје тело покаже чисто и нека никакав порок не осени образ моје дүше, и нека мене грешника не зграби рүка кнеза таме овога света, гүрајући ме у дүбину ада, већ стани пред мене и буди ми Спас и Застүпник! Помилуј, Господе, дүшу моју, оскрнављену страстима овога живота и прими је очишћену кроз покајање и исповест, и Твојом силом үзведи ме на Твој божански Суд. И када будеш дошао, Боже, на земљу са славом и станеш, Милостиви, на престо Твој, да судиш праведни Твој Суд, ми ћемо сви откривени, као осуђеници, предстати Твом неүмитном Суду, и када станеш да испитујеш наша сагрешења, тада, Преблаг, немој открити моје тајне и немој ме посрамити пред Анђелима и љүдима, већ ме поштеди, Боже, и помилуј ме. Јер, када помислим на Твој Страшни суд Преблаг, дрхтим и бојим се Суднега дана, разобличен од своје савести. Сморљен тугом сећам се својих злодела и падам у недоумицу, какав одговор да дам Теби, Бесмртном Цару, јер Те горко прогневих: с каквим ћу се правом дрзнути да погледам на Тебе, Страшног Суднију, ја скверни и блүдни?! Али, Господе, Сведобри Оче, Сине Јединородни и Дүше Свети, помилуј ме.

СУЗНА МОЉЕЊА

Прво сузно мољење
Понедељком увече

ПРИМИ мољење из мојих оскврнављених и нечистих уста, Владару свих и свега, човекољубиви Исусе Христе. Не узгнушај се мене недостојног и неразумног, и не покажи недостојном утехе Твоје душу моју, која се аду приближи. Потражи ме као овцу изгубљену, јер мимо свега, усрђа у мени нема, ни помисли да исправљам себе. Заслепљен сам сластољубљем, помрачена је душа моја, и од опијености страстима безосећајно постаде срце моје.

Бав јад свој, сво лукавство, сву неразумност Теби исповедам, Господе, Спаситељу света. Исповедам, такође, и сву милину и сладост онога што Ти по благодсти Својој учини са мном, Човекољупче. Од младости своје огорчих Те и нерасположен према добру постах изумитељ свакојаких порока, спреман на сваки грех. Али Ти, Владико, Ђине Божији, по великом милосрђу Свом, ниси гледао на сва моја лукавства. Глава је моја подигнута благодаћу Твојом, Владико, али поново се приклања ради грехова мојих. Благодат ме Твоја изнова вуче у живот, а ја се са највећим усрђем устремљујем у смрт, јер ме моја погубна навика у слабостима, чак и против моје воље, привлачи к себи.

Ужасна је и страшна та навика, нераздрешивим узама везује мој ум, а те ме везе вазда издају као оног ко их је желео. По навизи се уплићем у мреже и радујем се, бедник, што сам уплетен. Тонем у неподношљиву дубину и то ме весели. Непријатељ свакодневно обнавља окове моје, а ја се радујем. О, колику препреденост има непријатељ! Не везује ме везама које не желим, него ми, напротив, ставља увек такве окове и мреже које ја примам са великим задовољством, јер он зна да је моја воља јача, па ме у трен ока окује оковима које ја сам хоћу.

За стид и срамоту је то што сам свезан сопственим жељама, риданња и плача достојно је ово. У трену могу да покидам везе и ослободим се свих мрежа, али повећен слабостима и добровољно робујућки страсним навикама, не желим то да учиним. И оно још ужасније што ме тера да се обавнам сузама стида је то, што се саглашава са жељама непријатеља свога. Он ме везује, а ја умртвљујем себе страстима које га радују. Могу да раскинем везе, али то не чиним; могу да избегнем замке, али не желим. Има ли шта вредније риданња и плача? Која је срамота тежа од ове? Тешко мени, нема већег стида него када човек испуњава жеље свога непријатеља.

У таквом се стању ја грешни налазим, видим окове своје, а скривам их из страха. Савест ме изобличава: „Зашто се не уразумиш јадниче? Зар не знаш да је страшни Дан Буда пред вратима? Устани као јунак и раскини своје окове! Ти имаш снаге да дрешиш и везујеш.” Тако ме увек

изобличава света савест, али ја не желим да се ослободим окова и мрежа. Сваки дан тугујем и уздишем, а везан сам тим истим страстима. Јадан сам и бедан, не трудим се ни мало ради живота свога, нити се бојим што остајем у мрежама смрти. Тело ми је, за оне што гледају споља, обучено у побожан изглед, али душа је спутана бестидним помислима. Трудим се да будем побожан споља, а изнутра сам гадост пред Богом; говор ми је сладак у опхођењу са људима, а сам сам пун горчине и лукавих жеља.

Шта да чиним у Дан испитивања, када Бог на судишту све открије? Велики страх непрестано мучи срце моје јер сам везан оковима безбројних безакоња мојих. И сам знам да ћу тамо бити кажњен ако овде сузама не умилостивим Судију. Зато Ти, Владару, не штедиш милост Своју ни у гневу, јер чекаш да се обратим; Ти не желиш да видиш како неко гори у огњу већ желиш да се сви људи спасу и добију живот вечни.

Зато, уздајући се у милост Твоју, Господе Исусе Христе Ђине Божији, Теби припадам и Тебе молим: „Погледај и на мене и помилуј ме. Изведи душу моју из тамнице безакоња, и нека засија зрак светлости у моме разуму, док нисам ушао у будући, и за мене страшни живот, где ће бити немогуће да се покајем за своја лоша дела. Велики страх обузима мене бедног и заблуделог; како да пођем потпуно неспреман и обнажен од покрова врлине? Страх и трепет ме обузимају, јер видим да нисам ревностан у добру, већ поробљен лошим помислима, јер слушам демоне који ме сластољубљем увлаче у погивељ.”

Ако не испитам савест своју, у много чему изгледам себи добар. Уподобно сам се нерадном и лењивом трговцу, који у једном дану губи сав свој иметак и добит. Тако и ја бедник губим небеска блага у мноштву разоноде, која ме увлачи у лоша дела. Сам у себи осећам како сваког часа бивам поткрадан, и нехотице се бавим оним што мрзим. Чуди ме моја слаба воља у неприликама, када највише грешим. Чуди ме моје покајање које није чврсто утемељено у здању уздржања, јер то не допушта непријатељ душе моје. Свакога дана постављам почетак грађењу и сопственим рукама, опет, рушим сав труд. Дивно покајање још увек није у мени поставило добар почетак, а погубном нехату краја нема. Поробљен сам слабостима, и на радост непријатеља мога, усрдно чиним све што му је по вољи.

О, да би глава моја била вода у изобиљу великом, а очи моје извори сузни. (Јер. 9, 1), да плачем непрестано пред милосрдним Богом, да би Он, пославши благодат Своју грешнику, избавио моју стално нападану душу из разбеснелог мора, узбурканог греховним таласима. Осилеше прохтеви моји, посташе подобни ранама које ни лековите мелеме више не трпе. Жена блудница, обузета ужасом, постаде одједном усрдна и целомудрена, јер омрзе дела срамнога греха, опомињући се будућег вечног стида и казне у неиздрживим мукима. А ја свакодневно обећавам да ћу се оканути греховних страсти, и не само да их не остављам, него се као безуман

чврсто држим греховне навике. Живим у нади да ћу дочекати покајање, и обманућу суетним обећањем свагда говорим: „Покајаћу се”, и све до сада се не покајаш. Само се на речима усрдно кајем, а делима сам веома далеко од покајања. Заборављам на крају и своју сопствену природу, јер грешим упорно, и свесно чиним зло.

Исав не нађе места покајању, јер је навлачно грех на себе са упорношћу, не грешећи због тренутног заноса или заблуде, него је свесно, и после поуке, ожалостио родитеље, и није се постидео Бога. Ни Јуда издајник не нађе места покајању, јер је грешно живећи заједно са Господом, и знао је шта чини, пошто је на себи искусио благодат. Па шта ће снаћи мене у испитивању грехова мојих, свесно учинених? Зна се да је и онај ко помисли зло једнак ономе ко је учинио. Чиме ћу се оправдати у безбројном мноштву безаконја мојих? Хам, који само намисли да се наруга оцу, беше одбачен. Саучеснике Корејеве прогута земља, нако баш ништа не рекоше нити учинише. Слично пострадаше и они што беху у Илијево време. И Саул, прихватајући помисао о идолослужењу, беше одбачен. И Ахитофел, који само даде савет, умре у греху. И синови Ааронови сагрешише, и беху кажњени смрћу. И Сапфира с мужем, због пренебрегавања, не имаде времена за покајање. Разматрам дело своје, пажњу управљам на сагласје своје и превагу правосудја очекујем, признајући очиту праведност његову.

Зашто ме доводи у заблуду лик који сам узео на себе, када су ми врлине стране и чиним зло пред Богом који све види? С правом фарисеји претрпеше изовличење од Христа Спаситеља, који њихово држање назва лицемерним. И ја се све чешће налазим у таквој заблуди, јер негодујем изовличен од своје савести, и то изовличење чини ми се суровим. Истина је горка онима који се труде да је сакрију. Уклоним ли са себе своју спољашњост, указаће се у мени црви. Скинем ли са себе маску од праха и пепела, околина ће видети да лежим у гробу. Испитавши плодове мојих дела, приметит ће лик фарисејски. А ако се то и не обелодани овде, онда ће се огњем испитати на Судију, као што каже апостол. (1. Кор. 3, 13)

Пружи, Господе, рuku помоћи, мени који у прабини лежим, јер хоћу да устанем, а не могу. Бреме греха притиска ме, и зла ме навика држи. Очима гледам, а идем као по мрак; подижем руку своју као у најдубљој тами, али сав сам слабљен. Безбрижан сам, а опет незадовољан собом. Завете дајем да ћу се променити, и постим, али се непрестано спотичем; врло сам славољубив, а не трудим се да угађам Богу.

Како да се усудим и тражим опроштај старих грехова својих, када ни мало не одступам од пређашњег свог понашања? Или како да свучем са себе старог трулог човека, када не одбацујем жеље старих искушења? Тешко мени, како ћу отрпети разовличење незаконних дела својих и помисли? Помилуј ме, Боже, по великој милости Својој и по обилу милосрђа Твога. Уста недостојна, и срце нечисто, и душа оцрњена гресима вапију Теби

Владико, љслиши ме по благодсти Твојој и не одбаци мољење моје, јер Ти не одбацијеш молбе оних који се искрено кају. Али моје покајање није чисто, већ нечисто. Један час се кајем, а два Те гневим. Утврди мољење моје у страху Твоме, Господе; утврди душу моју на камену покајања. Светлост благодати Твоје нека победи таму која је у мени. Омилуј се мољењу моме, Господе добри, не ради праведности моје, јер нема у мени ничег доброг, већ по милости Твојој, и по великој и неизрецивој благодсти Твојој подигни удове моје, сатрвене грехом. Просветли срце моје помрачено лукавом жељом. Спаси ме од сваког лукавог дела, да ме до краја не сурва непријатељ. Не одврати лице Своје од мене, и немој ми рећи: Занста ти кажем, не познајем те.

Спаси моју јадну душу од смрти Господе, Ти који имаш власт над животом и смрћу. Јер си Ти рекао, Владару: Иштите и даће вам се. (Мт. 7, 7) Очисти ме Господе од свакога греха, пре кончине моје, и даруј ми Човекољупче, да целог свог краткотрајног живота изливам из срца сузе за очишћење душевне нечистоте моје, да бих могао овде, од многих мојих дугова да отплатим бар понеке, и да тамо обретем спасење под покровом свесилне руке Твоје, када свака душа буде уздрхтала пред страшном славом Твојом.

О, Владико, Јединородни Сине Божији, љслиши и прими мољење грешног и недостојног слуге Твога, спаси ме не тражећи надокнаде, по самој благодати Твојој, јер си Ти милосрдан и човекољубиви Бог, и Теби, Оцу и Сину и Светоме Духу, приносимо славу и благодарење и поклоњење, сада и увек и у векове векова. Амин.

Друго сузно мољење
Уторком увече

ТЕШКО мени, каквој осуди допадох и каква ме срамота снађе! Моја унутрашњост није као и спољашњост; причам о бестрашћу, а даноноћно мислим на гнусне страсти; почињем разговор о непорочности, а у мислима се бавим нечистотама. Тешко мени, какво ми испитивање предстоји! Јер ја, у ствари, имам изглед побожности, али не и њену снагу. Каког ћу образа ступити пред Господа Бога, који зна тајне срца мога, када сам крив за толика лоша дела! Док стојим на молитви, страхујем да не сиђе огањ са неба и сагори ме, као што је некада оне који приношаху кад у пустињи сагорео огањ од Господа. Шта, дакле, да очекујем ја, који носим тако тешко време грехова?

Сагоре срце моје, променише се моје благочестиве мисли, помрачен је ум мој; као пас се свагда враћам на своју блувотину. Нема у мени смелости пред Оним који испитује срца и утробе. Нема у мени чистоте ума и нема суза за време молитве. Уздишем, хладећи тако своје лице покривено стидом, и бијем се у груди - то станиште страсти, то обиталиште злих помисли.

Слава Теби, једини Дуготрпеливи! Слава Теби, једини Благни! Слава Теби, Добročинитељу душа и тела наших. Велика је милост Твоја, Господе, према нама грешнима. Не одбаци ме заједно са онима који Ти говоре: „Господе, Господе”, а не извршавају вољу Твоју; не одбаци ме, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице, и молитвама свих који Ти угодише.

Ти, Господе, знаш моје скривене страсти, а знане су Ти и ране душе моје. Исцели ме, Господе, и бићу исцељен. (Јер. 17, 14) Ако Ти Господе, не саградиш дом души мојој, узалуд се муче који га граде. (Пс. 126, 1) Спремам се за борбу са страстима када ме нападну, али лукавост змије сластољубљем раслабљује моје душевне снаге. И мада ми нико не везује руке, страсти ме вуку као заробљеника. Усредно желим да истргнем из пламена онога који у њему гори, и док скупљам снагу, мирис огња и мене самог вуће у ватру. Трудим се, такође, да спасем утопљеника, и због свога неискључива и ја тонем са њим. Корим сакатога, а ја сам слеп. Хтео бих, несрећник, да исцељујем страсти, а и сам сам њихов заробљеник. Просветли, Господе, очи срца мога, да бих спознао мноштво страсти мојих. Благодат Твоја нека ме осени, Владико. Просветли помрачени ум мој, и уместо незнања усли у мене божанско знање, јер у Бога је све могуће што каже. (Лк. 1, 37)

Ти си, Господе, некада за народ Твој, непроходно море учинио проходним. Ти си из најтврђег камена извео воду ожеднелим људима Твојим. Ти си по благодсти Својој спасао онога који је допао развојника. По великој доброти Својој, Господе, смилуј се и на мене, јер падох у руке развојницима и као заробљеник везан сам злоумљем. Нико не може исцелити патње душе моје, осим Тебе, Господе, који познајеш дубине срца мога. Колико пута ја, бедник сам себи постављах границе, и подизах зидове између себе и безаконих грехова својих? Али чим би непријатељ ступио у борбу са мном, разум би прелазно границе и рушио зидове, јер границе не беху утврђене страхом од Свевишњега, а зидови нису имали за темељ искрено покајање.

Ко неће заплакати за мном, јер за мало задовољство занемарих огањ неугасиви, и не задових вечно Царство. Ја несрећник служих страстима; уништавајући достојанство душе своје уподобих се скоту и не могу да подигнем поглед ка милосрдном Господу. Бејах некада спокојан и богат многим даровима, а сада заволех сиромаштво страсти. Тужа ми постаде врлина и удаљих се у далеку земљу порока. Полумртав сам, и веома је мало живота остало у мени.

Плачите, преподобни и праведни, за мном обузетим страстима и грехом. Плачите, подвижници у здржању, за мном стомакоугодником и сластољупцем. Плачите, милостиви и снисходљиви, за мном који сам помилован, па опет гневим Господа. Плачите ви, који заволесте добро и омрзосте зло, за мном који заволех зло, а омрзох добро. Плачите ви, који сачувасте добродетелни живот, за мном који сам споља љубитељ врлине, а унутра се предајем страстима и немару. Плачите ви, што угодисте Богу, за мном

човекоугодником. Плачите ви, који имате савршену љубав према Богу и ближњему, за мном који показујем љубав на речима, али сам далеко од ње на делу. Плачите ви, који стичете и приносите плодове трпљења, за мном нетрпеливим и бесплодним. Плачите ви, који се непостидно Богу молитe, за мном који се стидим да погледам на висину небеску. Плачите ви, који стекосте кротост, за мном коме је она страна. Плачите, смиренoумни, за мном високоумним и гордим. Плачите ви, који стекосте апостолско нестицање, за мном који сам привржен ономе што је вештаствено и што обременује. Плачите верни и непоколебиви срцем пред Господом, за мном двоједушним, славим и у добру неискусним. Плачите ви, који заволесте плач и презресте смех, за мном који заволах смех, а презрех плач. Плачите ви, који стално имате на уму Суда после смрти, за мном који тврдим да се сећам Суда, а чиним супротно томе. Плачите наследници Царства небескога, за мном наследником геене огњене.

Молите се, светитељи Божији, за душу опустошену, и помозите како умете и можете. Јер знам да ако будете молили човекољубивог Бога, све ће нам бити даровано из мора Његове благодати. И баш као и човекољубиви Бог, и ви које ја грешни молим, не презрите искање моје, јер ја сам смелости немам због мноштва грехова мојих. Ваше је дело, светитељи Божији, да се заузimate за грешнике, а дело је Божије да помилује очајнике. Умолите Цара, светитељи Божији, за роба, умолите Пастира за овцу; умолите Живот за мртваца, да пошаље руку Своју и подигне моју смирену душу из њеног посрнућа.

Припадам обиљу благодати Твоје, Владару свих и свега. Прими мољење грешника, улади душу загорчану грехом, напој жедног са Источника живота и руководи ме на том путу. Као Владар слугу свога, приведи ме вратима царским, да бих се ослободио ропства безбројним страстима, јер срце је моје оковано ланцима жељезним. Нека ме пресретне милост Твоја, Господе, молитвама светитеља Твојих, пре него што будем одведен на место припремљено за оне који чине безаконје.

Тамо ће бити откривено шта учиних и тајно и јавно. Тешко мени, какав ће стид обузети мене онда, када ме осуђеног виде они што сада мисле да сам беспрекоран. Остављајући духовно делање, ја се јадник потчињавах страстима. Тешко теби, душо моја! Зашто се сунце помрачује маглом страсти? Зашто живот бива нагрижен смрћу? Зашто магла не ишчезава када се појаве зраци светлости? Зашто трулежности дајемо предност над нетрулежношћу? Зашто дозвољавамо страстима да вуку душу ка земљи? Боготкану одежду учинисмо неприкладном и недостојном брака царскога. Добровољно предасмо себе гресима и падосмо у ропство непријатељу живота нашег.

Шта ћеш рећи Судију, у онај страшни и ужасни Дан? Хоћеш ли рећи да сам Тебе ради трпео глад, или жеђ, или наготу, или да сам се смиравао, или да сам Те љубио свом душом својом?

Учитељ непрестано са смелошћу вапије: „Ко је на власти, тај нека на себе прими узду; ко је у ропству, тај нека прими почаст; ко је сиромашан, тај нека узме неукрадиво благо. Зашто не изабереш слободу, него бираш тескову? Зашто чекаш на време, а не слушаш разум? Зашто слушаш злонамерног пријатеља, а не спаситељну љубав? Зашто не помогнемо природи својој док још имамо времена? Док си још господар над помислима и док ти нису изнемогли и тело и ум, док твоја добра нису прешла у руке других, док ти припада очигледан и несумњив дар, и благодат се дотиче дубина, док ти сүзе служе као путоказ, изађи и храбро стани против страсти у војсци Божијој и уз помоћ Божију. Јуначки се избори са Голијатом, да те не претекне разбојник и не предухитри убица, и да ти се на вратима не препречи неко од оних што Царство отимају силом и разбојнички.”

Баља се бојати и са сваким опрезом пазити, да се како не нађемо кривима за лаж у односу на оно што смо обећали. Јер ако Бог, кога узимамо за посредника, утврђује договоре наше са људима, како је голема опасност кршити их, на делу сносити кривицу не само за друге грехе, већ и за саму лаж, и то у околностима када нема новог рођења, обнављања и враћања у пређашње стање? **Веома је опасно тражити да се овави куповина** када је трговина већ затворена. Опасно је размишљати после учињених дела и тек тада осетити штету. После пресељења одавде и после мучног завршетка свега онога што је свако од нас учинио у животу, немогуће је отклонити последице.

Као цариник уздишем и као блудница проливам сүзе, као разбојник вапим и као блудни син призивам Те: „Човекољубиви Христе, Спаситељу света, Светлости истинита, укрепи изнемоглу душу, ослабљену од опијености сластољубљем; излечи њене ране и заблуде мога ума. Часном Крвљу Твојом умји моју јадну душу оцрњену гнојном крвљу греха. Сада је време погодно, сада је дан спасења. По мноштву милосрђа Твога обрати ме, једини Дуготрпеливи, и избави ме од свих угодности сластољубља. Док ме није потпуно сагорела пећ страсти, угаси је росом милосрђа Твога.”

Тешко мени! Ти си ми, Господе, даровао светлост знања, а ја је одбацујем. Тешко мени! Вазда изнемогавах и изнемогавам, и непрестано ме посећује и исцељује благодат Твоја, али ја непрестано одбацивах и сада одбацујем њен исцелитељски дар. Са колико си ме много дарова, Владико, обдарно, и стално дариваш мене грешног, а ја сам, окајани, свесно неблагодаран. Благодат ме Твоја свагда наслађује, свагда просвећује и непрестано укрепује, а ја је вазда одбацујем и опет се враћам несрећи својој. Ти ме, Преблагни, подсећаш на смрт и вечне мучке, и увек ме вучеш у живот, да бих се спасао, али вазда остајем лоше нарави. И зато тамо нећу имати никаквог оправдања.

Күцам на врата милосрђа Твога Господе, да ми се отворе. Не престајем да молим, како бих добио оно што тражим; неуморно просим

помиловање. Дуготрпелив буди према мени развратноме, избави ме од греха коме робујем, да вих, поставши здрав, устао са одра његовог трулежног. Ослободи ме од сваког лукавог дела, пре него што мине време живота мог. Јер, у гробу ко ће те славити? (Пс. 6, 5) Убели осквернавењу одору душе моје, пре него што дође страшна наредба, и затекне ме постиђеног и неспремног. Избави моју скршвену душу из чељустни лавних и спаси је по благодати и милосрђу, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице и свих светих, јер си благословен у векове векова! Амин.

Треће сүзно мољење
Средом јувече

ЉУБАВ ме тера да се обраћам Богу, а недостојност ме моја увећује да ћутим. Мучна болест присиљава ме да говорим, а греси ме нагоне да останем у ћутању. Душа моја болује и очи моје чезну за сүзама.

Багрешила си, душо моја, покај се. Јер, ево, дани наши пролазе као сен. По страшним и ужасним местима ћеш поћи. Не одлажи задуго, дан за даном, обраћење своје Господу, душо моја. **Сокрүши се** душо моја, сокрүши се при помисли на сва она блага која си добила од Господа, а ниси их сачувала. **Сокрүши се** при помисли на све оно што си учинила, а Бог ће бити дуготрпелив према теби. **Сокрүши се** да на страшном Сүду Христовом не би била предана најцрњој тамни.

Тешко мени грешном! Јер ја по слабости својој сквернавих и вазда сквернавим чистоту срца свога. Нерад и лењост посрамише смелост срца мога; зла жеља управља мноме као властелин робом и ја јој се, као дете, одмах са страхом повинујем. Она ме води у заблуду, а ја се наслађујем тиме. Тешко мени, Господе! Благодат ме Твоја вуче у живот, а ја више волим смрт. Ти се стараш да постанем једнак Анђелима, а ја, из покварености своје, унижавам себе самог.

Умножише се греси моји, Господе, и непрестано се умножавају, и нема границе њиховом мноштву. И ко ће ме оплакивати, или се молити за мене? Ти једини, Спаситељу мој, спреман на милост по благости Твојој, милосрдно погледај на мене очајног. Како да Те молим, Владико, када су уста моја испуњена злословљем? Или како да Те опевам, када је савест моја нечиста? Или како да Те заволим, када сам испуњен страстима? Или како да у мени обитава истина, када осрамотиш себе лажу? Или како да Те призивам, када не сачувах заповести Твоје?

Стекох познање истине, а после тога постадох јеница и клеветник. Препирем се због ситница, завидан сам и сүров према комшијама, гајим у себи зло мисли, немилостив сам према сиротињи, гневљив, свадљив, тврдоглав, лењ и раздражљив. Волим лепу одећу; још увек у мени вршља много лоших помисли, осноности, самољубља, стомакоугађања, сластољубља,

славољубља, гордост, злонамерности, расправљања, тајног једења, малодушности, непокорности, негодовања. Нико сам и ништа, а високо мислим о себи. Непрестано лажем, а гневим се на лажљивце. Скврнавим храм Божији блудним помислима, а строго осуђујем блуднике. Осуђујем оне који падају, а сам непрестано падам. Осуђујем клеветнике и лопове, а ја сам и лопов и клеветник. Идем светла погледа, наоко сам сав нечист. У црквама и за трpezом радјујем се првим местима. Кад видим искушеника, размећем се; кад видим монаха, шепурим се. Трудим се да изгледам пријатно за жене, задивљујуће за странце, паметно и разумно за сроднике, савршено за разумне. Са побожнима се опходим као најмудрији, а неразумне потцењујем као бесловесне. Ако сам увређен, светим се. Ако ми је указано поштовање, осећам одвратност према ономе који ми то чини. Ако се од мене нешто с правом тражи, започињем расправу, а оне који ми говоре истину, сматрам непријатељима. Када сам изованчен, ја се гневим. Ако ми не ласкају, бивам незадовољан. Нећу да испоштујем онога који је достојан поштовања, а сам, наоко сам недостојан, тражим почасти. Не желим да оптерећујем себе, али ако ме неко не услужи, гневим се на њега. Не идем са онима који раде, али ако мени неко не помогне у послу, клеветам га. За брата који је у болести нећу ни да чујем сматрајући га нескромним, а ако је здрав, онда му се обраћам. Презирем болнога, а ако сам ја болестан очекујем љубав. Веће од себе не поштујем, а мање презирем. Ако се уздржим од неразумне жеље, узносим се. Ако се трудим у едењу, падам у мреже непокорности и противуречења. Ако се уздржим од хране, тонем у разметљивост и надменост. Ако сам неуморан у молитви, повећују ме раздражљивост и гнев. Ако у некоме видим врлину, не задржавам пажњу на њему. Презрео сам све светске пријатности, али не одустајем од њених сјетних жеља. Када угледам жене, обрадујем се. По спољашности изгледам смирено, а у души сам надмен. Наизглед сам некористољубив, а у мислима патим од користољубља. И зашто да дужим? Наизглед сам се одрекао света, а на самом делу опет размишљам о светском.

За време службе бавим се разговорима, превирањем помисли, сјетним сећањима. За време трпезе упуштам се у пуристословље. Похлепан сам на поклоне, узимам учешће у тучјим посрнућима, упуштам се у погивелно супарништво. Такав је мој живот, и толико тога лошег супротстављам своје спасењу. И моја надменост и моје славољубље не дозвољавају ми да размислим о својим ранама, да бих се излечио. То су моји јуначки подвизи, са таквим је мноштвом грехова заратио против мене непријатељ, а ја бих, бедник, уз све то да будем слављен као светитељ. Живим у гресима, а хтео бих да ме сматрају за праведника.

Имам у свему овоме само једно оправдање – лукави ме је навео на то. Али, то ни Адама није оправдало. Уверени смо у то да је ђаво наговорно Каина, али ни он није избегао осуду. Шта ћу чинити ако ме посети Господ?

Никаквог оправдања немам за свој немар. Бојим се да и ја не будем међу онима које је апостол назвао сасудима гнева. (Рим. 9, 22), који ће доживети судбину сличну ђаволој, и које Бог за њихово пренебрегавање предаде у срамне страсти. (Рим. 1, 26) Бојим се, дакле, да и мене не снађе таква одлука.

Ако желиш да спасеш мене недостојног, дај Господе, покајање мени грешноме. Оживи Животодавче, гресима умртвљену душу моју. Спери камену неосетљивост са једног срца мог, и извор скрућености даруј ми, Ти који си нам излано живот из животног ребра Свога.

Ко неће уздахнути, ко неће пролити сузе због оваквог мога одрицања од света? Још га се уистину нисам ни одрекао, а мноме је већ овладао надменост. Још нисам ни окусио подвижништво, а већ сам везан славољубљем. Још нисам видео ни предворје, а већ маштам о томе шта је унутра. Још нисам стекао искуства ни у почецима испуњавања врлина, а већ стављам приговоре брату. Још нисам дошао до познања истине, а по гордости својој поучавам друге.

Све ти је, душо, дао свеблаги Бог - знање, памет, разум, па спознај, дакле, шта ти је од користи. Како мислиш да пренесеш светлост ближњему, ако си и сам помрачен? Буди, душо, сама себи лекар, оплакујући бар своју заслепљеност. Никакав изговор немаш за свој немар. Уразуми се, душо, бди, уздиши и сузе проливај, постом спирај са себе тешко време грехова својих.

Свевишњи Боже, Ти који једини имаш власт над животом и смрћу, по великом милосрђу Своме, даруј мени грешноме да у онај час Твога страшног доласка, пред страшним престолом Твојим не будем прекорен и осрамоћен пред свим анђелима, арханђелима, пророцима, апостолима, патријарсима, мученицима, подвижницима и свим праведницима који ће ме тада видети. Још овде се наслађивах обманом греха, уразуми ме, Спаситељу мој, као милосрдан и чадолубив Отац, а тамо ми опрости као небески Бог, једини Безгрешни. Сваки грех учиних, бедник, и све превазиђох развратом својим. Заслужујем казну, али и када почнем да приносим покајање, не налазим у себи суза.

Тешко мени, каквим ћу очима ја грешни и немарни погледати на онај страшни престо, на коме ћеш Ти, Господе, седети и разобличавати оно што учиних. Знам да ћеш ме Ти, Господе, као страшни Судија, у славу Божију изобличити.

Сав живот свој ја, бедни, расточих блудно, непрестано се ваљајући у влату сластољубља. Све моје тајне падове и сву безмерност грехова мојих знаш једино Ти, Газдатељу мој. Нико не беше такво обиталиште греха као ја, и нико толико не разгневи доброту Твоју, Владико, као ја, следећи стремљења порока. Али Ти, као море благости, осуши штетна мора грехова мојих. Ти, који си вездан милосрђа, сажежи вездан грехова мојих. Не узврати ми по заслуги дела мојих, не осуди ме на огањ паклени, јер неиздржљив је гнев Твој, Господе. Ко ће, на крају истрпети претње његове? Јер се огањ неће угасити и црв неће угинути.

Уплаши се, душо, претње, одвацн тешки сан и поспаност страшне безбрижности. Крај је близу и БУД је пред вратима. Шта ће нас дочекати после расанка са животом?

Дођите к мени, Свети и праведни који се подвизавасте подвигом добрим, и оплакујте ме као мртваца, или жалите за мном као за живим, али већ полумртвим. Јер, пун сам стида и смелости немам, због грехова свесно учињених. Излијте на мене милосрђе своје, као на заробљеника, или болесника покривеног гнојним ранама. Милостиви будите мени, као повереници милостивог Бога, Спаситеља нашег, и умолиће Га да ме обрати не тражећи ништа за узврат, да се у часу доласка Његовог не вих показао недостојним, и да не вих зачуо ону страшну одлуку: Иди од мене ти који чиниш неправду, кажем ти, не познајем те.

Молим, дакле, Тебе, Светлости истинита, породе благословеног Оца Твога, образу ипостаси Његове, Тебе који седиш с десне стране величанства Његовог, непостижни Сине Божији, недокучиви Христе, похвало и радости оних који Те љубе, животе мој, светлости моја, Христе мој, не презри мене униженог, не одвацн ме презреног, јер је веома угодно непријатељу моме када очајавам у себи због магле порока којом сам обузет. Једино се томе и радује, када види да ме очајање чини његовим заробљеником. Али Ти, по бољевости Својој, посрами његово надање, извуци ме из зуба његових, избави ме од лукавих намера његових, и од свега што започне против мене, јер се устремно веома. Просветли ме, Господе, да откријем сплетке противника и ненавидника добра, јер ће ми ставити на пут мноштво повода за пад, и савлазни, и губитке, и богатства, и расејаност века овог, и плотско задовољство, и дуговечност овога живота, неспремност на подвиге, лењост за молитву, сан и телесни одмор за време псалмопојања.

Колико се непријатељ труди за моју пропаст, толико се ја бедни предајем безбрижности и немару. И што ми више мрежа поставља, ја сам све немарнији. Пажљива буди, душо, поврнини се за савест, не гледај на падове других, но боље пази на своје. Не гледај на трун у оку врата и ближњег, већ тражи непрестано брвно у оку својоме. Пожурни, предухитри, помирн се са Христом, распетим за тебе у телу. Ако сами себе осуђујемо овде, можда нећемо бити осуђени тамо где је осуда велика и без краја.

Милостив буди мени, Господе, по милосрђу Твојоме, и спаси ме једино по благодати Својој, молитвама Пречисте Владичице наше Богородице и свих Светиш Твојих, јер си благословен у све векове. Амин.

ЧЕТВРТО СУЗНО МОЉЕЊЕ
ЧЕТЕРТКОМ ЧУВЕЧЕ

ЅВО, поново припадам дверима Владике мога, молећи и тражећи, клањајући се и са страхом вапијући. Јер је слузни који је сагрешио пред Владарем својим воље да не бежи из руку Његових, него да остане у Његовој власти.

Пригни, Владико, ухо Своје, чуј тугу моју и прими глас мољења мојега, које Ти приносим ја, грешник постиђени. Излиј, по милости Твојој, на мене бедног макар кап пажње, да бих стекао бар мало усрђа за исправљање самога себе. Јер ако благодат Твоја не просветли моју душу, ја нећу бити у стању ни да уочим свој нерад и страсти.

Господарећи нада мношћу грех нађе у мени пашу своју, и сваким даном ме све више унижава и срозава у понор. А ја, бедник, не престајем да гневим Бога, не плашећи се оног неугасивог огња, нити трептим од вечних мучка. Грех ме, прешавши у навик, вуче у потпуној пропасти. Иако сам себе изобличавам и не престајем да се исповедам, ипак остајем у гресима. Гледам и не видим, јер и у самом покајању грешим, не бавећи се сагледавањем дела својих, већ окривљујем своје покајање. Као роб греха и нехотице чиним зло, као војник под влашћу греха, њему се потчињавам, па како имам могућност да повегнем, плаћам данак тој царствујућој у мени навизи. Предајући се страсти, плаћам данак плоти.

Знам да пустош у мени бива све јача, а опет као роб, чим ми се нареди, ја јој садејствујем. Бежим од предстојеће ми борбе, и као пас на ланцу враћам се наредоодавцу. Мрзим грех, одвраћам се од безаконја, али пребивам у страсти, јер она влада мноме злосрећним, па се и против воље предајем сластољубљу, и по неопходности робујем својој природи. Страст је поткупила моју слободну вољу и поји ме грехом. Кључају у мени страсти упркос разуму јер сам их присајединио плоти и сада не трпе раздвајање. Хитам да преуслерим своју вољу, али ми се претходно стање противи у томе.

Трудим се, јадан, да ослободим своју душу, али ме зли зајмодавац уводи у још веће дугове. Не помиње враћање, него дарежљиво даје на зајам, никада не тражећи, јер једино што жели јесте моје ропство. Даје да бих се обогатио страстима и не тражи позајмљено натраг. Хтео бих да му вратим стари дуг, а он ми додаје нови. Ако себи мало ускратим у страстима, он додаје нове да би ме победио. И видећи како ме стално остајање у дугу задржава у греху, уводи ме у нове прохтеве, и да се не бих исповедао, баца ме у заборав мојих страсти. Сусрећем нове страсти, и заузет њима, заборављам пређашње. Здружујем се са новопојавившим се страстима, и опет остајем дужник; јурим њима као пријатељима, а моји се зајмодавци опет опходе са мношћу као власници. И ја, који сам се до скоро трудио да задовољим слободу, ради њих постајем скупо продати роб. Хитам да раскинем њихове окове, и одједном се налазим у новима. Хитам да се

ослободим војевања у њиховим редовима, али пошто примих од њих много дарова, постадох њихов домаћин.

О, каква је нада мном власт греховних страсти, и каква владавина препредење и лукаве змије. Делујем по својој природи, и она улази у трговање, даје залог да бих продао ум самом греху. Учи ме да угађам телу, под изговором да ће оно служити души. И будући побеђен сластољубљем, предавши се одмах незадрживом сну, потпуно се лишавам његове услуге.

Када се молим шаље ми помисао на неко ништавно задовољство, и њиме као ланцем држи мој слави ум, а ако ум хоће да повегне, ланац не попушта. Тако грех стражари над умом и затвара врата сазнања. Злоба непрестано надгледа ум, да не дође у сагласност са Богом и да не спречи трговину плоти. Доноси мноштво измешаних помисли уверавајући да на буду неће бити ни речи о таквој ситуацији, да је немогуће чак и да се сазнају такве мисли, и да ће све томе слично бити предато забораву. Али ја видим пред собом изобличење своје и знам да ми прети казна.

Овим ме држи, овим ме везује, овим ме продаје и купује, овим ме уводи у заблуду, овим ми ласка и потчињава ме себи, јер је, како каже Апостол, човек телесан, продан у ропство греху. (Рим. 7, 14) Јер грех, који је у моме телу, влада умом, и мојом кривицом, искористивајући деловање плоти, њиме обременује душу. Ако неко научи да пости или пребива у бдењу, нанеће себи ране. Грех посредством тела обременује душу ланцима као своје власништво, и као овцу за клање или небопарну птицу везује је, и као снажnome диву, помоћу тог истог тела, одсеца и руке и ноге. Не могу ни да бежим, нити да помогнем себи. Тешко мени, ја сам живи мртвац; гледам, а не видим, од човека постадох пас. Са мном се, напомињем ми је дат разум, опходе као са скотом.

Помињуј, души, себе саму и пожурни пре разлучења, да не останемо пред дверима заједно са лудим девојкама, јер је смртнима немогуће да угледају живот; нити треба очекивати праведност без борбе у којој се задобијају живот или смрт, и где нема тела којим се предаје порузи непријатељ, који бива побеђен његовом слабошћу.

Помињуј ме, Боже, по великој милости Својој, и по обиљу милосрђа Твога. Јер ако ме помиљујеш, ослободивши ме од недуга страсти, ако се смиљујеш на мене, желим да будем послушан Твојој доброты. Ако учиниш по мноштву благости Твоје, избавићеш ме. Ако излијеш на мене благост Твоју, бићу спасен. Верујем да је Теби то могуће и не одричем то. Знам величину милосрђа Твога, али знам и мноштво грехова мојих. Знам да си помиловао, и помиловаћеш све који Ти се обраћају свом снагом својом. Исповедам да сам и ја много пута окусно благодат Твоју, али сам после свега тога, одбацивши је, грешно као што нико други грешно није. Али Ти, који васкрсаваш мртве, подигни и мене умртвљеног грехом. Ти, исцелитељу слепих, просветли помрачени вид срца мога. Ти, који си избавио Адама из

уста змијиних, извүци и мене из блата безакоња мојих, јер и ја спадам међу овце Твоје, како по својој жељи постадох храна лавовима. Грешн и учинише псом, али кћу, исцељен благодаћу Твојом, бити син. Одбачен сам био као мртвац, али ако хоћеш, очистићу се. Знам да свесно грешних, али за молитвенике имам Свете Твоје. Знам да сам превазишао сваку меру грешности својим, али је благодат Твоја незадржива. Ти, који си дао пренмүкство царинику, дај је и мени, који учиних још више зала. Ти си, Господе, Закухеја помиловао као достојног, помилуј и мене недостојног. Павле некада беше вүк, гонећи овце стада Твога, звер дивља беше и сатираше овце, али по благодати Твојој постаде пастир који үсрдно ићаше за овцама. Знам да он ү незнању учини грех, и да се, као такав, үдостоји отпуштања грехова и велике благодати. А Ти, Господе, осүдивши мој свесно учинени грех, помилуј ме, по презовилној благодати Твојој.

Тешко мени, јадном, тешко мени! Стид ме је оних који ме сада поштују, и страхујем да не будем постићен пред њима за сакривене грехе. Стид ме је оних који ме роднише да ме временом не осүде, јер дао сам завет да нећу живети светски. Хтео бих да будем као үдовица која је, дүго үзнемиравајући судију, постигла свој циљ; хтео бих да се покажем пред Тобом као нераздвојни пријатељ, преблаг и једини Владару, да би Ти обратн дүшу моју заробљену грехом. Онај је тражио хлеб да үтоли глад, а ја үтеху дүши тражим; онај је тражио телесну храну, а ја тражим пробүћене дүше. Као благ и преблаг, үслиши глас сүзног мољења мог и обрати ме, да бих приносио плодове покајања. Ороси запаљену савест моју, обнови мене остарелог ү греховним страстима, да бих, ослободивши се од робовања њима, са задовољством үдахнуо ваздүх слободе, и са радошћу и веселем прославао благодат Твоју.

Ти знаш, Владико, да за ово мало напора дүше своје стичем смелост да ово говорим пред Тобом. Знам и ја, грешник, да си Ти добар и милосрдан Господ, и да желиш да се ја променим, али Ти је потребан плод моје слободне воље. Спреман си да ме помилујеш, али чекаш моју намеру, јер милујући желиш да ме научиш, и праштајући желиш да ме учиниш үчесником Царства Твога.

О, како сам ја безосећајан и какво је сиромаштво моје! И како је груба и оземљела дүша! Срце ми је развратно, а уста пүна горчине, грло - гроб отворен. (Пс. 5, 9)! Зашто се не присетиш, дүшо, неизбежног пута, разлучења твога? Зашто се ниси припремила за тај одлазак? Зашто се немилосрдно ближиш пропасти? Ради чега навлачиш на себе вечне мүке? Шта то чиниш, дүшо, живећи као неразүмно, бесловесно створење?

Тешко мени, што үместо светлости, бирам таму. Што ово задовољство које данас имам, а којег сүтра неће бити, стављам испред вечних и неизрецивих блага. Тешко мени, што үместо сүницезарне одоре, радије прихватам да обүчем одору тамну и црну, што Царству претпостављам

мрачна адска насеља! Тешко мени, грешноме! Ја сам свесно и добровољно задајем себи ране. Дођи душо себи; уплаши се Бога, угоди Му многим врлинама, да не би из Његових руку примила двоструку казну. Заволи, душо, Бога свога, и мужествено корачај путем Његовим.

Бухвати, душо, да је овај век сличан поприштју, и да се силна змија на све начине труди да постигне победу. Неки је зваце и осрамоте, а неки сами бивају збачени и предати порузи; неке она обмане, па буду повећени, а други буду увенчани за борбу са њом. Једни, искусивши невољу, постижу спокојство вечнога живота, а други, окусивши од њене сласти, стичу горчину вечних мучка. Једни, крајњим сиромаштвом лако повећују змију, а друге она лако освоји њиховом привезаношћу за овоземаљско. За оне који воле Бога од свег срца, ништа не значи борба са њом, а за светољупце, веома је тешка и неподношљива та борба.

Бухвати, јадна душо, да су радост, раскош и спокојство овога века испуњени жалашћу и јадом, а невоље, пост и злопаћење доносе неизрециву радост и вечни живот. Обрати се, душо, и подвизавај се у безмолвију, да се не би, када дође час смрти и разлучења, показала неспремна. Бети се, душо моја, твога призивања и начина твога живота: какав је твој пут, ради чега је и куда води. Све долази до свога краја земаљског, па ће и твојој безбрижности доћи крај.

Пето сүзно мољење Петком үвече

ДУША жалосна к Теби притиче, свети Владико, са сүзама ти жалбу приноси на љутог непријатеља, и са смирењем пред Тобом припада, тражећи да је заштитиш од противника који је притешњује. И пошто Ти долази са молбом неүћутном, Ти је брзо үслиши, и њу која Ти са љубављу притиче, посети брижним старањем. Ако је презреш, несрећну, она ће погинути. Ако оклеваш да је намүчену чујеш, изгүвике снагү. Ако је, пак, посетиш милосрђем Твојим, виће сачүвана. Ако погледаш на њу, спашће се, ако је саслушаш, үкрепиће се. Не презри је, да је не үграви непријатељ. Не опомени се ни грүбих үвреда којима огорчних благодат Твоју, милостиви Владарү, и не постүпи са мном према делима мојим, већ насүпрот томе, дарүј мени грешноме кратки рок да нађем време за истинско покајање, Човекољупче благи.

Благодат Твоја отрпела је мноштво безакоња младости моје, па нека и сада отрпи презрење, үвреде и лакомисленост. Знаи, Господе, да си се самим Собом заклео да не желиш смрти грешнику, него би радије да га спасеш од грехова милосрђем Твојим. Благодат Твоја, животољүбиви Владико свакодневно повећује милосрђем Својим и добротом Својом. Ти милүјеш и спасаваш оне који Те љүбе. О милосрђү Твоме свүгде се пропо-

веда, и у Јеванђељу, и у Апостолу. О њему говоре у свим списима свети Оци и Учитељи у Цркви, знани и незнани. Знам за блудног сина, Манасију, разбојника, Закхеја, цариника, блудницу, Хананејку, крвоточиву, раслабљеног, за слепог, за Јанра и све остале, и зато притичем к Теби; отвори милосрђе Твоје, и прими ме. Наслади њм мој, јер често изнова падам у своја стара безакоња, и као у влату, тонем у нечисте помисли. А благодат Твоја, дошавши у срце моје, налази тамо смрад лоших мисли, због чега одмах одступа, не налазећи себи приступа, јер не може да уђе и усли се у мене, као што жели. Умиј срце моје светозарном сладошћу, како вих дошао себи.

О, каква је благодат Божија, и какво је човекољубље Божије! Како Он жели и побуђује све људе на спасење! Поштеди, Господе, непотребног слугу Твога; поштеди, милостиви Христе Спасе, створење Своје. Ако Ти, Господе, не уразумиш мене, бедног, и не даш ми срдачне просвећености, ја нећу бити у стању, због велике покварености своје, да видим немар и раслабљеност своју. Али, пошто сам притешњен немилосрдним непријатељем који ме мучи, ја непрестано, са сузама вапим благодати Твојој, да би ме избавила од мрежа његових. Јер он непрестано обнавља своје замке против мене, и свакога часа мучи моју душу блудним помислима и прижељкивањем задовољстава. Твоја сила, Христе, која је зауставила морске таласе, нека запрети и њему, да не би имао никаквог утицаја на мене непотребног слугу Твога. Пошаљи, Владико, благодат Твоју брзо, да отера од слуге Твога велику змију са свим њеним гнусним и лукавим помислима. Јер ране које на мом срцу начинише његове стреле, посташе гнојни чиреви, а ја у својој неразумности, на све начине гледам да их сакријем. Исцелитељ добри прилази ка мени не тражећи плату, нити пушта моју крв, али ми моја лењост не дозвољава да Му приђем. Он сам долази да ме излечи, и види како прождирем своје ране. И када их докрајчим ја се кајем, али моје покајање није истинито.

Свега исцељујућег Податељу и Оче милосрђа, Ти си једини добри и благоутробни Бог, који увек дарујеш добра онима који Те моле. Пошто на себи искусих безмерна исцељења Твоја и добре дарове које си ми слао свакога дана (благодат исцељења Твојих, Владико, је безмерно широка, и свима који Ти долазе дарујеш исцељење), зато, без страха молим благодат Твоју, незлобиви Господе, да сиђе и на мене благодат Твоја, да сабере у једно њм мој, и да поново исцели моје страшне ране. Јер ево, разоноде и бриге прохујалог времена обузимају моју пажњу и не дају ми да се постарам за вечна Твој блага. Али Ти, дуготрпелив буди према мени. Ни небо, ни земља, немају чиме да узврате за исцељујуће и благодатне дарове Твоје. Јер нема такве драгоцености којом бисмо узвратили Теби. За моје сузе, оддарујеш ме Ти сам, за горки плач мој, дарујеш вечну насладу. О, каква је снага суза! Даруј, Господе, мени недостојном слуги Твоме, сузе покајања да сперем грехе своје, да се просветли срце моје, и да са мало суза буде изврсан велики списак, да кратковременим плачем буде угашен велики огањ који ја сам запалих. Јер они који овде плачу, виће избављени од вечног плача.

Са свих страна сабирам своје помисли, и још се нисам ослободио од деловања лукавих духова који ће ме задржавати на ваздушном путу. Још нисам схватио тежину мноштва грехова мојих. Оно што ме је отерало у грех још доноси плодове у мојој плоти. Хоћу ли се ја, бедник, још дуго опијати без вина, и бити немаран за своје, као да је туче? Као лукави слуга против господара свога, тако и ја смишљам лукавства против сопственог спасења, као да ће неко други примити на себе мој труд; нећу да пазим на себе и свакодневно огорчујем Твоје дуготрпење. Пред очима ми је беда моја, а Ти све то трпиш по великој благодисти Својој.

Даруј ми, Господе, лек за обраћење, да бих се исцелио од беде која живи у мени. Даруј ми да ступим на поприште уздржања; даруј ми да у скрпушености срца прођу сви дани живота мога; просветли помрачене очи ума мога, да са усредношћу уђем у виноград Твој, јер се потрошило време мога живота, проведено у сујетним и срамним помислима. Време живота мога дошло је већ до једанаестог часа. Усмери, Господе, лађу са мојом имовином, даруј разум немоћном купцу, да бих окончао трговину своју док још има времена. Јер је настао час исхода, и већ ми је пред очима; веома се уплаших видевши сиромаштво своје; уместо да се радујем, страх ме још већи обузе.

Заиста је, душо, долазак смрти страشان за страсне, грешне и слабе који се нису трудили да живе непорочно у овом сујетном свету. Делатни и савршени подвижници радују се часу исхода. Имајући пред очима велики труд свога подвижничтва, бдења, постова, покајања, молитава, суза и одеће од кострети, њихова душа ликује када су позвани да из тела пређу у покој. Али разлучење веома растућује грешника коме је пред очима немар његов, та храна многостицања. И њему неће бити дозвољено да било шта каже, јер предност има заповест. Какво ће тада кајање обузети срце онога који је овде био немаран за своје спасење!

Тешко теби, душо, тешко теби! Зашто се не стараш о својој животи? Ако изненада стигне позив, шта ћеш чинити тамо, када си била немарна овде? Шта ћеш чинити пред престолом праведног Судије? Како те то непријатељ поткрада, а да ти и не примећујеш? Како ти непријатељ отима небеско благо, а ти расејана, и не знаш за то?

Заштити ме, дуготрпељиви Сине Божији и безгрешни Христе! Даруј ми, Спаситељу, помисао о будућем животу, да творим вољу Твоју. Макар и у старости, учини ме сарадником благодати Твоје, да бих овавио добру куповину оним талантом који си ми Ти сам дао, Царе небески. Како ћу ја расејани стати пред Твој страшни престо? Како ћу ја нетрпељиви и бесплодни, постати саучесник у праведности која овде доноси плодове? По каквом ће ме животу познати, када се у небеским становима препознају између себе Свети и Преподобни? Праведни, целомудрени и смирени ходиће у неприступној светлости, а грешни, лењиви, горделиви и љубављени, што безбрижно благују у раскоши, биће у вечном и неугасивом огњу.

О, неразумна душо! О, безосећајна душо! Душо која си презрела свој вечни живот! Хоће ли те дуго држати лоша навика злих помисли? У своме немару надаш се да неће ускоро доћи крај твој. Али он ће доћи као мунџа. Бди, душо моја, и моли се са сузама. Завапи од свег срца свог, да те крај затекне промењену, молитвама Свепречисте Владарке наше Богородице и свих Светих Твојих, Госпoде, јер си благословен у све векове. Амин.

Шесто сузно мољење Буботом увече

ТЕЖ сада, у данашњи дан, постиђеног лица обореног према земљи, усудујем се да Ти се обратим, Владико Анђела и Творче свих; а ја, земља и пепео, подсмех људима и руг народу, занста црв, а не човек (Пс. 21, 7); обузет немаром сав болујем, достојан сваке осуде. Како да уздигнем поглед ка благодисти Твојој, Владико? Како да се усудим и покренем свој нечасни и оскврнављени језик? Како да поставим почетак исповедању своме? Преко сваке мере ја грешни повредних Име Твоје живећи блудно, горе од блудног сина, оскврнавних и повредних у себи лик Твој, и не сачувах глас заповести Твојих. За које ћу грехе своје прво да молим опроштај, ја грешни? Да ли за оне учињене свесно и несумњиво неопростиве, или за преступање светих заповести Твојих, или за саглашавање са лукавим помислима?

Знам, Госпoде, да због мноштва душевних нечистота мојих и због прљавштине моје, нисам достојан назвати се страшним именом Твојим. Не могу да станем пред Тебе на молитву, нити могу да гледам и видим висину небеску, јер затворих приступ Теби непристојним жељама, и предавши се распушним тежњама оскврнавних страстима једну душу моју, и злим настројењем воље оцрних ризу душевну. Сав мој ум испуњен је демонским помислима. Свим делима својим и помислима гневних, и вазда гневним благодист Твоју, а непријатељу своме који ратчује против мене, свагда угађам и чиним по вољи.

Савест моја изобличава ум мој, стидом покривам лице своје у срцу своме. Пре очекујућег ме Буда, осудних сам себе. Поведнички ме одвлачи за собом разблудни живот, не остављајући ме због тога што се стално давим у глнеу стомакоугађања, и вазда сам спутан скверним помислима. Од детињства постадох сасуд смртоносног греха и све до сада, нако свакодневно слушам о Буду и праведној плати, не желим да се успротивим плотској похоти, већ се непрестано предајем заблудима и непрестано чиним себе робом.

Тешко мени, Госпoде! Улудо сам расточио дуготрпљење Твоје - тешко мени! Многе године гневних Духа Твога Светога. Тешко мени, време живота мога протекло је у свакој суети. Али Ти, Госпoде, не обличи мене у јарости Својој, и моја мрска и срамна дела не показуј на свеопшту срамоту

пред свим Анђелима и људима, на мој срам и вечну осуђу, иако сам заслужан сваког стида и осуђе.

Како да оплакујем заслепљеност душе своје? Како да оплакујем такво своје незнање? Како да оплачем толико страсну и нераскајану вољу своју? Подвижници се успокојавају већ сада, утешени Духом Светим, а ја јурим као луд, ропћући на своју беду, којој је разлог мој немар. Изједначисмо се са стоком бесловесном, и постадосмо као она. Наг остадох, бедник, због своје лењости, јер страни су ми они који пребивају у молитви и бдењу. Милостиво погледај, Владико, са свете висине Твоје. Погледај на непоправљивост моје јадне душе, и како Ти сам умеш, помилуј и исправи ме.

Као да стојим пред светим престолом славе Твоје, и као да дотичем пренисте ноге Твоје, молим Те и тражим скршена срца: Помилуј ме и милосрдан буди према створењу Твоме, обрати ме благодаћу Твојом, не тражећи плате. Знам да Ти све можеш, и нема ничег што је Теби немогуће. Не чекај на моју раслабљену вољу, јер нема у мени усрђа да се исправим. Сва видљива и невидљива бића нека плачу за мном, остарелим у гресима и страстима. Плачите за мном који сам наизглед целомудрен, а унутра свагда блудим.

Приближио се час твога раздвајања од тела, јадна душо. Зашто се радујеш призорима који су ти страни, које ћеш морати да оставиш и којих ћеш бити лишена? Чиме си обрадовала Господа, Богородицу, Свете, и твоје ближње? Отрезни се бедна душо, да те не снађу туга и уздисаји и да не плачеш бескорисно. Тада ће ти све доћи на ум, али нећеш моћи да помогнеш себи. У време када се купује, тада треба куповати.

Уз помоћ Твоју, Господе, пошљи ми и снагу; обрати ме да живим у светости, по светој вољи Твојој. Освети срце моје, које се претворило у пећину и станиште демона. Недостојан сам да тражим за себе опроштај, Господе, јер Ти много пута дадох обећање да ћу се покајати, и учиних себе лажовом, не испуњавајући обећање. Много си ме пута подизао, а ја опет падах. Зато сам себи изричем осуђу и признајем да сам заслужно сваку казну и мучку. Колико си пута просвећивао мој помрачени ум и савирао моје блудеће помисли? Али ја се поново враћам на зло. Сав трептним размисливши о свему, али ме опет повећује сластољубље.

Како да набројим све дарове благодати Твоје, Господе, које примих ја бедник, и својим немаром их претварах и стално претварам ни у шта. Хиљадама дарова си ме испунио, а ја Ти, бедник, узвраћам супротним. Али Ти, Господе пошто је у Теби море дуготрпљења и бездан милосрђа, не дозволи да будем посечен као неплодна смоква, и не жури да ме још незрелог, пожањеш са поља живота; не узимај ме неспремног; не тражи онога који још није упалио светиљку; не одводи одавде онога који нема на себи брачну одећу већ, као благ и човекољубив помилуј ме, и дај ми време за покајање; и пред страшним и непоткупљивим престолом Твојим, не покажи

душу моју обнажену, као жалостан призор срамоте. Ако ће се праведник једва спасти, где ће се онда обрести ја несрећни и грешни? Ако је тегабан и тесан пут који води у живот, како да се тога блага удостојим ја, који живим широко, раскошно и расејано. Но Ти, Господе, Спаситељу мој, Гине истинитог Бога, како сам знаш и како сам хоћеш, једино по благодати Твојој, обрати ме од превивајућег у мени греха и од погивели.

Милосрђу Твоме прибегавам сав у ранама. Прими уздахе моје као сузе блуднице. Ти, Владару, знаш палост природе људске. Бети се да је мисао срца човјечијега, зла од малена. (Мојс. 8, 21) И не гневи се на нас, него ми отвори рукү и двери милосрђа Твога. Немар мој нека не надвлада човекољубље Твоје; безбрижност моја нека не надвлада брижљивост Твоју. Прими, Владико, и услиши убогу и недостојну молитву моју, Ти, који спасаваш оне који се у Тебе уздају, који не одвацујеш мољења грешних, који пружаш рукү Своју обореноме. Рүководи путеве моје у страху Твоме, и дај ми сузе умљења. Мислене очи душе моје уздигох к Теби, Господе, не одвацуј ме од лица Твога, јер је благословено Име Твоје у векове векова. Амин.

Бедмо сүзно мољење
Бүботом үвече

БЛАГОДАТ Твоја, Господе, подарила ми је да Ти кажем: Као једини Благ и Саздатељ свих нас, опрости безакоња и грехе, слүзи Твоме грешноме и незахвалноме. Знам, Господе, да гресима превазилазим све људе, али имам за привежиште свепревазилазећи бездан милости Твоје. Уверен сам да примаш и милујеш све који притичу благодати Твојој, и као предзналац, Владико, провидиш срце дошавшег, па као күпца који је дошао са великим богатством, примаш онога који Ти сведүшно прилази. Јер желиш да видиш покајање, и радујеш се үсрђу слүгу Твојих, који се подвизавају. Мени недостојном слүзи Твоме, даруј сузе да бих са просвећеним үмом, љубављу и вером үмолно, ни са чим үпоредиву, доброту Твоју, и исцелио се од скривених рана својих. Покажи, дакле, и пројавиће се на мени бедном милосрђе Твоје. Од мучења које сам заслужио, избави ме. Нека се пројави благодат Твоја и на мени, као што се пројављује үвек и свүда на безбројном мноштвү немарних. И као што си благословом Твојим напүрно сүдове за воду, тако и срце моје напүрни благодаћу и благошћу Својом.

Болећива мати чак и када је одбачена од свога детета, не може да га презре Господе, јер у њој надвлађује материнска осетљивост. Слично се може видети и код птица и животиња, које си Ти створно, Господе. Али оне неће изаћи на сүд, а ја ће заслужио казну чак и за празну реч, за лүкаву помисао и за саму жељу. Мимо тога, чим ми се үкаже прилика за үживање, ја истог часа све заборавам, и као безүман, ү свему се покоравам греху; сүјетан, гневљив, раслабљен, лењ, расејан, стомакоүгодник, сластољубив и сав ү нечистотама, ја се сваког часа гүбим и не схватајући то.

Пројава благодати Твоје, човекољубиви Владико, доноси сладост, тишину и умиљење; не оклевајући, спаси ме човекољубиви, преблаги Господе, по великој доброти Твојој.

Осмо сүзно мољење
Недељом үвече

КАО да стојим пред страшним престолом Твојим, Господе, и видим осуду и изобличење дела мојих, и Твој прекор, који ме ведног удаљава од светог лица Твог и баца ү неподношљиве мјке. И као што видех Те тада призивао, тако и сада са страхом и сүзама вапијем Теби:

„Праведан си, Сүдијо, и праведан је сүд Твој, и никаква ми неправда није үчињена.” Добри и свети Анђели, проливајте сүзе за мном јер се не смиловах на самог себе, презревши милост Божију, и подвргах се на крају, сасвим оправданој казни. Господ ми је үказивао милост, а ја сам се неразумно односно према томе, и сада се Он оправдано окреће од мене.

Анђели ће тада, наравно, са гневом рећи: „Сада није време за покајање, него за отплаћивање. үвешћивање сада нема никакву моћ, немоћне сү и сүзе покајања, јер изобилније сү оне проливане од мјка; сада се не чују непрестани үздаси, него непрестана тјга. Иди и прими горку и тешку плату за дела своја, горећи ү пламену као нечиста твар, и распаљујући неугасиву геену неүтољиве звери и лүтога црва; наслади се као син таме, који заволе вечни мрак; весели се гледајући црне зраке, ради којих си презрео вечну светлост.” Тамо, тамо ће бити непрестани плач и болни шкргүт зүба. Тешко теби, јадна дүшо моја, обнажена си од свих добрих дела! Како ћеш погледати непоткупљивог Сүдију, на Арханђеле који пред Њим стоје и славе Га, и земнородне који, такође, пред Њим стоје обнажени? Сви они дрхте од страшног престола, јер ће Сүд бити без милости онима који овде нисү чинили милост. Авај! Јадиковаћеш тада, дүшо, али неће бити ни гласа, ни одзива. Све ће се променити, све ће постати другачије и добити тјжан изглед; започеће тада осми век. Вечно ће се веселити праведници и вечно мучити они други, који нисү ничим обрадовали Бога свег створеног, и нисү онакви каквима сү се показивали. Овде коначно, завапимо Богү, јер Он је објављивао вољу Своју лүдима посредством Светих Својих.

Казујем Теби, Господе, све; опрости слүзи непотребном, не презри моје ведно искање; прүжам оскврнављене рүке, не одбацүј мене, үзаврелог страстима, већ погледај на мене човекољубиво, са благоүсрдним милосрђем Твојим. Оскврнавих себе сластољубљем, овешчастих дүшевну лепотү, освојен сам плотским мүдровањем, уништих пређашње своје достојанство, послушах подмүклог непријатеља и начиних идоле страсти, испүњавах прохтеве свога стомака, помрачних светлост үма и, имајући част истинског синовства, үподовних се бесловесној стоци. Обүзима ме страх и трепет када

се сетим смрти која се неприметно приближава свакоме, а ја остајем исти и не исправљам се.

Из дубине вапим к Теби, Господе, припадам Ти, и са сузама уздишем. Буди милостив и човекољубив, јер само у Тебе полажем све наде своје. Дај да се избавим од долазећег гнева који прети осуђом тамо. Благоволи да се моја окамењена душа покаже плодна у добродетели. Бесплодне помисли моје истреби огњем Твога Светог Духа. Не посеци ме као бесплодно дрво и не баци ме у огањ неугасиви, чинећи од мене храну за огањ као сламу, већ ме као пшеницу сакупи, Боже мој. Колена срца свога приклањам ја окајани, не усуђујући се да погледам на небо. Прими мољење од нечистић усана, Саздатељу, једини безгрешни.

Свемоћни Царе свих, који си свргао бунтовног Велијара, избави ме од сваког безакоња. Анђели и смртни празнију видећи моје обраћење. Ја презрех Твоје живоносне заповести, преварен гнусним делима. Не узгнушај се, Владару добри, већ ме избави од ропства лукавине. Са срдчним страхом умилостивљавам Тебе, који си ме саздао по произвољењу Твоме, и заволео ме силно не тражећи ништа за узврат, тако да си се мене ради оваплотно и смрт претрпео. А сада се ја грешни показујем као онај који је заборавно толџку љубав Твоју, Избавитељу. Сав постадох роб задовољства, оскрнавних тело и душу. Сваки дан вапијем: „Сагрешних“, а не престајем чинити зло. Сада осуђен пред Тобом стојим, али ми, Благи, као милостив и човекољубив Бог, даруј опроштај за моја зла дела.

Богородице Дјеве, Мајко Божија, двери небеска и кивоте, у Тебе полажем наду спасења, спаси ме, Владарко, не тражећи ништа за узврат.

Мноштво Анђела на небесима непрестано уздишу за мном, да не буде изненадно узета душа моја, и да не доспем у реку огњену. Страшни законодавци, Апостоли, који заседају са Судијом, као и сапрестолни, маченосни и застрашујући Анђели, деле међу собом срца грешних. Зардаће тада све што дише, авај, несрећкама нема краја. Предупреди, душо, све ово, подражавајући туговању блуднице.

Избави ме тада, Спаситељу, од страшне претње ужасних мучка. Тебе непрестано певају Херувими и Серафими који лете. Пјукви небески, служећи Ти, певају Те, у Тројици Једнога. Ти, нерођена Светлости, имаш савеспочетног Сина Свога, имаш савечног Духа Свога, који свима даје дах живота; пошто си испуњен милосрђем, добротом и благошћу, молитвама мученика, пророка, апостола, преподобних и светих, прими и наше гласове, Оче небески.

Господе, слава Теби! Њему слава и власт са свесветим, благим и животворним Духом Његовим, сада и свагда и у векове векова. Амин.

Крај и Богу слава.

САДРЖАЈ

Псалтир или богомислена размишљања извучена из дела
преподобног Јефрема Сирина и распоређена по узору на
Давидове псалме

Катизма 1	4
Катизма 2	10
Катизма 3	12
Катизма 4	22
Катизма 5	28
Катизма 6	34
Катизма 7	40
Катизма 8	48
Катизма 9	54
Катизма 10	62
Катизма 11	68
Катизма 12	74
Катизма 13	80
Катизма 14	86
Катизма 15	92
Катизма 16	96
Катизма 17	104
Катизма 18	110
Катизма 19	116
Катизма 20	122
Молитва Светог Нила Горског	127

СҮЗНА МОЉЕЊА

Прво сүзно мољење. (Понедељком үвече)	128
Друго сүзно мољење. (Үторком үвече)	131
Треће сүзно мољење. (Средом үвече)	135
Четврто сүзно мољење. (Четертком үвече)	139
Пето сүзно мољење. (Петком үвече)	142
Шесто сүзно мољење. (Суботом үвече)	145
Седмо сүзно мољење. (Суботом үвече)	147
Осмо сүзно мољење. (Недељом үвече)	148